

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΙ
ΜΕΤΑ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ"

·Εν Κωνσταντινουπόλει ἑτησίᾳ . . .	ἴσφ. γρ. 46
·Εν ταῖς Ἐπαρχίαις	Μετ. 16
·Εν Ἑλλάδι, Αἴγυπτῳ καὶ Ἐρ- ·σάνῃ	ἴσφ. γρ. 70
·Εν Ρωσίᾳ	Γουβλ. 25
·Ἐξάμηνιοι τὰ ἡμέτερον.	

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΙ
ΜΕΤΑ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ"

·Εν Κωνσταντινουπόλει ἑτησίᾳ . . .	Μετ. 4
·Εν ταῖς Ἐπαρχίαις	Λίθ. Τ. 1
·Ἐκτὸς τῆς Τουρκίας	ἴσφ. γρ. 25
·Αἱ συνδρομαὶ ἐπίσειαι.	
·Ἐκαστὸν φύλλον τιμᾶται γροσίον Δύο (2).	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις.— Ἡ περὶ τῶν ὀπλῶν τοῦ Ἀχιλλέως κρίσις (ἐκ τῶν τοῦ Ὀβιδίου μεταμορφώσεων). — Ἡρόδοτος ὁ πατὴρ τῆς Ἱστορίας.— Τὸ συμπόδιον τοῦ Συλλόγου τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν.— Ποικίλα.— Ταμαρὴ ἡ βασίλισσα τῆς Γεωργίας.— Σημειώσεις περὶ τῆς ἐν Σικάγῳ Παγκοσμίου Ἐκθέσεως.— Τὰ «Φάσματα». — Ἡ Δευτέρα Μήτις (δύηγμα).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Καίτοι ἀπεσοβήθη ὁ ἄμεσος κίνδυνος ὃν ὑπέλει τὸ ἐργατικὸν ζήτημα, καὶ αἱ εὐρωπαϊκαὶ κυβερνήσεις ἐνόμισαν ὅτι μετὰ τῆς 1 Μαΐου συμπληθῆναι καὶ ἡ ταράττουσα αὐτὰς ἀνησυχία, οὐχ ἦπτον τὰ πολλαχού τῆς πεπολιτισμένης Δύσεως διαδραματιζόμενα τεκμηριοῦσιν ὅτι πολλὰ εἰσέτι ἐργασία ἀπαιτεῖται πρὸς ὀλοσχερῆ ἐξαφάνισιν τῶν ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τῶν τῆς ἐργασίας ἀντιπροσώπων προερχομένων δυσχερειῶν καὶ ὅτι ἐπομένως ἐπιβάλλεται τοῖς ἀρμοδίους βαθυτέρα τοῦ ζητήματος μελέτη, ἅτε τῶν κοινωνικῶν περιπλοκῶν ἔχουσῶν μείζονα τῶν πολιτικῶν σοβαρότητα καὶ δυναμένων νὰ ἐπενέγκωσιν ἐξαπίνης τὴν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστώτος καὶ τὴν ἀναστάτωση τῶν κρατούντων πραγμάτων. Τὰ λαμβανόμενα παρὰ τῶν κυβερνήσεων ἡμῶν, προσωρινῶς μόνον συντελοῦντα εἰς τὴν πρόληψιν τῆς ἀμέσου ἐκρήξεως, βαθύτερον ἐτι ὑποσκάπτουσι τὰ θεμέλια τῶν ὑπαρχόντων κοινωνικῶν οἰκοδομημάτων καὶ πολλῶ σοβαρωτέρους προπαρασκευάζουσι τοὺς κινδύνους. ὅσοι, ἐκ τῆς μὴ ἱκανοποιήσεως τῶν δικαίων ἀξιώσεων τοῦ ἐργατικοῦ σώματος ἀπορρέοντες, δεινῶς ἀνησυχοῦσι τὴν διάνοιαν τῶν φιλησύχων συνεπειᾶ τοῦ ὅτι θύματα οὗτοι τῆς ἀλόγου πεισμονῆς τῶν αὐτουργῶν πίπτουσιν ἐπὶ τῇ συνταύτισει τοῦ δικαίου τῶν ἐργατῶν ἀγῶνος μετὰ τῶν παραβόλων ἀπαιτήσεων τῶν τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως πολεμίων, οὐδὲν ἕτερον ζητούντων ἀλλ' ἢ τὴν δήμευσιν τῶν διὰ τοῦ ἰδρώτος τῶν λοιπῶν κτηθέντων, τὴν ἰσότητά ἐν πᾶσι καὶ τὴν θέσπισιν ἐν γένει θεσμῶν, ἀνατρεπόντων τοὺς ἄχρῳ τοῦδε ὑφισταμένους καὶ διακελευομένων τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐργασίας τούτου ὑπὲρ ἐκείνου, καίπερ τοῦ τελευταίου οὐδένα καταβαλόντος μόχθου, οὐδὲ προσελθόντος τῷ πρώτῳ ἀρωγοῦ κατὰ τὴν ὥραν τῆς μετὰ πολλοῦ ἰδρώτος διεξαχθείσης καθ' ὅλην τὴν ἡμέ-

ραν ἐργασίας. Καὶ ἀληθῶς ἐν ταῖς πλείσταις τῶν κυριωτέρων εὐρωπαϊκῶν πόλεων, καὶ αὐτῶν ἐτι τῶν κρατῶν καὶ τῶν χωρῶν, ὅπου τέως ὡς ἐν Ρωσίᾳ, τὸ ἐργατικὸν ζήτημα ἐφαίνετο καθεῦδον καὶ οἱ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, ἀμεριμνοὶ ὄλως περὶ αὐτοῦ, τὴν προσοχὴν ἐστρεφόν περὶ ἕτερα ἐσωτερικὰ ζητήματα καὶ ἠγωνίζοντο νὰ ἐπουλώσωσι τὰς διὰ τῆς σιτοδείας διανοιγείσας πληγὰς εἰς πολλὰς τῶν ἐπαρχιῶν τῆς νοτιοδυτικῆς Ρωσίας ἐπὶ αὐτῆς πραγμάτων κατάστασις διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐργατῶν, ὥστε ἐδέετο νὰ ληφθῶσι δραστήρια μέτρα. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἐπιτεινουμένη ἐνέργεια κατὰ τῶν ἐσωτερικῶν πολεμίων, οἵτινες τοσοῦτῳ θρασύτεροι ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν αὐτῶν φαίνονται, ὅσῳ αὐστηρότερα τὰ κατ' αὐτῶν θεσπιζόμενα μέτρα τυγχάνουσιν, ὡς τοῦτο τεκμηριοῦται ἐκ τῶν ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου καὶ αἰθῆς οἱ ἐσωτερικοὶ πολέμοι θρασεῖαν τὴν κεφαλὴν ἠγειραν καὶ προπαρασκευάζουσι φοβερὰν ἀντεκδικησιν, τῆς συλλήψεως καὶ καταδίκης τοῦ Ραβασόλ. Καὶ ἀληθῶς τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Λουμπὲ δημοσιεύσαντος ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς διαφόρους τῆς χώρας αὐτοῦ νομάρχας, ἐντελλομένην αὐτοῖς τὴν αὐστηρὰν τήρησιν τῶν νόμων περὶ ἐπιτηρήσεως τῶν ἐσωτερικῶν πολεμίων τῆς ἡσυχίας τῶν πολιτῶν, οἱ ταραξίαι οὗτοι σφόδρα κατεξανέστησαν καὶ ἐν τῷ καταχθονίῳ ζήλω τοῦ ἀντεκδικηθῆναι διὰ τὰ κατ' αὐτῶν μέτρα ἐνέσπειραν ἐγγράφα, ἐμβalόντα τοὺς οἰκονομολόγους εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν, ἅτε φοβουμένους μὴ τὸ μέρος, ὅπου διενεργοῦνται αἱ πράξεις αὐτῶν πάθῃ ὅπερ ἔπαθε δυστύχημα τὸ ξενοδοχεῖον Βερρύ, οὗ ὁ ἰδιοκτῆτης καὶ ἀπέθανεν ἐκ τῶν ἐπιγενομένων αὐτῷ πληγῶν κατὰ τὴν κἀταρρευσιν τοῦ καταστήματος. Οὐχὶ ὀλιγώτερον δεινὰ τυγχάνουσι καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ τεκταινόμενα, καίτοι οἱ ταῦτα διοργανοῦντες δὲν εἶναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἐξ οὗ καὶ οἱ δημοσιεύοντες ἀπειλητικὰ ἐγγράφα ἐν Γαλλίᾳ, φηράματος, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνῆκουσιν εἰς τὸ σῶμα τῶν ἐργατῶν, τῶν ἐργαζομένων πολλῶ δραστηριώτερον τῶν ἐν ταῖς λοιπαῖς τῆς Εὐρώπης χώραις χειρωνάκτων καὶ τῶν ἀγωνιζομένων δι' ἐντόνων διαμαρτυριῶν νὰ τύχῃσι τοῦ ποθομένου ἐπὶ ποινῇ τοῦ διακόψαι ἐπὶ ἰδίᾳ μᾶλλον βλάβῃ τὴν ἐργασίαν καὶ περιγαγεῖν εἰς ἀμηχανίαν τοὺς διευθυντὰς τῶν ἐργοστασίων, ἐλλείψει τοῦ ἀναγκαίου ὑλικοῦ πρὸς χρησιμοποίησιν καὶ κίνησιν τῶν πολυαριθμῶν ἐν τοῖς ἀπεράντοις βιομηχανικοῖς τοῦ Λονδίνου καταστήμασι μηχανῶν. Τὸ γεγονός τῶν σπουδαιότητων κέκτηται, ὥστε οἱ κορυφαῖοι τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ διαβουκολῆσαι τὴν κοινὴν

γνώμην καὶ παραπεῖσαι ταύτην ὅτι οὐδὲν τὸ ἐπικίνδυνον ἀπειλεῖται κίνημα, ἀπαγγέλλουσιν ἐν διαφόροις συνελεύσεσι καὶ ἐν συνεδρίαις καθεστῆκειν ἑταιριῶν, μακροσκελεῖς λόγους, ὧν ἡ οὐσία στρέφεται οὐχὶ περὶ τὸ ἀπασχολοῦν σύμπασαν τὴν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἰδίᾳ τὴν ἐν τῷ Ἡνωμένῳ βασιλείῳ κοινὴν γνώμην, ἀλλὰ περὶ ἕτερα ἑσωτερικὰ ζητήματα, περὶ τὸ ἰρλανδικόν, π. χ., ἔχοντα μὲν πολὺν τὴν σπουδαιότητα ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν κοινοπολιτικῶν σχέσεων, ἀλλὰ μικρὸν βαρύνοντα ἐπὶ τῆς ἀνεπίσταντος τῶν ἑσωτερικῶν κινδύνων ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ τῶν ἐργατῶν κίνημα. Ἀξιοσημείωτος ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην τυγχάνει ὁ λόγος τοῦ πρωθυπουργοῦ ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἐταιρίᾳ τοῦ Ἡρανθέμου, ὅπου, ἐξελίσσων τὸ ἰρλανδικὸν ζήτημα, ἐπειράθη νὰ διαμφισβητήσῃ τὸ κύρος τῶν κατ' αὐτοῦ διαδιδόμενων περὶ δεινῆς ἐναντίον τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἔχθρας αὐτοῦ καὶ νὰ διαπιστώσῃ ὅτι αἰτίαι ἐσεβάσθη τὰ θέσιμα καὶ τοὺς νόμους τῆς ἐκκλησίας ταύτης, ἐν ᾧ μέτρῳ αὐτὴ ἀπέφυγε τὴν εἰς τὰ πολιτικὰ ἀνάμειξιν καὶ τὴν συνδαύλιον τῶν πνευμάτων ἐπὶ ἐκλογικαῖς σκοποῖς.

Καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δὲ τῆς Εὐρώπης χώραις, τὸ τῶν ἐργατῶν ζήτημα κέκταται οὐ μικρὰν σοβαρότητα, ὡς ἐν Αὐστρίᾳ, πολλαχοῦ δὲ τούτων ἐργάται καὶ δεινοὶ ἑσωτερικοὶ πόλεμοι, τὴν ἀγῶνα αὐτῶν συνενοῦντες καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἐν πᾶσιν ἐνεργοῦντες, ἀπομιμοῦνται τοὺς ἐν Γαλλίᾳ Ραβασόλ, ὡς ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ Βελγίῳ, καὶ προπαρασκευάζουσι περιπλοκάς, σφόδρα ἀνψυχούσας τοὺς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, ἀγνοοῦντας πῶς δυνατὴ εἶναι ἡ διάσπασις τῶν ἑσωτερικῶν τούτων συμμάχων καὶ ἡ ἀποσόβησις οὕτω τῶν πιθανῶν κινδύνων, οἵτινες τόσῳ σοβαροὶ προμηνύονται, ὅσῳ πληθύνεται ἡ τῶν συμμάχων φάλαγξ καὶ ἡ σπάνις τῆς ἐργασίας ἐπιτείνεται. Ἐντεῦθεν ἡ καταβαλλομένη μέρμηνα παρὰ τῶν ἰθυνότων πρὸς πρόληψιν τῶν περιπλοκῶν, ἀντρεπουσῶν τὰ ὑψιστάμενα κοινωνικὰ οἰκοδομήματα. εὐχῆς δ' ἔργον ὅπως ἐπιτύχωσιν αἱ γινόμεναι προσπάθειαι, καίτοι ἡ ἐπιτεύξις τοιοῦτου σκοποῦ ἐπέβαλεν ἕτερα ριζικὰ μέτρα, τὴν ἀναζήτησιν διπλοσύνης τῶν αἰτίων τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος ἐν τῇ ἰκανοποιήσει τῶν δικαίων ἀξιώσεων τῶν ἐργατῶν, βλεπόντων ἑαυτοὺς μὲν καταδικαζομένους εἰς φοβερὰν πενίαν καὶ χρηματικὴν ἀμνηχανίαν ἐνεκα τῆς γλίσχροῦ ἀντιμισθίας ἀπέναντι πολυώρων ἐργασίας, τοὺς δὲ πᾶτρωνας καὶ λοιποὺς ἐργασιασάρχας ἀεννάως πλουτοῦντας διὰ τοῦ ἰδρώτος ἐκείνων.

Αἱ ἡγεμονικαὶ συνεντεύξεις ἐξακολουθοῦσι μέγαν προκαλοῦσαι πάταγον καὶ ἀνυσηχοῦσαι οὐ μικρὸν τὸν πολιτικὸν κόσμον, ἀγνοοῦντα τίς ἡ πραγματοποιηθησομένη καὶ τίνα τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς πρὸ τῶν θουλουμένων νέων διεθνῶν συνδυνασμιῶν καὶ πρὸ τῶν ἀποφάσεων πολλῶν μεγάλων δυνάμεων περὶ αὐξήσεως καὶ ἐνισχύσεως τῶν ἀμυντικῶν καὶ ἐπιθετικῶν μέσων. Καὶ μέχρι μὲν τις τὴν προσοχὴν τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου ἐπεσπᾶτο ἡ θουληθεῖσα συνέντευξις τοῦ ἰταλοῦ βασιλέως πρὸς τὸν γερμανὸν αὐτοκράτορα, κατὰ τὸν προσεχῆ ἰούνιον, διάφορα δὲ διεδόθησαν θουλήματα περὶ τῶν συνεπειῶν τοιαύτης συνεντεύξεως καθ' ἣν ἐμελλε νὰ παραστῇ καὶ ὁ τέως πρωθυπουργὸς τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου μαρκήσιος Ρουδίνης καὶ νὰ συζητήσῃ μετὰ τοῦ κόμιστος Καπρίβης διάφορα ζητήματα, σχετιζόμενα πρὸς τὴν τριπλῆν συμμαχίαν καὶ θίγοντα τὴν ἐν ταύτῃ θέσιν τοῦ ἰταλικοῦ βασιλείου· ἀλλ' ἤδη τὰ πράγματα ἠλλάξαν φάσιν καὶ ὁ μὲν μαρκήσιος Ρουδίνης δὲν διατελεῖ πλέον ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, ὁ δὲ διάδοχος αὐτοῦ κ. Γιολίτης δὲν εἶναι

τοσοῦτο προσφιλεῖς τοῖς ἐν Βερολίῳ ἔνεκα τῶν ἐκκεντρικῶν αὐτοῦ ἰδεῶν περὶ τῶν ἐν τῇ τριπλῇ συμμαχίᾳ καθιόντων τῆς χερσονήσου. Βεβαίως ὁ νέος πρωθυπουργὸς ἀναγράφει ἐν τῷ ὑπουργικῷ προγράμματι αὐτοῦ οἰκονομίας ἐν ἑτέροις διοικητικοῖς κλάδοις καὶ οὐχὶ ἐν τῷ στρατῷ, ἀλλ' αἱ μέχρι τοῦδε ἰδέαι αὐτοῦ ἀντιστρατεύονται πρὸς τὰς νῦν διατυπουμενάς, ἅτε κατατείνουσαι εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἰταλίας δυσχερειῶν διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου, ἢ, τοῦλάχιστον, διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν δαπανῶν εἰς τὰς μέχρι τοῦδε ἀναγραφόμενας ἀνευ νέων θυσιῶν, παραπλησιῶν πρὸς τὰς ἐν τοῖς συμμάχοις κράτεσι γινόμενας, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἐπεκτείνειν τὰς πρὸς τὰ ἀνατολικά μεθόρια σιδηροδρομικὰς γραμμὰς καὶ τοῦ αὐξῆσαι τὸ ὑπάρχον πυροβολικόν· ἐπομένως οἱ ἐν Βερολίῳ καὶ Βιέννῃ ψυχρῶς πῶς θ' ἀκούσωσι τὴν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀνοδὸν τοῦ κ. Γιολίτη, παρὰ τὰς ἐν τοῖς ὄργανοις αὐτῶν διατυπουμενάς, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἐξαπατῆσαι τὸ δημόσιον φρόνημα, ἰδέας, ὅτι ἡ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ παρουσία Κρίσπν, Ρουδίνη, Γιολίτη, ἢ ἄλλου τινός, μικρὸν συμβάλλεται εἰς τὴν ἀλλοίωσιν τῶν δεσμιῶν τοῦ τριπλοῦ συνδέσμου καὶ ὅτι αἱ ὑπουργικαὶ ἐν τῷ βασιλείῳ κρίσεις ἥκιστα σχετίζονται πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ ἀνακτοβουλίου Ρώμης, τὴν μένουσαν ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων, ἐφ' ὧν ἀπὸ δεκαετίας ἐδράζεται. ἀνευ οὐδενὸς σχεδὸν φόβου διαταράξεως.

Δὲν φαίνεται ἄρα ἄτοπος ὁ δυσχρησιμὸς ὅτι σπουδαιότερα φαίνεται ἢ ὡς βεβαία πλέον θεωρουμένη ἰσχυρὸν ἐντεῦθεν Γουλιέλμου καὶ Ἀλεξάνδρου, ὅστις, ἀπερχόμενος ἐκ τῆς δανικῆς πρωτευούσης, ὅπου μεταβαίνει τὴν προσεχῆ ἐβδομάδα, ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν χρυσοῦν γάμων τοῦ πενθεροῦ, σκοπεῖ νὰ διέλθῃ διὰ τῆς γερμανικῆς πρωτευούσης καὶ ν' ἀνταποδώσῃ τὴν ὀφειλομένην τῷ γερμανῷ μονάρχῃ ἀντεπίσκεψιν, τὴν ἀνεπίδεκτον πλέον ἀναβολῆς μετὰ παρέλευσιν τοσοῦτου χρόνου ἀπὸ τῆς ἐν Νάροβα ἐπισκέψεως τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου. Τοῦλάχιστον πολλοὶ τῶν σπουδαίων ἐν Εὐρώπῃ διπλωματικῶν κύκλων εἶναι γνώμης ὅτι ἡ συνέντευξις Γουλιέλμου καὶ Ἀλεξάνδρου μέλλει νὰ ἐπιδράσῃ πῶς καὶ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν σχέσεων τῶν δύο κρατῶν, αἵτινες ἀπέβησαν λίαν ψυχραὶ συνεπείᾳ τῆς πολιτικῆς τῶν ἐν Βερολίῳ, ἅτε φοβηθέντων τὴν ὑπερβολικὴν αὐξήσιν τῆς ρωσικῆς ἐπιρροῆς καὶ πολιτευθέντων ἐπὶ βλάβῃ τῶν συμφερόντων τῆς τῶν τσάρων αὐτοκρατορίας ἐν τε τῷ εὐρωπαϊκῷ ἀρεῖῳ Πάγῳ, ὅπου ἐξωμαλίσθησαν αἱ ἐν Ἀνατολῇ περιπλοκαί, καὶ ἐν τῷ βουλγαρικῷ ζήτηματι, καθ' ὃ ἡ Γερμανία ἐπολιτεύθη ἐναντίον τῆς μεγάλης τοῦ Βορρᾶ δυνάμεως καὶ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς μοναρχίας τῶν Ἀψβούργων συνειργάσθη ἐν ἐτέρω ζήτηματι, τῷ βουλγαρικῷ, τῷ ἀποτελοῦντι τὴν ἀναίδην παράβασιν διεθνούς συμβολαίου καὶ τὴν ἀθέτησιν τῆς ὑπογραφῆς τῶν μεγάλων τῆς Εὐρώπης δυνάμεων. Ἐὰν ὅμως βαθύτερον ἐξετασθῶσι τὰ πράγματα, τεκμηριοῦται ὅτι λίαν παρακεκινδυνευμένοι αἱ τοιαῦται τυγχάνουσι θεωρίαί, καίτοι οἱ ταύτας διατυπῶντες δύνανται νὰ διαταθῶσι καὶ ὅτι ὁ κόμιστος Καπρίβης ἐξεφράσθη ἐν εὐθέτῳ ὄρῳ ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Ρωσίας ἐν τοῖς εἰς ταύτην ἀφορῶσι ζητήμασι καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος τῆς δυνάμεως ταύτης ἐν τῇ ὑπερασπίσει τοῦ ἐπισημοτέρου τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διεθνῶν συμβολαίου. Ἀληθέστερον ἐπομένως φαίνεται τὸ ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ Β', ἀντεπισκεπτόμενος Γουλιέλμον τὸν Β', ἐκκληροῖ μὲν ἐν πᾶσι τοὺς τοσοῦτο τῇ ρωσικῇ αὐτῇ σεβαστοῦς νόμους τῆς διεθνούς ἐθιμοτυπίας καὶ κρατύνει

τὰς φιλικὰς σχέσεις τῶν δύο ἀνακτοβουλιῶν, ἀλλ' ἐν τῇ διεθνῇ πολιτικῇ οὐδεμία ἐπέρχεται μεταβολή, ἢ, τοῦλάχιστον, ἐὰν τοιαύτη ἐπέλθῃ, περιορισθῆσεται εἰς μόνας τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις Γερμανίας καὶ Ρωσίας.

Ἐκ τῶν κατὰ τόπους δὲ κυριωτέρων ζητημάτων, τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον τῆ καθ' ἡμᾶς κοινωνία εἶναι ἀναμφισπῶς αἱ σήμερον διεξαγόμεναι γενικαὶ ἐκλογαί, ἐξ ὧν θ' ἀπορρεύσῃ ἢ μέλλουσα ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν διαλυθεῖσαν ἀντιπροσωπείαν. τὴν προκύψασαν ἐκ τῆς ψήφου τῆς 14 ὁκτωβρίου. Ἡ σήμερον εἶναι ἡ λυδία λίθος, δι' ἧς δοκιμασθῆσεται ἡ τοῦ Ἕλληνοσ φιλοπατρία καὶ τὸ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν δυναστείαν σέβας, τὴν χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς πατρίδος τὸ ἴδιον συμφέρον διακυβεύσασαν. Τὰ μέχρι τοῦδε πεπραγμένα ἀποτελοῦσιν ἀποχρῶντα ὀδηγὸν ἐν τῇ παροχῇ τῆς ψήφου ὑπὲρ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ὑποψηφίου, πολλὰ δὲ ὑπάρχουσι πεποιθήσεις ὅτι ἡ πλειονοψηφία τοῦ ἔθνους, καλῶς τὰ πράγματα σταθμίζουσα, δὲν θὰ τολμήσῃ ν' ἀποδείξῃ ἐσφαλμένην τὴν πράξιν τοῦ βασιλέως, χρησιμοποίησαντος τὸ ὑπὸ τοῦ συντάγματος χορηγούμενον αὐτῷ δικαίωμα, οὐδὲ θὰ ἐπικυρώσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ πολεμίου τῷ Ἕλληνικῷ βασιλείῳ τύπου γραφέντα περὶ δεινῶν συνεπειῶν τῆς ψήφου τῆς σήμερον, ἐὰν αὕτη, μαύρη διδομένη, ἀνατρέψῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς 18 φεβρουαρίου καὶ ἐπαναγάγῃ τὰ πράγματα εἰς ὃ εὐρίσκοντο σημεῖον πρὸ τῆς ἡμέρας ταύτης. Τῷ Ἕλληνικῷ λαῷ σπανίως ἀνέτειλε τοσοῦτο σοβαρὰ ἡμέρα καὶ εὐχῆς ἔργον ὅπως ἡ ἔκβασις αὐτῆς ἦναι σύμφωνος τῇ συνετῇ ἀποφάσει τοῦ φιλολάου βασιλέως, τοῦ ζητήσαντος νὰ περισώσῃ τὴν χώραν ἀπὸ τῶν ἐπικρεμαμένων ἐπὶ κεφαλῆς δυσχερειῶν καὶ ἰδία ἀπὸ τῆς πτώσεως αὐτῆς εἰς τὸ οἰκονομικὸν βάραθρον, τὸ χαῖνον ἦδη πρὸ τῶν ποδῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἐὰν παλιμβουλοὶ σκέψῃς συνετελέσωσιν εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ ἀτομικοῦ καὶ κομματικοῦ συμφέροντος ἀντὶ τοῦ κοινῆς τῆς πατρίδος καλοῦ.

Ἐκ τῶν μεγάλων δ' εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἡ Ἰταλία παρέχει τὴν σπουδαιότεραν τῷ τύπῳ ἕλην ἔνεκα τῆς ὑπουργικῆς κρίσεως, τῆς ἐξομαλισθείσης διὰ τῆς προσκλήσεως τοῦ κ. Γιολίνι ὡς διαδόχου τοῦ μαρκισίου Ρουδίνι, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν σχεδὸν παρεχούσης ἐχέγγυον διαρκείας καὶ σταθερότητος ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, καθ' ἣ τοῦλάχιστον ἐξάγεται ἐκ τῶν κυριωτέρων σημείων τοῦ προγράμματος τῆς νέας κυβερνήσεως. Ὁ νέος πρωθυπουργός, ὁ πολεμιστὴς πρὶν ἢ τὴν νῦν θέσιν αὐτοῦ καταλάβῃ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας καὶ τὰς οἰκονομίας ἀναζητήσας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν στρατιωτικῶν, πειροῖται νὰ θεσπίσῃ οἰκονομίαν ἐν ἑτέροις διοικητικοῖς κλάδοις, καίτοι τρανῶς ἀπεδείχθη ὅτι τὸ ἐξαντλοῦν πᾶσαν οἰκονομικὴν τῆς Ἰταλίας ἰκμάδα αἴτιον εἶναι αἱ ἀεννάως διεξαγόμεναι στρατιωτικαὶ παρασκευαί, αἱ ἀπειλοῦσαι καὶ αὐτὴν τὴν χρεωκοπίαν, ἐὰν ἡ κυβερνήσις τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου ἐξακολουθήσῃ βαινούσα τὴν ὁδὸν τῆς τριπλῆς συμμαχίας καὶ μὴ ἀναζητήσῃ τὴν σωτηρίαν τῆς χώρας ἐν τῇ ἐγκαταλείψει τῆς στρεβλῆς ταύτης πολιτικῆς καὶ τῇ θεσπίσει ἑτέρας πολιτικῆς, εἴμῃ τῆς ἀγοῦσης εἰς τὴν μετὰ τῆς μεγάλης ἐν Εὐρώπῃ δημοκρατίας σύμνοιαν, τοῦλάχιστον τῆς τεινοῦσης εἰς τὴν οὐδετερότητα, τὸ σωτηριωδέστερον τοῦτο μέσον τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς χερσονήσου ἀπὸ τῶν ἐπιβαλλομένων αὐτῇ ὑποχρεώσεων ἔνεκα τῶν μετὰ τῆς συμμαχίας τῶν δύο αὐτοκρατοριῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἀνακουφίσεως οὕτως ἀπὸ τῶν ὑπερόγκων δαπανῶν, τῶν ἀναγκαιουσῶν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ὑποχρεώσεων τούτων.

Τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ ταράσσει σφόδρα τὸ ζήτημα τῶν γενικῶν ἐκλογῶν περὶ τοῦ ὁποῖου ἀλλεπαλλήλως συσκεψάμενον τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον εἰς οὐδεμίαν κατέληξεν ἀπόφασιν, ἄλλων μὲν τῶν ὑπουργῶν ζητούντων τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν κατὰ τὸν προσεχῆ Ἰούνιον, ἄλλων δὲ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον· τὸ αἴτιον τῆς διαφωνίας τῶν ὑπουργῶν προκύπτει ἐκ τῆς ἀβεβαιότητος τοῦ μαρκισίου Σαλισβουρῆ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ψήφου τῆς κοινῆς γνώμης, ὅπερ δὲν φαίνεται τοσοῦτο βέβαιον ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ κόμματος, ὡς τεκμηριοῦται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων μερικῶν καὶ ἀναπληρωματικῶν ἐκλογῶν, αἵτινες ἀπέληξαν τὸ πλεῖστον εἰς νίκην τοῦ φιλελευθέρου κόμματος.

Τοὺς ἐν Γερμανίᾳ ἀνησυχεῖ οὐ μόνον τὸ ἐργατικὸν ζήτημα ἀλλὰ καὶ τὸ σοσιαλιστικόν, τὸ προσλαβὸν διαστάσεις ἀρκούντως σοβαρὰς καὶ τὸ ἀνησυχῆσαν λίαν τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς προθυμίας μεθ' ἧς ἡ Α. Μ. ἀπέλυσε γερμανὸν ἐπιλεκτὸν φονεύσαντα συμπολίτην αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν φατρίαν τῶν ἐσωτερικῶν πολεμίων, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀποικιακὸν ζήτημα προκαλεῖ πάταγον ἔνεκα τῶν παρατηρουμένων κινήσεων ἐν ταῖς ἀφρικανικαῖς κτήσεις, ὅπου καὶ ἀπῆλθεν ἦδη ὁ διευθυντὴς τοῦ ἀρμοδίου τμήματος ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ἐπανορθῶσαι τὰς ἐκεῖ ἀταξίας καὶ παγιῶσαι τὴν γερμανικὴν κυριαρχίαν, καθ' ἧς πολλὰ διενεργοῦνται ὑπὸ τῶν ἐκεῖ φυλάρχων. Συνάμα καὶ τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα ταράσσει τὰ κύκλα τῶν συμβούλων τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου βλεπόντων ἐπιτεινόμενὴν ἀπανταχοῦ τὴν πρὸς ἀνοργάνωσιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων προθυμίαν καὶ ἐχόντων ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν ταῖς συμμαχίαις παρατηρουμένην ἀδράνειαν περὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἐλλείψεων, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται ἰδίᾳ ἐν Ἰταλίᾳ ὅπου οἱ ὑπουργοὶ ἐπαγγέλλονται μὲν τὴν ἐξακολούθησιν τῶν στρατιωτικῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τὴν εἰσαγωγὴν οἰκονομῶν εἰς πάντα τὰ κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐξαιρέσει τοῦ τῶν στρατιωτικῶν, ἀλλ' ἀποφεύγουσι τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἐπαγγελιῶν αὐτῶν συνεπεία τοῦ κατὰ τῶν ἐξοπλισμῶν πολεμίου πνεύματος τῆς κοινῆς γνώμης, ἀναζητούσης τὴν σωτηρίαν τῆς χώρας ἀπὸ τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν ἐν μόνῃ τῇ ἐγκαταλείψει τοῦ ἐπικρατοῦντος τέως συστήματος ἐν τῷ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείῳ καὶ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ οἰκονομῶν εἰς μόνας τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας.

Οἱ ἐν Γαλλίᾳ προπαρασκευάζονται εἰς τὰς ἐπαναλαμβάνουμένας μετὰ μικρὸν ἐργασίας τῆς βουλῆς, αἵτινες προμηνύονται ἀρκούντως δυσχερεῖς συνεπεία διαφόρων ἐσωτερικῶν ζητημάτων, ὧν τὴν πρώτην κατέχει τὰς ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν πολεμίων, ὁ τοσαύτας προσλαβὼν διαστάσεις, ὥστε ἐδέησε νὰ θεσπισθῶσιν αὐστηρότατα μέτρα πρὸς πρόληψιν σοβαρῶν κινδύνων, παραπλησίον πρὸς τοὺς προκύψαντας ἐκ τῶν φοβερῶν ἐν Σαιν-Ζερμαίν καὶ ἀλλαχοῦ δυστυχημάτων.

Οἱ ἐν Ρωσίᾳ ἔχουσι τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα, ὅπερ αἰετοῦ ἀπασχολῆσε τοὺς συμβούλους τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου καὶ ἐξέθεσε σπουδαίαν ἐργασίαν πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν παραμεθορίων φρουρῶν καὶ πρὸς ἀνοργάνωσιν τοῦ ἱππικοῦ, ὅπερ κέκλιται νὰ διαδραματίσῃ τὸ σπουδαιότερον πρόσωπον ἐν περιπτώσει κινδύνου· δεῖγμα τῆς αἰετοῦ καταβαλλομένης μερίμνης εἶναι καὶ τὰ προπαρασκευαζόμενα γυμνάσια, τὰ φέροντα χαρακτῆρα οὐχὶ πλέον ἀπλῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων ἀλλὰ δοκιμῶν τῶν διαφόρων ὅπλων κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ συσσωρευομένου στρατοῦ ἐν τοῖς μεθορίαις.

Η ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΚΡΙΣΙΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΟΒΙΔΙΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ

Κατ' ἑμμετρον μετάφρασιν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Σ. ΚΑΞΙΔΑΓΛΗ.

Προοίμιον.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἰδ' βιβλίου ὁ ποιητὴς ἐκτίθησι τὰ κατὰ τὴν ἀπόδασιν τῶν Ἀχαιῶν εἰς Τροίαν λόγον δὲ ποιούμενος περὶ τῶν πρώτων συμπλοκῶν, παρεισάγει τὸν μῦθον τοῦ Κύκνου, ὃν ἀποκτεινόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως ὁ πατὴρ Ποσειδῶν μεταμορφοῖ εἰς τὸν ὀρνυμιον ὄρνιν κύκνον· τὴν δὲ κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν τοῦ ποντίου θεοῦ ὁ ποιητὴς λαμβάνων ὡς ἀφετηρίαν, τρέπει τὸ νῆμα τῶν ἐπῶν ἐπὶ τὴν ἀφήγησιν τοῦ θόνου τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἦρωος περὶ τῆς κατοχῆς τῶν Ἀχιλλείων ὄπλων κρίσιν. Οὕτω περαινομένου τοῦ ἰδ' βιβλίου τῶν Μεταμορφώσεων, ὁ ποιητὴς παρέχει ἐν τῷ ιγ' πλήρη σχεδὸν ἀφήγησιν τῶν Τρωικῶν, θαυμασιῶς συνεκτυλισσομένην ἐν ταῖς δυοῖς μεγάλας ἀγορεύσει τοῦ Αἴαντος καὶ τοῦ Ὀδυσσεώς, ἀμφοτέρων προβαλλομένων ἐνώπιον τῶν κριτῶν τὰς περὶ τῆς κατοχῆς τῶν ὄπλων ἰδίας ἀξιῶσεις. Αἱ δύο αὗται ἀγορεύσεις ἐθεωρήθησαν ἀείποτε παρὰ πάντων ἀνεξαίρετως τῶν κριτικῶν ὡς ἀριστουργήματα μεγαλοφυΐας καὶ τέχνης ῥητορικῆς οὐ τῆς τυχοῦσης, ἅτε οὐ μόνον πιστῶς ἀπεικονίζουσαι τοὺς δύο ἀντιθέτους τῶν ἀγωνιζομένων χαρακτῆρας, τὸ ὀρμητικὸν καὶ ἀπότομον τοῦ Αἴαντος καὶ τὸ συνειρητικὸν τοῦ Ὀδυσσεώς, ἀλλὰ καὶ ἐν συμκρῶ περιλαμβάνουσαι τὰ κυριώτερα συμβάντα, ἐφ' ὧν ἡ τοῦ Ὀμήρου Ἰλιάς ἐκκοδύμνται. Τοῦτου ἕνεκα ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν δύναται νὰ εὐαρεστῆσθῃ μᾶλλον ἐκείνοις, οἵτινες καὶ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν καὶ τῶν τραγικῶν ἠμῶν ποιητῶν ἐγκρατεῖς τυγχάνουσιν. Εἰς ἐξήκοντα περίπου ἀνέρχεται ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, παρ' ὧν ὁ Ὀβίδιος ἠρῶνισατο τὰ θέματα τῆς πλουσίας πινακοθήκης τῶν Μεταμορφώσεων. Εἰ τις δ' ἐπιτυχία εὐρητῆ ἐν ταύτῃ τῇ ὑπ' ἐμοῦ νῦν ἐκπονυμένη ἑμμέτρῳ παραφράσει τῶν πεντεκαίδεκα αὐτῆς βιβλίων, αὐτὴ ἀποδοτέα οὐ μόνον εἰς τὴν αὐτόχρονα ἑλληνικὴν τοῦ ποιήματος φύσιν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τὴν σύντονον ἔρευναν αὐτῶν τῶν πηγῶν, ἐξ ὧν ὁ Ὀβίδιος ἠρῶνισατο καὶ τὴν τῶν πραγμάτων σύστασιν, ἐν πολλοῖς δὲ καὶ αὐτὴν ἐπι τὴν λέξιν τῶν ἐπῶν.

*Ἐγγραφοὶ ἐν Λονδίῳ, ἀπριλίου μεσοῦντος, 1892.

A. Σ. Κ.

Ἀλλὰ ὁ χρυσοτρίαινος τῶν θαλασσῶν δυνάστης
ὑπὲρ τοῦ Κύκνου ἄχθεται τοῦ ἀπορνεωθέντος,

1) Μάξιμος ὁ Πλανούδης, ὁ κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα τὰς τοῦ Ὀβιδίου Μεταμορφώσεις εἰς ἄρρυθμον λόγον μετενεγκών, ἀποδίδει κατὰ λέξιν τὸ χωρίον τοῦτο ὡς: «Ὁ δὲ τὸ θαλάττιον ἦρωρ τῇ τριακτῆ διεξάγων θεὸς τὸ τοῦ παιδὸς σῶμα κύκνον εἰς ὄρνιν μεταμετρήθην, ἀλγεῖ πατρικῆ διαθήσει, καὶ τὸν ὄρνιν ὑπερστυγῶν Ἀχιλλέα, μνημονεύουσαν ὀργήν, πλεῖν ἢ πολιτικῶς εἶγεν, ἀσκέει. Καὶ σχεδὸν εἰς διπλῆν ἴδην πενταετήριον παρελκομένης τῆς μάχης, ῥήμασι τοιοῦτοις τὸν ἀκαιοκλήμην Κύνθιον ἐρεθίζει: Ὡ τῶν τοῦ ἀελοῦ υἱοῦ παίδων μακρῶ χαριέστατε, ὃς ἀνεμῶλια τὰ τεύχη σὺν ἐμοὶ κατεβόλου τῆς Τροίας, ἰδοὺ δὴ τί στένετε, ὅποτε τὴν Ἀσιακὴν ἀκρόπολιν πεποιμένην ἔρξ; κτλ». Παρατίθημι δὲ ταύτην τὴν περικοπὴν ἐκ τοῦ πλανουδαίου χειμένου, ὅπως ἀπ' ἀργῆς γένηται ὄπλον ὅτι ἐκεῖνος μὲν πιστῶς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἴσον μετέφρασεν, ἐγὼ δὲ, μέσθην τινὰ ὄδον ἐν τῇ γενικῇ τοῦ χειμένου μου οἰκονομικῶς προελόμενος, ἀπέσιον μὲν τῆς δουλικῆς τοῦ Ὀβιδίου χειμένου ἀποδόσεως, οὐκ ἀπέσιον ὅμως πολὺ καὶ τοῦ νοῦ τῶν ἐπῶν.

καὶ τὴν Σθενέλειον τροπὴν βαρέως ἦδη φέρον, τὸν Ἀχιλλέα τὸν δεινὸν καθὸ πατὴρ ἐχθαίρει καὶ πλεόν τοῦ προσήκοντος διατηρῶν τὴν μῆνιν, τὸν φίλτατον βουλευεται νὰ ἐκδικήσῃ παῖδα· δεκάτῳ νῦν δ' ὁ ἀπηνῆς μετὰ τὸν θόνον εἶται.² διὰ τοιούτων λέξεων τὸν Φοῖβον παροξύνει:

«Ὡ σὺ τῶν παιδῶν φίλτατε τοῦ ἀδελφοῦ μου πάντων, ὁ μᾶτν ταῦτα σὺν ἐμοὶ τὰ Πέργαμα³ ὑψώσας,⁴ τούτων οὐ θλίβεσαι ὄρων οὕτω ἐγγυς τὴν πτώσιν; οὐδὲ τοῖς θόνοις κἂν ἀλγεῖς τῶν ἐν αὐτοῖς φρουρούντων, ἢ τοῦ πολλοῦ ἀμνημονεῖς τῶν φονευθέντων πλῆθους; ἵνα δὲ μὴ σοὶ τοὺς νεκροὺς ἀπαριθμῶσιν πάντας, οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ Ἐκτορος διατηρεῖς τὴν μνήμην, πῶς οὗτος κύκλῳ τῶν τευχῶν διασυρθεῖς ὁ τάλας, οἰκτρὸν παρέσχε θέαμα θλιβερωτάτου τέλους; Καὶ ὅμως τὸ ἡμέτερον κατεδαφίσας ἔργον, μᾶλλον δ' αὐτοῦ τοῦ Ἄρεως αἰμοδιψῆς τὸ ἦθος, ὁ Ἀχιλλεὺς εἰσέτι ζῆ ἐπὶ τοῖς θόνοις χαίρων. Ἄπαξ καὶ μόνον ἑαυτὸν ἐμοὶ ἐμπιστευσάτω, καὶ ὄψεται τί δύναται τὸ τριβέλές μου δόρυ· ἀλλ' ἐπειδὴ καθὸ θεὸς τῶν θαλασσῶν τυγχάνων, τοὺς ἐπὶ γῆς οὐ δύναμαι νὰ πλῆξω πολεμίους. σὺ τοῦτον ἀπροφύλακτον λαθραῖα βέλει κτεῖνον.

Τοῖς λόγοις τούτοις τοῦ θεοῦ ἐπένευθεν ὁ Φοῖβος· καὶ τῷ ἰδίῳ νῦν θυμῷ καὶ τῷ τοῦ θεοῦ χόλῳ ἐξ ἴσου χαριζόμενος ὁ τοῦ φωτὸς ταμίας νεφέλην περιβάλλεται καὶ δι' ἀέρος σπείδων εἰς τῶν Φρυγῶν τὰς φάλαγγας ἠμφισυμένους βαίνει· ἐκεῖ δ' ἐν μέσῳ τοῦ πολλοῦ τῶν μαχομένων θόνου, τὸν Πάριον βλέπει ἄπρακτον, καὶ εἰ μὴ ἀπρακτοῦντα, τὰ βέλη ἀναλίσκοντα κατ' Ἀχαιοὺ ἀσήμερον· καὶ ἑαυτὸν ὁ Δῆλιος θεὸν ὀμολογίσας.

«Τί, λέγει, αἵματι κοινῷ τὰ βέλη ταῦτα χραίνεις; εἰ ὑπὲρ τούτων κίδεσαι τῶν φίλων μαχνητῶν σου, τὸ ὄπλον τοῦτο κατ' αὐτοῦ τοῦ Αἰακίδου στρέψον, καὶ πλῆξας ἐκδικήθητι τῶν ἀδελφῶν τοὺς θόλους».

Καὶ τὸν υἱὸν τῆς Θετιδὸς ταῦτα εἰπὼν δεικνύει φάλαγγας ὅλας Τρωϊκὰς δηρῶντα τῷ διδῆρῳ· πρὸς τοῦτον τὸ τοῦ Πάριδος ὁ Φοῖβος τρέψας τόξον, χειρὶ ἐστόχῳ τὸ πτενὸν αὐτὸς εὐθύνει βέλος, καὶ θανασίμῳ τραύματι τὸν Ἀχιλλέα πλῆπτει. Οὐδὲν μετὰ τὸν Ἐκτορα⁶ ἐγένετο τι ἄλλο, ἐφ' ᾧ ὁ γέρον Πρίαμος ἀπαλλαγεῖς τοῦ ἄλγους, οὕτω φαιδρὰν ἐξέφηνε τὴν τοῦ προσώπου ὄψιν.

1) Τὴν Σθενέλειον τροπὴν, ἤτοι τὴν εἰς κύκνον τροπὴν, εἰς ὃν κατ' ὁ τοῦ Σθενέλιου παῖς κύκνος μεταμορφώθη, καθὰ μυθολογεῖται παρ' Ὀβιδίῳ ἐν τῷ Β' βιβλίῳ τῶν Μεταμορφώσεων. Ἴδε περὶ τούτου καὶ Παιστ. Α', 30, 3.

2) Ὁ στίχος οὗτος θ' ἀπεδίετο πιστότερον ὡδε·

Καὶ νῦν κατὰ τὸ δέκατον τῆς ἐκδρατείας ἔτος,
ἢ κυριολεκτικώτερον,

Δις πέντε νῦν δι' ἐναυτοῦς τῆς μάχης ἀριθμοῦσιν,

Ἄλλ' ἵνα μᾶλλον διατρανωθῇ τὸ ἔμμετρον τῆς ὀργῆς τοῦ Ποσειδῶνος, ἀπέδωκα τὸ χωρίον διὰ στίχου, οὐ μόνον περιλαμβάνοντος ἀκέραιον τὸ νόημα τοῦ Ὀβιδίου χειμένου, ἀλλὰ καὶ τὴν παράτασιν τῆς τοῦ θεοῦ μῆνιδος ἐμφανίοντος.

3) Πέργαμα λέγονται ἡ ἀκρόπολις καὶ αὐτὰ τὰ τεύχη τῆς Ἰλίου.

4) Ἴδε Εὐριπίδου Τρωάδες 4—6.

5) Ἐνταῦθα ὁ Ὀβίδιος ἀκολουθεῖ τῇ Ὀμηρικῇ παραδόσει, καθ' ἣν ὁ Ἀχιλλεὺς πίπτει ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης παρὰ τὰς Σκαιὰς πύλας, καὶ οὐχὶ τὴν ἐτέραν, καθ' ἣν, ὡς λέγεται, ἐτοξεύθη λαθραῖως ὑπὸ τοῦ Πάριδος ἐν τῷ ναφ' τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅτε ἐμνηστεύετο τὴν κόρην τοῦ Πριάμου Πολυξένην. Εἰ καὶ ὁ τοῦ Ἀχιλλέως θάνατος πολλαχῶς φέρεται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἅπαντες ὅμως ἁποφυνούσιν ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς οὐκ ἔπασσε πηγεῖς ὑπὸ χειρὸς θνητοῦ, ἀλλὰ τῇ συνεργείᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀν μὴ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ χρυσοτόξου θεοῦ.

6) Οὐδὲν μετὰ τὸν Ἐκτορα . . . ἤτοι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐκτορος, ὅστις κατεβόλισεν εἰς πένθος τὸν τοῦ Πριάμου οἶκον· ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δὲν τοῦ θανάτου τοῦ Ἀχιλλέως ὁ Πρίαμος· νῦν τὸ πρῶτον ἰγᾶλλεται.

Σὺ δέ, ὦ δῖε Ἀχιλλεῦ, τοιαύτην ἔσχεσ μοῖραν,
ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἄρπαγος διαπαρεῖς νὰ πέθῃς·
σὺ δ' ὁ τοσάκις καὶ αὐτῶν τῶν κρατερῶν κρατίδας,
χειρὶ ἀνάγκιδι πληγεὶς νεκρὸς καὶ ἄπνους κείσαι·
ἀλλ' ἂν τοιοῦτο τῆς ζωῆς ἐπέπρωτό σοι τέλος,
μᾶλλον ἢ χεὶρ θὰ πύχεσο τῆς Ἀμαζόνος κόρης¹
τῆς τελευτῆς σου τὸ δεινὸν νὰ συντελεῖαι ἔργον.

Καὶ νῦν ὁ τρόμος τῶν Φρυγῶν, ὁ κρατερός ἐκεῖνος,
ὁ κόσμος καὶ τὸ ἔρεισμα τῶν Πελασγίων ὄπλων,
ἢ ἐν πολέμοις κεφαλή, τῶν Ἀχαιῶν τὸ ἔρκος,
λάθρῳ πυρὶ παραδοθεὶς εἰς τέφραν μετετρέπη·
ἐκεῖνος δ' ἅμα τῶν θεῶν² ὡς ὠπλίσε τὸν ἄνδρα,
αὐτὸς καὶ ἐφλεξεν αὐτοῦ τὰ νεκρωθέντα μέλη.
Ἄφου δὲ νῦν τὸ κράτιστον ἀπετεφρώθη σῶμα,
ὃ ὑπελείφθη, ἀγνοῶ, εἰ καὶ μικρὰν ὑδρίαν
τοῦ ἥρωος ἠδύνατο ἢ κόνις νὰ πληρώσῃ·
καὶ τὸ μὲν λείψανον μικρόν, ἀλλὰ μεγάλη ὄντως,
ἐν τοῖς Ὀμήρου ἔπεσι ἀπαθανατισθεῖσα³,
ἢ δόξα ζῆ καὶ σύμπασαν πληροῖ τὴν οἰκουμένην.
Στέφανος δόξης ἄφθιτος τοῖς κρατεροῖς προσήκων
καὶ μέτρον ἔχων τὸν εὐρὺν τῶν οὐρανίων κύκλον·
ἐν τούτῳ δὲ ὦ Ἀχιλλεῦ, ἴσος σαυτῷ τυγχάνων,
οὐδὲ τοῦ Ἄδου τοῦ κενοῦ αἰσθάνεσαι τὴν λήθην.
Αὐτὴ σου δ' ἅμα ἢ ἀσπίς τὸ δὸν ἐμφαίνει κλέος,
καὶ ἴνα δῆλον γένηται τίνι ἀνδρὶ ἀνῆκε,
ἀγῶνος ἔριδας κινεῖ καὶ ὄπλα ὑπὲρ ὄπλων.
Τίς ὅμως ταύτην ὁ τολμῶν καὶ νὰ ἐλπίσῃ μόνον;
Οὐδ' ὁ Τυδείδης κὰν αὐτὸς οὐδὲ ὁ Ὀϊλείδης,
ἀλλ' οὔτε ὁ νεώτερος τῶν τοῦ Ἀτρώως παίδων,
οὐδὲ ὁ ἀναξ τῶν ἀνδρῶν ὁ κρείων Ἀγαμέμνων.
Αὐτοὶ καὶ μόνον τὴν αὐτὴν παραδοκοῦντες δόξαν,
τοῦ Τελαμῶνος ὁ υἱὸς καὶ ὁ Λαερτιάδης,
θαρροῦντες τὴν ἐπιθήκον ἀμφισβητοῦσι κτήσιον.
Πλὴν μέγα λογιζόμενος τὸ τῆς εὐθύνης βῆρος,
οὐδὲ ποθῶν καθ' ἑαυτοῦ νὰ ἐφελκίσῃ ἔχθραν,
ιδίαν οὐ προτίθησιν ὁ Τανταλίδης⁴ γνώμην·
ἀλλ' εἰς βουλὴν τοὺς ἀνακτας τῶν Ἀχαιῶν καλέσας,
ἐν μέσῳ νὰ καθίσωσι τῷ στρατοπέδῳ λέγει,
καὶ τὴν τῶν ὄπλων εἰς αὐτοὺς καθυποβάλλει κρίσιν⁵.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΓ'.

Καὶ νῦν περιστεφόμενοι ὑπὸ ἀθρόου πλῆθους
τὰς ἑαυτῶν λαμβάνουσιν οἱ ἠγεμόνες θέσεις·
πρὸ τούτων δὲ ἀνίσταται ὁ σακεσφόρος Αἴας,
ὃς τὴν ὀργὴν ἀδυνατῶν νὰ συγκρατήσῃ πλέον,
πρὸς τοῦ Σιγείου τὴν ἀκτὴν τοὺς ὀφθαλμοὺς εὐθύνει,
καὶ βλέμμα σίψας βλοσυρὸν πρὸς τὸν Ἀργεῖον στόλον,
«Πρὸ τῶν νηῶν, ὦ Ζεῦ, φωνεῖ, ἄνω τὰς χεῖρας τεινών,
ὁ Ὀδυσσεὺς παρίσταται ἀγωνιζόμενός μοι!
ἀλλ' οὐχ ὁμοίως εὐψυχος ἢ τολμηρὸς τὴν γνώμην,
ὑποχωρῶν ἀπέφευγε τὰς Ἐκτορείους φλόγας,
ὧν ἐγὼ μόνος ὑποστὰς τὴν μαινομένην βίαν,
τὸν στόλον πάντα ἔδωσα ἐκ προφανοῦς ὀλέθρου⁶.

Τοσοῦτῳ ἀσφαλέστερον τῷ Ὀδυσσεὶ τυγχάνει
λόγοις κινδύλοις συζητεῖν ἢ τῇ χειρὶ παλαίειν·¹
ἀλλ' ὡς ἐμοῦ ἢ δύναμις ἐν τῷ λαλεῖν οὐ κείται,
οὕτω καὶ τούτου οὐκ ἔστιν ἐν τῷ γενναίᾳ πράττειν·²
ὅτι ὁπόσον μὲν ἐγὼ ἐν τοῖς πολέμοις ἄρχω,
τοσοῦτον οὕτως δύναται ὑπὲρ ἐμὲ ἐν λόγοις.
Οὐτ' ἀναγκαῖον οὐτ' ὀρθόν, ὦ Πελασγοί, ἠγοῦμαι,
τὰ ὑπ' ἐμοῦ γινόμενα ν' ἀπαριθμῶ ἔργα·
ὅτι αὐτόπται μάρτυρες ὑμεῖς ἐστε ἀπάντων.
Ὁ Ὀδυσσεὺς τὰς ἑαυτοῦ διεξίετω πράξεις,
ἃς ἄνευ μάρτυρός τινος ἐν μέσῳ σκότει πράττει,
ὅσων ποιεῖ συνίστορα τὴν νύκτα μόνην ἔχων.³
Μέγα μὲν ὄντως, σύμφημι, νῦν ἐξαιτούμαι γέρας,
ἀλλ' οὐ μικρὸν τοῦ γέρατος τὴν ἀρετὴν συντέμνει
ὁ πρὸς ἐμὲ τὸν Αἴαντα ἀμφισβητῶν τὴν κτήσιν·
οὐδ' ἔστιν ὑπερῆφανον τὸ κατακυρεῖσθαι
πράγματος, ὅπερ ὄσφ τε καὶ ἂν τυγχάνῃ μέγα
ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτόλμησε καὶ νὰ ἐλπίσῃ μόνον·
οὕτως καὶ ἦδη οὐ μικρὸν ἀποκομίζει γέρας,
ὅτι ἐν ταύτῃ ἠττηθεὶς τῇ ὑπὲρ ὄπλων κρίσει,
τῷ Αἴαντι θὰ λέγηται ἐμοὶ συνηγωνισθῆναι.
Εἰ δὲ ἐμοῦ ἀμφίδολος ἢ γενναϊότης ἦτο,
ἀλλὰ τῷ γένει ὄφειλον νὰ κατισχύσω τούτου·
υἱός, καθὰ γινώσκετε, εἰμὶ τοῦ Τελαμῶνος,
ὃς τῷ γενναίῳ Ἡρακλεῖ συγκατελθὼν εἰς Τροίαν,
καὶ πρὸ ἡμῶν ἐπόρθησε τὰ τῆς Ἰλίου τεῖχην,
σὺν δ' ἄλλοις ἅμα ἐπιβάς τοῦ Παγασαίου σκάφους⁴,
εἰς τὰς ἀκτὰς ἀφίκετο τῶν Κόλχων τὰς ἀξένους·
τοῦ Τελαμῶνος δὲ πατὴρ ὁ Αἰακὸς τυγχάνει,
ὁ νόμος διδὼν ταῖς ψυχαῖς ἐν τῷ Ταρτάρῳ, ἔνθα
τὸν Αἰολίδην Σίσυφον βαρὺς κολάζει λίθος.⁵
τὸν δ' Αἰακὸν αὐτὸς ὁ Ζεὺς, τῶν οὐρανῶν ὁ ἀναξ,
παῖδα αὐτοῦ ὁμολογεῖ καὶ γέννημα οἰκείον·
τρίτος λοιπὸν ἐκ τοῦ Διὸς ἐγὼ εἰμι ὁ Αἴας.
Πλὴν αὕτη νῦν, ὦ Ἕλληνες, ἢ γενεαλογία
οὐδὲν θὰ ἐχρησίμευεν ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ,
ἂν μὴ ὁ μέγας Ἀχιλλεὺς συνηκινῶναι ταύτης·
ἀλλὰ καὶ παῖδες ἀδελφῶν ἡμεῖς ἔσμεν ἀλλήλοις·⁶
τάνηκόντά μοι οὖν αἰτῶ τοῦ ἐξαδέλφου ὄπλα.
Τί δ' οὔτος γένος ἐναγὲς ἐκ τοῦ Σισύφου ἔλκων,⁷
ἐκεῖνος δ' ὁμοιότατος ἐν τε κλοπαῖς καὶ δόλοις,
τοῖς Αἰακίδαϊς ἑαυτὸν νὰ εἰσθῆσῃ θέλει,
καὶ ξένου γένους ὄνομα νὰ ἀναμίξῃ τούτοις;
Ἥ ὅτι πρότερος ἐγὼ ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα,
ἔδραμον ἄνευ προτροπῆς οὐδὲ καταγγελίας,
ἐμοὶ μὲν τὰ ζητούμενα θ' ἀπαρνηθῆτε δῶρα,
κρείττων δ' ἐμοῦ τοῦ Αἴαντος θ' ἀποδειχθῆ ἑκείνος,
ὃς ὕστατος συνήνεσε νὰ ἀναλάβῃ ὄπλα,⁸
ψευδῆ δ' ὑποκρινόμενος, ὁ πονηρὸς, μανίαν,

1) Πρὸς τὰ παρὰ Κοῖνῳ Συμφωνίῳ Ε', 222.

2) Πρὸς τὰ παρ' Ἀντισθένης, ἔνθα ὁ Αἴας ἀγορεύων λέγει: «ὁ πόλεμος οὐ λόγῳ κρίνεται ἀλλ' ἔργῳ».

3) Τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἐκφράζει καὶ ὁ Ἀντισθένης ἐν τῇ τοῦ Αἴαντος προσφωνήσει.

4) Τὸ σκάφος τῆς Ἀργεῖος ἀποκαλεῖ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς Παγασαῖον, ἅτε ναυπηγηθὲν ἐν τῷ λιμένι τῶν Παγασῶν, ὁπόθεν, λέγεται, ἐξέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται.

5) Διὰ τοῦ στίχου τούτου δεινὴν ὁ Αἴας αἰνίττεται: κατὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς ὕβριν, ἣν καὶ παρακατιῶν σαφέστερον ἐκφραίνει. Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι κατὰ τινὰ παραδόξιν ὁ Ὀδυσσεὺς ἔθεωρετο νόθος υἱὸς τῆς Ἀντικλείας, ἣτις, πρὶν ἢ συζευθῆ τῷ Λαέρτῃ, ἐτύγγανεν ἐγκύμων ἐκ τοῦ Σισύφου. Ἴδε Ὑγίνου Μυθ. 201. Εὐρ. Ἰφ. ἐν Αὐλ. 524, ἔνθα ὁ Ὀδυσσεὺς καλεῖται «Σισύφειον σπέρμα». Πρὸς καὶ Σοφ. Φιλ. 417.

6) Πρὸς Κοῖν. Συμφ. Ε', 236. Ὁ τοῦ Αἴαντος πατὴρ Τελαμῶν καὶ ὁ τοῦ Ἀχιλλεὺς πατὴρ Πηλεὺς ἦσαν ἀδελφοί.

7) Ἴδε τὴν σημ. 18.

8) Ἴδε τὰ παρ' Ἀντισθένης, ἔνθα ὁ Αἴας περὶ ἑαυτοῦ μὲν λέγει, «ὃς πρῶτος ἀεὶ καὶ μόνος τέταγμαται», περὶ δὲ τοῦ Ὀδυσσεὺς, «ὃς οὐχ ἐκὼν ἀλλ' ἄκων ἀφίκεται εἰς Τροίαν».

1) Διὰ τῶν λέξεων Thermodontiacae... bipenni ὁ Ποιητὴς αἰνίττεται τὴν Πενθεσίλειαν, βασίλισσαν τῶν Ἀμαζόνων, ἣτις, ἔλθοῦσα εἰς βοήθειαν τῶν Τρώων καὶ μονομαχήσασα πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα, ἐφρονεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ.

2) Ὁ θεὸς οὗτος εἶνε ὁ Ἡρακλεὺς· διότι οὗτος ὡς ἀριστοτέλης μὲν θεὸς συναλέκωσε τὴν τοῦ Ἀχιλλεὺς πανοπλίαν, ἣν παρέδωκε τῇ Θέτιδι· ὁ αὐτὸς δὲ ὡς θεὸς τοῦ πυρὸς καταφλέγει τὸν νεκρὸν αὐτοῦ.

3) Ὁ στίχος οὗτος παρεστήθη ὑπ' ἐμοῦ. Ὡς δὲ παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, καὶ οἱ ἀμέσως ἐπόμενοι τρεῖς στίχοι πολὺ ἀπέχουσι τῆς ἀκριβοῦς λέξεως τοῦ Ὀβιδιανῶν κειμένου, καίπερ ἀκριβῶς ἐνέχοντες τὴν τοῦ ποιητοῦ ἰδέαν.

4) Ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων, διότι ὁ Ἀτρεὺς ἦν υἱὸς τοῦ Πέλοπος, οὗτος δὲ ἦν υἱὸς τοῦ Ταντάλου.

5) Παρ' Ὀβιδίου ἢ σύγκλητος τῶν Ἑλλήνων ἠγεμόνων δικάζει τὴν περὶ τῶν ὄπλων κρίσιν, οὐχὶ δὲ οἱ Τρῶες καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, ὡς φέρεται ἐν τῇ τοῦ Ὀμήρου Ὀδυσσεῖα Α, 546.

6) Ἰλ. Ο, 696—746.

τὴν ἐκστρατείαν ἔβουλεν ὑπὸ δειλίας, ἕως
 τούτου ὀξύτερος τὸν νοῦν ὁ τοῦ Ναυπλίου γόνος¹,
 ἀλλ' ἑαυτῷ ἀδέξιος ἀποδειχθεὶς ὁ τάλας,
 τὰς τῆς δειλῆς αὐτοῦ ψυχῆς ἀνακαλύψας σκέψεις,
 πρὸς ἄπερ οὗτος ἐφύεγε τὰ ὄπλα ταῦτα εἰλξεν;
 Νῦν οὗτος δὲ τὰ κάλλιστα θ' ἀποκομίσθ' ὄπλα,
 ὃς οὐδαμῶς ἐπέθετο τὰ ἑαυτοῦ νὰ λάβῃ;
 ἡμεῖς δὲ τῶν συγγενικῶν νὰ διαληθῶμεν δώρων,
 διότι τῷ κελεύσματι ἡμεῖς αὐτοὶ δραμόντες
 τοῖς πρώτοις ἐξετέθημεν τῶν πολλαπλῶν κινδύνων;
 Ἄλλ' εἶθε ἦτο ἀληθὴς ἢ κίβδηλος μανία,
 ἢ, καίπερ κίβδηλος, πιστὴ τοῖς Δαναοῖς ἐδόκει,
 μὴδὲ ἡμῖν ὁ δόλιος εἰς Τροίαν ἠκολούθει²
 σύμβουλος πράξεων κακῶν καὶ ραδιουργημάτων.
 Οὐδὲ δε νῦν πανέρηνον καὶ καταλελειμμένον,
 φίλε τοῦ Ποίαντος υἱέ, ἢ Λῆμνος θὰ κατεῖχεν,
 οὐδ' ἔνεκα τῆς τύχης σου ἡμεῖς μεμπτοὶ θὰ ἦμεν,
 καθ' ἦν, ὡς πᾶσιν ἐγνωσται, ὀφθάνισθεις τῶν φίλων,
 καὶ ἐν μυχοῖς κρυπτόμενος ἀγροτικῶν σπηλαιῶν,
 ταῖς οἰμωγαῖς καὶ τοῖς σκληροῦς κινεῖς εἰς οἶκτον λίθους,
 εἰκότως καταρῶμενος τὸν τοῦ Λαέρτου παῖδα,
 καὶ ἴσα ἐπενχόμενος νὰ ἀποτίσῃ οὗτος.
 Νῦν δὲ ὁ τάλας τοῖς αἰτοῖς ἡμῖν ὁμόσας ὄπλοις,
 καὶ ἡγεμῶν οὐκ ἄσημος τῶν Δαναῶν τυγχάνων,
 διαδοχῇ δὲ τῶν βελῶν τῶν Ἡρακλείων κτήτωρ,
 ὑπὸ τῆς νόσου τίκεται καὶ ἐκ λιμοῦ θηρεύει,
 τὸ σῶμα τρέφων ὄρνιθι καὶ πετεινὰ διώκων,
 αὐτὰ τὰ βέλῃ δαπανῶν, ἄπερ βουλῇ μοιραία
 ἐνταῦθα θὰ ἐπέφερον τὴν τῆς Ἰλίου πτώσιν.
 Ἄλλὰ καὶ οὕτω δυστυχῶν εἰδέτι ζῆ ἐκείνος,
 ὅτι οὐ σύμπλους τῆς ὁδοῦ τῷ Ὀδυσσεὶ τυγχάνει.
 Ὅμοίαν εἰ μὴ χεῖρονα ὑπερορίας μοῖραν
 καθ' ἑαυτοῦ θὰ πύχετο ὁ τοῦ Ναυπλίου γόνος,
 ὃς ἀνυπαίτιος κακοῦ μέχρι τοῦ νῦν θὰ ἔζη,
 ἢ, ἂν μὴ ἔζη, ἀλλ' ἀγνός κατηγορίας πάσης
 τὸν βίον θὰ μετέλλασεν ἄνευ οἰκτροῦ θανάτου·
 ὃν τῆς μανίας ἔνεκα τῆς ἀνακαλυφθείσης,
 οὗτος ἀπεχθανόμενος οὐδε τοῦ κότου λύσμων,
 μεστὴν ὁ δόλιος ψευδῶν κατηγορίαν πλάσας,
 ἐκείνον μὲν κατήγγειλε τοῖς Δαναοῖς προδότην,
 καὶ τὸν χρυσὸν ὑπέδειξεν εἰς πίστωσιν τοῦ ψεύδους,
 ὃν οὗτος λάθρα ἔθηκε διὰ χειρὸς ἰδίας³.
 Οὕτω λοιπὸν ἀψίστησι τῶν Ἀχαιῶν τοὺς πρώτους,
 τὸν μὲν δι' ἐρημώσεως, τὸν δὲ διὰ θανάτου·
 τοιοῦτοις τρόποις μάχεται ὁ τοῦ Λαέρτου γόνος,
 τοιοῦτον φόβον τοῖς ἐχθροῖς ὁ Ὀδυσσεύς ἐνσπείρει·
 ὃς καὶ αὐτοῦ τοῦ Νέστορος κρείττων ἦν ἢν τοὺς λόγους,
 οὐ καὶ ἐμὲ θὰ ἐπειθεν ὁ πονηρὸς ραδίως,
 ὅτι ἐκείνον ἐν δεινῷ καταλιπὼν κινδύνῳ,
 πάσης μομφῆς ἀπύλλακται ἐπὶ τῇ φαύλῳ πράξει·
 ὅτι τῷ βάρει τῶν ἐτῶν ἀπειρηκὸς τὸ σῶμα,
 καὶ τὸν πληγέντα ἀπορῶν πῶς νὰ προτρέψῃ ἵππον,
 αὐτὸς ὁ γέρον βασιλεύς τὸν Ὀδυσσεῖα εἶδε,
 καὶ βοηθὸν ἐκάλεσεν ἐν προφανεῖ κινδύνῳ·
 ἤκουσεν οὗτος, πλὴν φυγῶν προέδωκε τὸν φίλονι.
 Ταῦτα δὲ λέγω οὐ ψευδοῦν κατηγορίαν πλάττων·
 κάλλιστα πάντα ἀκριβῶς γινώσκει ὁ Τυδείδης,
 ὃς δις καὶ τρίς τὸν φεύγοντα ὀνομαστὶ καλέσας,
 καὶ τὴν φυγὴν ἐμέμψατο καὶ τὴν μικροψυχίαν.
 Ἄλλ' ἔστι δίκης ὀφθαλμῶς, ὅστις τὰ πάντα βλέπει,

καὶ ἐν στεροῦν εὐθύτητι τὰ τῶν θνητῶν δικάζει
 ἰδοὺ ὁ πρόσθεν ἀρνηθεὶς ἐπικουρίας χεῖρα,
 χειρὸς νῦν δεῖται βοηθοῦ καὶ οὐ τυγχάνει ταύτης·
 ἀλλ' ὥσπερ ἐγκατέλιπεν ἐν τοῖς δεινοῖς τὸν φίλον,
 ὁμοίως οὗτος εἰς δεινὴν περιελθὼν ἀνάγκην,
 καθ' ἣν αὐτὸς ἐθέσπισε δι' ἑαυτὸν συνθήκην,
 ἔρημος φίλων ἴσταται πρὸ τοῦ κινδύνου φρίττων.
 Φωνῇ τρεμοῦσθ' ὁ δειλὸς τοὺς ὀπαδοὺς ἐκάλει·
 ἐγὼ δὲ σπεύσας ἀρωγὸς τὸν Ὀδυσσεῖα βλέπω,
 ὑπὸ τοῦ φόβου τρέμοντα καὶ πελιδὸν τὴν ὄψιν,
 καὶ ἐκ τοῦ ρίγους φρίττοντα τοῦ προσεχούς θανάτου·
 ὑπὲρ αὐτοῦ μαχόμενος κατὰ τῶν πολεμίων,
 κείμενον τοῦτον ἔσκεπον τῷ τῆς ἀσπίδος κύκλῳ·
 εἴθ' ὥπερ δ' ἤκιστα ἐγὼ ἐπαινετὸς τυγχάνω,
 τὸν φαῦλον ἐπεμύκυνα τοῦ δειλοτάτου βίον.
 Εἰ πρὸς ἐμὲ ν' ἀγωνισθῆς ἀρκοῦσθαι ἔχεις τόλμην,
 εἰς τοῦ πεδίου σὺν ἐμοὶ ἐπᾶνελθε τὸν τόπον,
 καὶ τοὺς ἐχθροὺς, εἰ δυνατόν, ἐκεῖ ἀνακαλέσας,
 καὶ τὴν ἐπίπλαστον πληγὴν καὶ τὸν σιγήθην φόβον,
 ὑπὸ τὴν σκέπην, δόλιε, τῆς δεξιᾶς μου κρύπτου,
 καὶ τότε ἀμφισβῆται μοι τῶν ὄπλων τὰ πρωτεῖα.
 Ἄφου δὲ τοῦτον ἔσωσα ἐκ προφανοῦς ὀλέθρου,
 αὐτὸς ὁ μὴ δυνάμενος νὰ στῆ ἐκ τῶν τραυμάτων,
 μόλις σωθέντα ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κινδύνου εἶδεν,
 ἄτρωτος ὄλωσ' εἰς φυγὴν ὁ πονηρὸς ἐτράπη.
 Ἴδοὺ δὲ νῦν πελώριος ὁ Ἔκτωρ ἀφικνεῖται,
 καὶ εἰς τὴν μάχην τοὺς θεοὺς σὺν ἑαυτῷ κομιζών·
 ὄπου ὄρμα, οὐ μόνον σὺ ὁ Ὀδυσσεύς πτοεῖσαι,
 ἀλλὰ καὶ οἱ πανάριστοι τῶν Δαναῶν θαμβοῦνται.
 Ἐκείνον ὑπερχαίροντα τὰς αἰματοχυσίαις,
 λίθῳ ἀνέτρεψα βάρει διὰ χειρὸς μου πέμψας⁴
 ἐκείνον, ἕνα ἕκαστον τῶν Ἀχαιῶν καλοῦντα,
 τίς κατ' ἐκείνου ὁ τολμῶν ν' ἀντεπεξέσθῃ μόνου⁵,
 μόνος ἐγὼ ὑπέμεινα ὅτε βαλόντες κλίρους,
 ὑπὲρ ἐμοῦ, ὧ Ἕλληνες, προδιατεθειμένοι,
 οὐ μάτην πάντες πύξασθε νὰ κληρωθῆ ὁ Αἴας·
 εἰ δὲ τῆς πάλης τῆς δεινῆς τὴν ἔκβαδιν ζητεῖτε,
 κρείττων ἐμοῦ τὴν δύναμιν ὁ Ἔκτωρ οὐκ ἐθάνη.
 Ἴδοὺ δὲ νῦν ἐκ τῶν τειχῶν πολυπληθεῖς οἱ Τρῶες⁶,
 οὐ μόνον πῦρ καὶ σίδηρον ἀλλὰ αὐτὸν τὸν Δία
 κατὰ τοῦ στόλου φέρουσι τῶν Δαναῶν ὀρμώντες.
 Ποῦ τότε ἦν ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ ἐν τοῖς λόγοις κρείττων;
 ἐγὼ τὸ στῆθος προβαλὼν κατὰ τῶν πολεμίων,
 τὸν χιλιόναυον ἔσωσα ἐκ τοῦ ὀλέθρου στόλον,
 τὸν στόλον, ὥπερ ἢ ἐλπίς τῆς ἐπανόδου κείται.
 Ἄντι χιλιῶν οὖν νηῶν τὰ ὄπλα ταῦτα δότε.
 Εἰ δ' ἔξεστιν, ὧ Ἕλληνες, τὰ ἀληθῆ νὰ εἶπω,
 τοῖς ὄπλοις μᾶλλον τὴν τιμὴν ἢ ἑαυτῷ αἰτοῦμαι·
 ὅτι ἢ δόξα ἢ ἐμὴ κοινὴ τυγχάνει τούτοις,
 τὰ ὄπλα βούζονται δ' ἐμὲ, οὐχὶ ἐγὼ τὰ ὄπλα.
 Τί δὲ ὁ Ἰθακίσιος νὰ ἀντιτάξῃ ἔχει;
 τὸν Πῆσον καὶ τὸν Δόλωνα, ἄπειρον ὄλωσ' μάχη⁶,
 τὸν Πριαμίδην Ἐλενονί, ἐν τῷ μαντεῦειν πρώτον,
 καὶ τὸ κλαπὲν Παλλάδιον⁸ ὡς μέγιστον τῶν ἄθλων.
 Τί ὅμως οὗτος ἐπραξεν ὑπὸ τὸ φῶς ἡλίου;
 οὐδέν, ἂν μὴ συμπράκτορα τὸν Διομίδην εἶχεν.
 Εἰ δὲ τὰ ἠφαιστότενκτα διανοεῖσθε ὄπλα
 ἐπ' ἔργα οὕτω εὐτελεῖ νὰ ἐπιθῆτε γέρας,
 ταῦτα διαμερίσατε καὶ ὕψεσθε ὀπόδον
 μεγαλητέρα ἢ μερὶς τοῦ Διομίδους ἔσται.

1) Ὁ Παλαμίδης, ὃς ἐδείχθη μὲν ὀξύτερος τὸν νοῦν, διότι ἀνεκάλυψε τὴν ἐπίπλαστον μανίαν, δι' ἣς ὁ Ὀδυσσεύς ἀπέφυγε τὴν ἐκστρατείαν, ἀλλ' ἑαυτῷ ἀδέξιος, διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ καταπέσῃ τοὺς Ἀχαιοὺς περὶ τῆς ἀφώπτητος ἑαυτοῦ ὅτε ὁ Ὀδυσσεύς πρὸς ἐκδίκησιν κατήγγειλεν αὐτὸν τοῖς Ἕλλησιν ὡς προδότην, ἀλλ' ἀναπολόγητος ἀπέθανεν οἰκτρῶς λιθοβοληθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν.

2) Περὶ Κ. Κοιν. Σμυρ. Ε', 194—199.

3) Ἰδε Σημ. 22.

4) Περὶ τούτων ἴδε Ἰλ. Θ, 80—100.

1) Ἰλ. Α, 450—497.

2) Ἰλ. Ε, 409—420.

3) Ἰλ. Η, 66 καὶ ἐπεξήγ.

4) Ἰλ. Η, 179.

5) Ἰλ. Ο, 405—746.

6) Ἰλ. Κ, 314 καὶ ἐπ. Κ, 435 καὶ ἐπ.

7) Σοφ. Φιλ. 605—620.

8) Εὐρ. Ῥήτορ. 501—505. Βιργ. Αἰν. 6', 164 καὶ παρ' Ἀντισθένη, «ἱερουσιλῆσας τὸ ἄγαλμα τῆς θεοῦ».

Τί ὅμως τούτοις νῦν κοινὸν καὶ τῷ Ἰθακνήσῳ, ὅστις λαθραίως, ἄοπλος, αἰεὶ τὰ πάντα πράττει, καὶ ἀφυλάκτους τοὺς ἐχθροὺς ἐξαπατᾷ τοῖς δόλοισι; Αὐτὴ τοῦ κράτους τοῦ χρυσοῦ ἢ σελαγοῦσα αἰγλή τὸν τῆς ἐνέδρας τοῖς ἐχθροῖς θά φανερώσῃ τόπον, καὶ τὸν ὑποκρυπτόμενον θ' ἀποκαλύψῃ ἄνδρα.¹ Ἄλλ' οὐδ' αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ θά δυνήθῃ νὰ φέρῃ τὸ βάρος τὸ δυσβάστακτον τοῦ Ἀχιλλείου κράτους, οὐδὲ τὸ βαρυσίδηρον ἐκ τοῦ Πηλίου δόρυ ἀπόλεμοι νὰ δράξωνται θά δυνήθῃσι χεῖρες· οὐδ' ἡ τὸν μέγαν φέρουσα ἐπὶ τοῦ δίσκου κόσμον,² ἢ ἡφαιστότευκτος ἀσπίς, ὧ Δαναοί, θ' ἄρμύση χειρὶ ἀνάκιδι, δειλῆ καὶ πρὸς κλοπὰς πλασθεῖση. Τί οὖν, ὧ ἀταλαίπωρε, τοῦτο ζητεῖς τὸ δῶρον, ὅπερ ἂν σοὶ δωρήσωνται οἱ Ἀχαιοὶ σφαλέντες, ἵνα βεβαίως σκιλευθῆς θά χρησιμεύσῃ τοῦτο, οὐχὶ δὲ ἵνα φοβερός τοῖς πολεμίοις δόξης; Αὐτὴ σου δ' ἄμα ἡ ψυγὴ, καθ' ἣν καὶ μόνην πάντων σὺ, ὧ δειλῶν δειλότατε, ὑπερτερεῖς τὸν δρόμον, ἔαν οὐχὶ ἀδύνατος, μᾶλλον δεινὴ σοὶ ἔσται, τοσοῦτω μέγα φέροντι ἐπὶ τῶν ὤμων βάρος. Πρόσθεε δὲ ὅτι οὗτός σου ὁ τῆς ἀσπίδος δίσκος, οὕτω σπανίως ὑπόσταε τὸν τοῦ πολέμου κλόνον, σῶος ἐστὶ καὶ ἄτροπος· ἄλλ' ἢ ἀσπίς μου αὕτη, ὑπὸ μυριῶν πρὸ πολλοῦ διορρηχθεῖσα κτύπων, διάδοχον ὀρέγεται τὴν Ἀχιλλεῖαν σκέπην. Ἄλλὰ μεθ' ὅσα εἶπομεν, τίς ἢ ἀνάγκη λόγων; οἰκείοις, εἰ τολμᾷς, δειλέ, διακριθῶμεν ἔργοις· εἰς τοὺς ἐχθροὺς ριθθίτωσαν τοῦ ἥρωος τὰ ὄπλα, ἐκείθεν δὲ κελυθῶσι ταῦτα, καὶ τῷ ἀνακομίσαντι τὰ κομισθέντα δότες.

(Ἀκολουθεῖ).

ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Ο ΠΑΤΗΡ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

ΙΣΤ'.

Περὶ τοῦ ἐλλειποῦς τέλους τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἡροδότου¹.

Τὸ ἔργον τοῦ Ἡροδότου ἀπέμεινε, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς παρούσης πραγματείας εἰρηται², ἀτελές. Τοῦτο δ' ἐξάγεται ἐκ τῆς αἰφνιδίου διακοπῆς τῆς ἱστορίας αὐτοῦ. Ἀμεσος ὅμως ἀπόδειξις τῆς ἐλλείψεως τέλους ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ ἱστορικοῦ κεῖται ἐν οἷς οὗτος ἀφηγεῖται, περὶ τοῦ θανάτου τοῦ προδότου Ἐφιάλτου προκειμένου, ὅτι ἐν τῇ μετέπειτα συνεχείᾳ τῆς ἱστορίας του ἐμελλε νὰ διαλάβῃ περὶ τῆς ἀληθοῦς αἰτίας τοῦ θανάτου αὐτοῦ³. Ἐν τούτοις μεθ' ὅλην τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην δὲν ἐπανέρχεται ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἐκτός ἐάν τις ἀποδεχθῇ ὅτι ἤτο δυνατόν νὰ ἐκτεθῇ ἡ αἰτία αὕτη ἐκεῖ (VIII, 120), ὅπου ἐν τοῖς ἀρχαίοις χειρογράφοις παρετηρήθη κενὸν τι. Πλὴν δὲ τούτου καὶ αὐτὸ τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἡροδότου προοίμιον ἐθεωρήθη ὡς ὑπὸ ξένης χειρὸς προστεθὲν πρὸ τῶν λέξεων: «Περσῶν μὲν νυν οἱ λό-

» γιοι Φοίνικας αἰτίους γενέσθαι φασὶ τῆς διαφορῆς». Φέρεται μάλιστα ἀρχαία πληροφορία τοῦ ψευδογράφου Πτολεμαίου τοῦ Χηννέως παρὰ Φωτίῳ περισθεῖσα, ἐν ἣ λέγεται ὅτι ὁ ὑμνογράφος Πλυσίτροος, ὁ ἐπιζήσας καὶ κληρονομῆσας τὸν Ἡρόδοτον, ἐποίησε τὸ προοίμιον τοῦτο. Ἡ εἰδησις ὅμως αὕτη, καὶ δὴ ἡ ἀφορῶσα εἰς τὰ περὶ κληρονομίας τοῦ Ἡροδότου μετὰ θάνατον αὐτοῦ καὶ τῆς συνθέσεως τοῦ προοιμίου τῆς ἱστορίας του, ἀναιρεῖται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μεταδόντος αὐτὴν Πτολεμαίου, δι' ὧν οὗτος ἐφεξῆς ἐπὶ λέξει ἀναφέρει⁴, «σιγῆσαι δὲ τοῦνομα φασὶ τῆς γυναικὸς (Κανδαύλου) τὸν Ἡρόδοτον, ἐπεὶ ὁ ἐρώμενος Ἡροδότου Πλυσίτροος Νυσίας ὀνόματι ἐρασθεὶς Ἀλικαρνασσίας τὸ γένος, ἐπεὶ μὴ τύχοι τῆς ἐταίρας, οὐκ ἀνεχόμενος βρόχῳ ἑαυτὸν ἀνήρτησε· διὸ ψυλάξασθαι ὡς ἀπεχθὲς εἶπεῖν τὸ τῆς Νυσίας ὄνομα Ἡρόδοτον». Ἀφοῦ λοιπὸν μὴ ἀνεχόμενος ὁ Πλυσίτροος βρόχῳ ἑαυτὸν ἀνήρτησε καὶ ἀπέθανεν, ὁ δὲ Ἡρόδοτος μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἀπέφυγε νάναγράψῃ τὸ ὄνομα τῆς Νυσίας ὡς ἀπεχθὲς, πῶς ἤτο δυνατόν νὰ κληρονομήσῃ τὸν Ἡρόδοτον καὶ ποιήσῃ τὸ προοίμιον; ὥστε ψευδὴς ἐλέγχεται ἡ προκειμένη εἰδησις, τὸ δὲ προοίμιον κατάγεται ἐκ γνησίας αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ χειρὸς⁵.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτου. Ἐτέρα δ' ἀπόδειξις, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Ἡροδότου κατελείφθη ἀνευ τέλους εἶνε, ὅτι ἐξηκολούθησεν ὁ ἱστορικὸς τὴν ἀφήγησιν τῶν Περσικῶν πολέμων μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων κατακτίσεως τῆς Σπάρτης⁶, ἐνῶ, ἂν ἠδύνατο ὁ Ἡρόδοτος νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον του, φυσικώτερον θά ἦτο κατὰ πάσαν πιθανότητα, ἔαν ἐσταμάτα μέχρι τῆς ἐν Εὐρυμέδοντι νίκης, μεθ' ἣν ἐπύλλθε προσωρινὴ ὄπλων ἀνακαυχῆ.

Ἡ δὲ διαίρεσις τοῦ ὅλου ἱστορικοῦ ἔργου εἰς ἐννέα βιβλία ἀμφιβάλλεται ἂν ἐγένετο διὰ χειρὸς αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ καὶ πιθανώτερον φαίνεται ὅτι τὸ ἔργον ἔφερε τὸν τίτλον: «Ἱστορία». Ἡ δὲ κατατομὴ αὐτοῦ εἰς ἐννέα βιβλία παρέσχε ἀφορμὴν νάποδοθῶσιν εἰς ἕκαστον αὐτῶν τὸ ὄνομα μιᾶς τῶν ἐννέα Μουσῶν⁷.

Οἱ Ἀσσύριοι λόγοι, ἐνθα εἶχε καταθέσει ὁ Ἡρόδοτος τὸ ἐξαγόμενον τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ περὶ τῶν βασιλείων Βαβυλῶνος καὶ Νινευί, ἀπετέλουν ἴδιον σύγγραμμα, περὶ οὗ ὅμως οὐδεμίαν βεβαίαν περιεσώθη εἰδησις⁸. Βεβαίως οὐδόλως ἐσκόπει νὰ περιλάβῃ καὶ τὰς ἐρεῦνας ταύτας μετὰ τῶν λοιπῶν ἰδιαιτέρως συγγραφέντων μερῶν ἐντὸς τοῦ ὅλου ἔργου αὐτοῦ· ἐνῶ, ἂν τὸ πρῶγμα εἶχεν ἄλλως, οὐδεμίαν θά παρέλειπεν εὐκαιρίαν, ὅπως παρεισαγάγῃ τὰ περὶ τῶν εἰρημένων κρατῶν ἀκριβῶς ἐκεῖ, ὅπου γίνεται ἡ τῆς ἡγεμονίας μετάδοσις ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων εἰς τοὺς Μήδους⁹, ἢ τέλος πάντων θά εὐρισκέν ἐν τῇ περαιτέρω συντάξει τῆς ἱστορίας του κατάλληλόν τι χωρίον⁸, ὅπως παρενεῖρη. ἂν μὴ πάσαν μέρος τοῦλάχιστον τῆς ἱστορίας τοῦ Βαβυλωνιακοῦ κράτους καὶ ἰδίᾳ τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν νεωτάτην ἱστορίαν τῆς πόλεως Βαβυλῶνος⁹.

ΙΖ'.

Περὶ τῆς Ἡροδοτείου διαλέκτου.¹⁰

Ἡροδοτείου διάλεκτον συνήθως ἀποκαλοῦσι τοὺς ἰδιωτι-

1) Βιβλ. 1486: «ὡς Πλυσίτροος ὁ ὑμνογράφος ἐρώμενος γεγονώς καὶ κληρονομῶς τῶν αὐτοῦ (τοῦ Ἡροδ.), οὗτος ποιήσας τὸ προοίμιον τῆς πρώτης ἱστορίας Ἡροδότου Ἀλικαρνασσίας τὴν γὰρ κατὰ φύσιν εἶναι τῶν Ἡροδότου ἱστοριῶν ἀρχὴν Περσῶν οἱ λόγοι Φοίνικας αἰτίους γενέσθαι φασὶ τῆς διαφορῆς».

2) Πρβλ. Φωτίου Βιβλ. 150 β.

3) Πρβλ. Λουκιανῶν: Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν, 54. «Τοιοῦτοῖς προοιμίοις οἱ ἀριστοὶ τῶν συγγραφέων ἐχρήσαντο. Ἡρόδοτος μὲν, ὡς μήτε τὰ γενόμενα ἐξίτηλα τῷ χρόνῳ γένηται, μεγάλα καὶ θαυμαστά ὄντα, καὶ ταῦτα νίκας ἐλληνικὰς δηλοῦντα καὶ ἤττας βαρβαρικὰς...»

4) ἴδ. Ἡροδ. IX, 114 ἐφεξῆς.

5) Πρβλ. Λουκιανῶν: Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν, 42. καὶ: Ἡρόδοτος ἢ Ἀετίων, 1.—Σουΐδας ἐν λέξει. Τὴν δὲ γενικὴν τίτλον «Μούσας» παρεισήγαγε πρῶτος ὁ Ἐρρίκος Στέφανος.

6) Ἡροδ. I, 106.

7) I, 406.

8) Οἶον τὸ μετὰ τὸ III, 160.

9) I, 178 ἐφεξῆς.

10) H. Stein: Herodotos: Einl. σ. 47.

1) Πρβλ. τὰ παρ. Ἀντισθένης, «δειλὸς οὐδεὶς ἂν ἐπισήμιος ὄπλοισι χρήσαιο, εἰδὼς ὅτι τὴν δειλίαν αὐτοῦ ἐκράναι τὰ ὄπλα».

2) ἴδε τὴν περιγραφὴν τῆς ἀσπίδος ἐν Ἰλ. Σ, 468—607 καὶ παρὰ Κοῖν. Σμυρ. Ε', 5—101.

1) H. Stein: Herodotos: Einl. σ. 44.

2) ἴδ. κεφάλαιον Η' ἐν τέλει.

3) VII, 213: «ἀπέκτεινε μὲν Ἐπιχλέας δι' ἄλλην αἰτίην, τὴν ἐγὼ ἐν τοῖς ὄπισθε λόγοις σημανέω».

σμούς εκείνους, οίτινες υπό τὴν ἐποχὴν τῶν φθόγγων καὶ τῶν τύπων διακρίνουσι τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἡροδότου ἀπὸ τῆς ἀττικῆς διαλέκτου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τοῦ Ἡροδότου αὐτὴ γλῶσσα κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν σύνθεσιν τῶν λέξεων ἐλάχιστα διέφερον ἀπὸ τῆς γλῶσσης τῶν λεγομένων Ἰωνῶν λογογράφων καὶ φιλοσόφων, θεωρεῖτο μὲν ἀείποτε διὰ τοῦτο ὡς τὸ τελειότερον ὑπόδειγμα τῆς Ἰωνικῆς πεζογραφίας, οἱ ἀρχαῖοι ὅμως ἀπεδέχοντο τὴν ἠεροδοτεῖον διάλεκτον ὡς κανόνα τῆς Ἰάδος μᾶλλον διὰ τὴν εὐστοχον ἐν γένει τοῦ λόγου ἐκφορὰν, ἢ διὰ τὸν ἰωνικὸν ἰδιὰ σχηματισμὸν τῶν λέξεων. Τοῦναντίον αὐστηροὶ γραμματικοί, οἷος Ἀπολλώνιος ὁ Δύσκολος, δὲν συγκατηροῦντο τὸ πάλαι καὶ τὸν Ἡρόδοτον, ὡς τὸν Φερεκίδην, Ἐκαταῖον καὶ Δημόκριτον, μεταξὺ τῶν ὑποδειγμάτων τῆς Ἰωνικῆς διαλέκτου, οἱ δὲ οἴτινες, οἵτινες ἐλάμβανον ἰδιὰ ὑπ' ὄψει τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων καὶ τὸ λεκτικὸν τῶν συγγραφέων ἕφος, ἀπεκάλουν τὴν γλῶσσαν τοῦ ἡμετέρου Ἱστορικοῦ «μεμιγμένην καὶ ποικιλὴν Ἰάδα». Καὶ ὅπως ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Ἡροδότου οὐ μόνον πολλοὶ Ἰωνισμοὶ ἀποφεύγονται, ἀλλὰ καὶ πλεῖστοι ἐγκαταλείπονται ξένοι τύποι.

Ὡς δ' εἶχεν ἡ καθαρὰ Ἰωνικὴ διάλεκτος ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτῆς καὶ ἐνιαίᾳ μορφῇ πρὸς τὰς λοιπὰς διαλέκτους εἶναι τῶσον σκοτεινὴ καὶ ἀβέβαιον, ὅσον σκοτεινὴ εἶναι καὶ ἡ ἀρχαιότερα ἱστορία τῆς Ἰωνικῆς φυλῆς. Διότι ἡ διαφορὰ, ἢν βραδύτερον διεκρίναν οἱ Ἕλληνες γραμματικοὶ μεταξὺ ἀρχαιότερας παρ' Ὀμηρῷ Ἰάδος καὶ τῆς νεωτέρας τῶν Ἰωνῶν συγγραφέων τῆς βις καὶ ἑπς π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, δὲν ἐβασίζετο ἐπὶ ἱστορικῶν ἀποδείξεων· ἐξεπλάγασε δὲ ἐκ τῆς σπουδῆς τοῦ διακρίναι, ὅσον ἐνῆν, τοὺς ἰδιάζοντας τῇ Ὀμηρικῇ γλῶσσῃ τύπους καὶ ἀγαγεῖν ἕκαστον αὐτῶν εἰς ἡν ἀνήκε διάλεκτον, ἰδίως δὲ τὴν Ἰωνικὴν, καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ὅτι ὁ Ὀμηρος ἤκμασεν ἐν τῇ Ἀσιατικῇ Ἰωνίᾳ. Βέβαιον δὲ μόνον εἶναι, ὅτι σὺν τῇ διαιρέσει καὶ διασπορῇ τοῦ Ἰωνικοῦ φύλου, ἀπόλεσε καὶ ἡ διάλεκτος αὐτὴ τὴν ἐνότητά καὶ ὁμοιομερείαν αὐτῆς. Περὶ δὲ τοὺς Μηδικούς χρόνους εὑρίθαι ἢδη ἡ Ἰωνικὴ αὐτὴ διάλεκτος κατατετριμμένη εἰς πολλὰ ἐπιτοπιῶς ἰσχύοντα ἰδιώματα, ὧν τέσσαρα μάλιστα ἐναργῶς ἀναφαίνονται ἐν τῇ πολιτικῶς ἐνωθείᾳ Ἰωνικῇ Δωδεκαπόλει². Ἡ δὲ περὶ αὐτῶν σημερινὴ γνῶσις ἡμῶν οὕτως ἀνεπαρκὴς ἀποβαίνει, ὥστε ἀδύνατον μετὰ βεβαιότητος νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα εἰς ποῖον τῶν τεσσάρων τούτων γλωσσικῶν ἰδιωμάτων ἀνῆκε ἡ τοῦ Ἡροδότου διάλεκτος.

Οἱ ἐν τῇ καθαρῇ ἠεροδοτεῖᾳ Ἰάδι ὑπάρχοντες ξένοι τύποι τὸ μὲν ἐλήθησαν ἐκ τῆς ἀρχαιότερας τοῦ ἔπους γλῶσσης, τὸ δὲ ἀνῆκουσιν εἰς τὸ Δωρικὸν τῆς ἑλλην. γλῶσσης ἰδιώματα. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἐξηγοῦνται ὡς ἐκ τῆς μεγάλης πρὸς σπουδίαν τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν τάσεως, οὗτοι δὲ πάλιν ἐμποιοῦσιν ἐντύπωσιν ἕνεκα τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ αὐτῶν, ὡσεὶ ὁ συγγραφεὺς ἦτο Δωριεὺς τὴν καταγωγὴν. Βεβαίως περὶ τοὺς χρόνους τοῦ ἡμετέρου ἱστορικοῦ καὶ ἐν Ἀλικαρνασσῶ, ἀποτελούσῃ ἄλλοτε μέρος τῆς Δωρικῆς λεγομένης Ἐξαπόλεως³, εἶχεν ἐπικρατήσει γλωσσικὸν ἰδιώμα περιλαμβανόν ἀττικούς τε καὶ ἰωνικούς τύπους, ἢ δὲ Δωρικὴ τῶν πρώτων ἀποίκων διάλεκτος τοσοῦτῳ σὺν τῷ χρόνῳ εἶχεν ἐξαλειφθῆ, ὥστε μόλις που καὶ που διεσώζοντο εἰσέτι μεμονωμένα καὶ σπάνια τινα ἴχνη αὐτῆς. Τὸ ἀττικοῖονικόν⁴ δὲ τοῦτο ἰδιώμα ἐκ νεαρῆς ἀσκηθείς ὁ Ἡρόδοτος ἡλικίας, γνωρίσας δ' ἐν ταῖς ἀποδημίαις αὐτοῦ πάντα σχεδὸν τὰ γλωσσικά τῶν ἐλληνικῶν, ὡς ἐπεσκέφθη, χωρῶν ἰδιώματα καὶ ἕνεκα τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ἐν Ἀττικῇ διαμονῆς ἀποβαλὼν πᾶν ἄλλο τοπικὸν ἰδιώμα, ἐμόρφωσε τὴν τῆς γενεθλίου πατρίδος του γλῶσσαν ὁ συγγραφεὺς, ἢν μὴ οὔσαν ἀπληλαγμένην πάσις ἐπιτροπὴς τῆς ἀρχαιότερας ἀττικῆς γλῶσσης, μετεχειρίσθη ἐν τῷ συγγράμματι του.

Μεθ' ὁποῦν δ' αὐστηρότητος καὶ ἐμμονῆς εἰργάσθη πρὸς

1) Ἐπικίν, Δωρικὴν καὶ Ἰωνικὴν.

2) Ἡροδ. I, 143: «γλῶσσαν δὲ οὐ τὴν αὐτὴν νενομίκασι (οἱ Ἰωνεῖς), ἀλλὰ τῶν τεσσέρας παραγωγῶων».

3) Ἰδ. ἐν τοῖς προειρημένοις κεφαλ. Γ'.

4) Ἰδ. κεφ. Γ', ἐν τῇ ἐν ἀρχῇ ὑποσημειώσει περὶ τῶν ἐκ Τροίης καὶ Ἐπιδαύρου ἀποίκων, καὶ κατωτέρω μέχρι τέλους τοῦ κεφαλαίου.

5) Περὶ φυσικοῦ Ἰωνισμοῦ τοῦ Ἡροδότου ἰδ. E. Curtius: Gr. Geschichte. II, σ. 842. σελ. 144.

τοῦτο ὁ Ἡρόδοτος δυσχερὲς ἀποβαίνει νὰ ὁρισθῇ ἐν τοῖς καθέκαστα. Διότι ὅσα ὁμοιοειδῆς καὶ ἂν ἦτο ἢ ἐντύπωσις, ἢν γενικῶς ἐμποιεῖ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, τοσοῦτῳ πολυπληθεῖς ἐξ ἄλλου εἶναι αἱ διαφοραὶ καὶ ἀποκλίσεις τῶν γλωσσικῶν τύπων, τῶν ἀπαντῶντων ἐν αὐτῷ τῷ ἐκκαθαρισθέντι κατὰ τε τοὺς ἀρχαιότερους καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀπὸ πάσης αὐθαιρέτου διορθώσεως καὶ μεταβολῆς ἀρχαίῳ κειμένῳ. Συχνάκις δὲ παρὰ τοὺς ἰδιάζοντας ἰωνικούς ἀπαντῶσι συνήθως ἀττικοὶ τύποι, παρὰ τὴν γλωσσικὴν ἰδιώμα εὑρίθαι ἕτερον ὁμοίως κυρούμενον καὶ οἱ ἰδιάζοντες τῇ διαλέκτῳ περὶ προφορᾶς καὶ κλίσεως κανόνες σπανίως μόνον βεβαιοῦνται διὰ σειρᾶς ὅλης ὁμοίων παραδειγμάτων. Ὁφθαίει πάντως νάποδεχθῆ τις ὅτι ἐξ ἀρχαιοτάτων ἐτι χρόνων, ὡς ἐκ τῆς ἀμελείας τῶν ἀντιγραφῶν, παρειδέθησαν ἐν τοῖς χειρογράφοις πασίγνωστοὶ ἐκ τῆς προφορικῆς καὶ γραπτῆς ἀττικῆς γλῶσσης εἰλημμένοι τρόποι ἐκφράσεως, ἀντὶ ἄλλων καθαρῶς ἰωνικῶν καὶ παρειδέθησαν ἐνιαχοῦ αὐθαιρέτοι μεταβολαὶ ὑπὸ ἀκρίτων διορθωτῶν. Ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ ἡ νεωτέρα κριτικὴ ἐπιστήμη ἀνεγνώρισε πάντα ταῦτα ὡς ξενότροπα τῷ ἰδιώματι τοῦ συγγραφέως καὶ ἀπύλειψεν ἐκ τοῦ κειμένου ἢ ἐσημείωσε μόνον, ὑπολείπονται εἰσέτι ἱκαναὶ ἀνωμαλῖαι, αἵτινες δὲν δύναται νὰ διορθωθῶσιν ἄνευ βλάβης, ἀλλὰ μᾶλλον θεωρητέαι ὡς ἀρχαῖοις ἐν τῷ κειμένῳ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀφειθείσαι καὶ φέρονται εἰς ἀποδοχὴν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς οὐδεμίαν ἀναλογίαν οὔτε προδιεχάραξεν, οὔτε ἐζήτησε νὰ τηρήσῃ ἐν τῇ ἐκφορᾷ τῶν γλωσσικῶν τύπων. Διότι ποιά τις ποικιλία τῶν ἐκφράσεων καὶ τῶν τύπων σὺδῶλως ἐθεωρεῖτο ὡς ἑλλειψίς ἢ ἀμάρτημα παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι, τῆς ἑπς π. Χ. ἑκατονταετηρίδος μέχρι Ξενοφῶντος, οἵτινες δὲν εἶχον ἀκόμη δεσμευθῆ διὰ τῶν σχολικῶν ἐκείνων κανόνων, οὗς βραδύτερον ὄρισαν καὶ ἐπέβαλον οἱ σοφισταὶ καὶ οἱ οἴτινες. Ἐν τούτοις ἡ ποικιλία αὐτὴ ὑφίσταται ἐν τῇ ποιητικῇ φιλολογοῖα ὅλων τῶν αἰώνων καὶ τῶν εἰδῶν τοῦ λόγου καὶ αὐτὴ μόνη ἐχορήγησεν εἰς τὴν μετέπειτα πεζογραφίαν κανόνα ἕφους, ὃν οἱ εἰς τὸ εἶδος τῆς ἱστοριογραφίας ἀσχολούμενοι δὲν ἀπέκρουον ὡς τι προνόμιον ἢ προτίμησιν γλωσσικῆς τέχνης, ἀλλ' ἐπιμελῶς καὶ ἐπὶ σκοπῷ ἐκαλλιέργουν. (*)

Π. Γ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. Φ.

(*) Τυπογραφικὰ παρρηάματα διορθωτέα: Ἐν σελ. 311 στήλ. 2α, στήλ. 21 μετὰ τὴν λέξιν μετὰ νῶστος προσθετέον: τῶν Ἰωνῶν καὶ ἐγκάταστος.

Ἐν σελ. 406, στήλ. 2α, στήλ. 29 μετὰ τὴν λέξιν προχειρότατοι προσθετέον τὴν λέξιν ὑπάρχουσι.

ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛ. ΣΠΟΥΔΩΝ

Τῆ ἐσπέρῃ τῆς 24/6 μαῖου κατὰ τὴν 7 1/2 ὥραν παρετέθη ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Μαργκερῆ τὸ ἐκ μέρους τοῦ Συλλόγου τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν (Association des études grecques) συμπόσιον ἐπὶ τῷ ἰωθλαίῳ τῆς εἰκοστῆς πέμπτῃς ἑπετηρίδος τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς. Ὁ κ. Ἐρνεστος Ρενάν, προεδρῶν τοῦ συμποσίου, εἶχε παρακαθημένους αὐτῷ δεξιόθεν μὲν τὸν πρέσβην τῆς Ἑλλάδος κ. Δηλιγιάννην, ἀριστερόθεν δὲ τὸν κ. Ρουμπιέ, διευθυντὴν τῆς δευτεροβαθμίου διδασκαλίας ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς δημοσίας ἐκπαίδεσεως. Ἰδοῦ δὲ ὁ λόγος ὃν ὁ διάσημος οὗτος συνεργάτης τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων» κ. Ἐρνεστος Ρενάν ἀπήγγειλεν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ:

«Ἡθελήσατε, κύριοι, νὰ ρίψητε φωτοβόλον ἀκτίνα ἐπὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν μου. Ὁμολογῶ ὅτι ὑπεραγαπῶ τὰ συμπόσια, τὰ συμπόσια ἐκεῖνα ἐν οἷς ἐπικρατοῦσιν, ὡς ἐν τῷ ἡμετέρῳ, ἡ συμπάθεια καὶ ἡ εὐκρίνεια καὶ ἐν οἷς οὐδεὶς ὁμιλεῖ περὶ πολιτικῶν. Ἡ σήμερον θὰ ἴσως ἢ τελευταία φορά, καθ' ἣν θὰ πρεσβεύσω παραπληθείας τελετῆς. Πρὸ

μιᾶς ἑτι ὥρας (τοιαῦτα δὲ τὰ περικυκλοῦντά με ἀτυχήματα) ἠγνόνουν, ἂν θὰ ἠδύναίην νὰ μετᾶσθω τῆς ὑμετέρας συναθροίσεως. Εὐλογητός ὁ Θεός ὁ καταξιώσας με νὰ εὐρεθῶ ἐν μέσῳ ὑμῶν, ἐν οὐχί τόσον δυσαρέστω καταστάσει! Λαμπρά, κύριοι, ἡ ἑορτὴ αὕτη, καὶ δικαιοῦσθε πληρέστατα νὰ πανηγυρίσητε αὐτήν. Αἱ ἀρχαὶ κυρίως τοῦ 1867 εἶναι ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ὄμιλος φίλων τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὧν τινες ζῶσιν εἰσέτι, ἔδρυσεν τὴν ἑταιρίαν ταύτην, τὴν προωρισμένην εἰς τὸ διατηρηθῆαι καὶ ἐνθαρρύναι τὴν πρὸς τὰς ἑλληνικὰς σπουδὰς παρ' ἡμῖν κλίσιν. Ὅποσον λαμπρὸν πρόγραμμα ἡ ἐνθάρρυνσις τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν! Ἡμεῖς μὲν, οἱ τὰ ἑξωτερικὰ ἀναζητοῦντες καλλιεργοῦμεν τὰ μακράν, τὰς ἀποικίας. Ὑμεῖς δὲ κατοικεῖτε ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ πατρίδι· ἐπίζητε τὴν σκηναίην, ὁπόθεν διευθύνετε τὰς ὑμετέρας ἀνασκαφὰς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους, ἔνθα κεῖται ἡ Ἀκρόπολις, τὸ κοινὸν ἡμῶν θρησκευτικὸν λίκνον.

» Ἐν τῇ ἱστορίᾳ, Κύριοι, ὑπάρχει θαῦμα (ἀποκαλῶ δὲ θαῦμα τὸ ἅπαξ μόνον ἐπισυμβῆν) καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο εἶναι ἡ ἀρχαία Ἑλλάς. Μάλιστα, πεντακόσια περίπου πρὸ Χριστοῦ ἔτη εἶχε καταρτισθῆ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι τύπος πολιτισμοῦ τοσοῦτον τέλειος, τοσοῦτον πλήρης, ὥστε ἐπεσκιάσθησαν πάντα τὰ προηγηθέντα αὐτοῦ. Ὁ πολιτισμὸς οὗτος ἦτο πράγματι ἡ γέννησις αὐτῆ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ὁ ἄστος, ὁ ἐλεύθερος ἀνὴρ ἐνεφανίσθη ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ εὐγένεια, ἡ ἀπλὴ ἀξιοπρέπεια τοῦ νέου τοῦτου ἀνθρώπου ταπεινότερον ἀπειργάσατο πᾶν ὅ,τι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἶχεν ἐμφανισθῆ βασιλικὸν καὶ μεγαλοπρεπές. Ἡ ἰθικὴ, βασιζομένη ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἐπερρώνυτο ἐν τῇ αἰωνίᾳ αὐτῆς, ἀληθεῖα ἄνευ ἀναμειβῆς ὑπερφυσικῶν μυθευμάτων. Ἡ περὶ τῶν θεῶν καὶ τῆς φύσεως ἀλήθεια εἶχε σχεδὸν ἀνακαλυφθῆ. Ὁ ἀνθρώπος, ἀπελευθερωθεὶς τῶν ἀνοήτων τρόμων τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, ἔρχετο τοῦ ἀταράχως προσβλέπειν εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ. Ἡ ἐπιστήμη, τοῦτέστιν ἡ ἀληθὴς φιλοσοφία, εἶχεν ἰδρῦθ. Τὸ μηχανικὸν σύστημα τοῦ κόσμου ἀνεκαλύφθη πρὸς στιγμὴν καὶ μολοντί δὲν καταρθώθη ἡ ἐν αὐτῷ ἔμμονή, εἰρήθη ὁπωσδήποτε ἡ βᾶσιμος ἀρχή. Ὁ Κοπέρνικος, ὁ Γαλιλαῖος, ὁ Νεύτων ἐπωφελήθησαν μόνον τῶν συνεπειῶν σειρᾶς ἰδεῶν, ἀφαιρούσης ἀπὸ τῆς γῆς τὴν κεντρικὴν αὐτῆς θέσιν καὶ ὑποδεικνυούσης τὸ τοῦ σύμπαντος ἄπειρον.

» Ἐν δὲ τῇ καλλιτεχνίᾳ, ὦ οὐρανέ! ὁποῖα γονιμότης! ὁποῖος κόσμος θεῶν καὶ θεαινῶν! ὁποῖα οὐρανία ἀνατροπή! Ἡ Ἑλλάς ἐφεῦρε τὸ κάλλος, ὃν τρόπον καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον. Ἡ Ἀνατολή εἶχε κατασκευάσει ἀγάλματα πρὸ αὐτῆς, ὃν τρόπον ἡ Ἀνατολή, πρὸ αὐτῆς, ἀνεῦρε τὰ μέσα τοῦ ἀντιπαρελθεῖν τὴν συνεχῆ ἐπέμβασις τῶν θεῶν. Ἀλλ' ἡ Ἑλλάς μόνη ἀνεκάλυψε τὸ σταθερὸν τῶν νόμων τῆς φύσεως· ἡ Ἑλλάς μόνη ἀνεκάλυψε τὸ ἀπόρρητον τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς, τὸν κανόνα, τὸ ἰδανικόν. Τοῦ λοιποῦ πάντες πλέον θὰ ὑποτάσσονται εἰς τὴν σχολὴν αὐτῆς· τοῦτο ἔπραξεν ἡ Ρώμη. τοῦτο ἔπραξεν ἡ ἐποχὴ τῆς Ἀναγεννήσεως, τοῦτο θὰ πράξωσι κατόπιν πάσης ἐπανόδου τῆς βαρβαρότητος οἱ δημιουργοὶ τῶν μελλουσῶν Ἀναγεννήσεων.

» Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ἀποφασιστικὴ αὕτη στιγμή εἶναι, κύριοι, ἐκείνη. Ἦν σπουδάζετε. Ἄ! ὁπόσον ἀγαθὴ ἡ μερίς. Ἦν ἐξελέξασθε! Ἐν τοῖς συγγράμμασι τούτοις, ἄπερ διερευνᾶτε μετὰ ζήλου τοσοῦτον ἐνθέρμου, εἴρηται ἡ ἔννοια τῆς ζωῆς, τὸ καλὸν καὶ ἰδίᾳ τὸ ἕξογον τοῦτο σύνθετον καλὸς καγαθός. Ἰδοὺ θαυμάσια λέξεις! Ὁ εὐγενὴς ἀνθρώπος ἔχει τοῦ λοιποῦ ἐν ἑαυτῷ τὴν τῆς εὐγενείας ἀρχὴν αὐτοῦ. Τὸ ἀληθές, τὸ ἀγαθόν, τὸ καλὸν εἰσὶν οἱ θεοὶ πόλοι, οἵτινες προσελκύουσιν ἡμᾶς. Μεταγωγικὴν πρὸς τὰ ὀπισθεν στραφὴν, λυπηρὰν ἦτοι ἐγωιστικὴν σκέψιν οὐδέποτε ἔσχεν ἡ Ἑλλάς. Ἀεῖποτε χωρεῖ πρὸς τὰ ἔμπρός· διότι αἰσθάνεται ὅτι ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκην αὐτῆς καὶ ὅτι παρίστησιν ἐν τῇ ἐποχῇ αὐτῆς τὴν ὑψίστην συνειδήσιν τῆς ἀνθρωπότητος.

» Τὸ τὸν Ἑλληνα πράγματι χαρακτηρίζον εἶναι ἡ εἰς τὴν δόξαν πίστις αὐτοῦ καὶ ἡ εἰς τὸ μέλλον ἐμπιστοσύνη. Καὶ ἡ δόξα ἀκόμη εἶναι ἐφεύρεσις τῆς Ἑλλάδος. Ὁ βίος τοῦ ἀτόμου εἶναι βραχύς, ἀλλ' ἡ τῶν ἀνθρώπων μνήμη εἶναι αἰωνία, ὁ δὲ πραγματικὸς βίος ἐν ταύτῃ κυρίως τῇ μνήμῃ συνίσταται. Τὸ διὰ τὸν ἀνθρώπον ἐνδιαφέρον εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποσον θὰ εἴπωσι περὶ αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ· ἡ ἐνεστώσα ζωὴ ὑποτάσσεται εἰς τὴν πέραν τοῦ τάφου, τὸ ὑπὲρ τῆς ὑπολήψεως δὲ θυσιάζεσθαι εἶναι σκέψις σοφῆ. Οὕτως ὁ Ἑλληὴν δημιουργ-

γεὶ ἀπαράμιλλον ἀξίαν, ἦν μόνος αὐτὸς μεταδίδοι. Τὸ δὲ περίεργον ἐν τούτῳ εἶναι τὸ εἶξίς, ὅτι τὸ μέγα τοῦτο παράδοξον ἀπεδείχθη ἀληθές. Ἡ Ἑλλάς τὴν ἱστορίαν ἐφευρούσα, ἐφεῦρε τὴν κρίσιν τοῦ κόσμου καὶ ἐν τῇ κρίσει ταύτῃ ἡ τῆς Ἑλλάδος ἐτυμηγορία ὑπῆρξεν ἀνεκκλητος. Ἐλησημονήθη, ἐξηφανίσθη ἐκεῖνος, πρὸς ὃν ἡ Ἑλλάς δὲν ὠμίληεν. Ἐδοξάσθη, ἔζησεν ἐκεῖνος, οὐτινος ἐυνήσθη ἡ Ἑλλάς. Οἱ βασιλεῖς, ἵνα προσκτήσωνται ἀνδριάντα ἐν Ἀθήναις, ὑπερθεματίζον κολακίαν καὶ ἀγαθὰς ὑπηρεσίας. Οὕτως, ἐλλείψει τῆς ἀθανασίας, ἦν οἱ θεοί, καθὰ φαίνεται, ἐπεφυλάσσοντο ἑαυτοῖς, ὑπῆρχε κατὶ πλέον τῆς παροδικῆς δόξης ἐκεῖνου, δι' ὃν τὰ πάντα ἦσαν πρόσκαιρα. Ἰδιαιτέρα τις ἐκλογὴ ἐγένετο ἐν τῷ πυκνῷ πλήθει τῆς ἀνθρωπότητος· ἡ ζωὴ ἔσχεν ἐλαττήριόν τι κινουῦν αὐτήν· ὑπῆρχεν ἀμοιβὴ διὰ τὸν ἐπιειδῶσαν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ καλόν, ἡ ἀμοιβὴ δ' αὕτη ἦτο: « τὸ τιμασθαι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ».

» Τοιουτοτρόπως ἐδημιουργήθη ὁ λαμπρὸς οὗτος κύκλος φωτός, ὁπόθεν ἡ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ ἀρύεται τὸ θέλημα καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῆς. Τὰ πράγματα ἔχουσι τὴν ἰδανικὴν αὐτῶν ἀξίαν, ἐπὶ τῷ ὄρῳ ὅμως νὰ ὑπάρχωσιν ἀληθεῖς κριταὶ πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καλοῦ. Τὸ ζῆν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐκτιμηθῆναι ὑπὸ ἐκλεκτῶν ὑπῆρξεν ἐκεῖνο, ὅπερ ἐχρησίμευσεν ὡς βᾶσις τοσοῦτων μεγάλων χαρακτήρων παρὰ τε τῷ λατικῷ κόσμῳ καὶ παρ' ἡμῖν. Ἰδοὺ ἐκεῖνο τὸ ὅποσον ἐντελῶς κατενόησεν ὁ Κικέρων, ὁ βᾶθος οὗτος γνώστης τῆς Ἑλλάδος: In hac luce vivē. Ἐν ταῖς θλίβεραῖς ἡμέραις, ἄσπερ διήλθεν, ἔσχε πρὸ ὀφθαλμῶν ὡς φάρον ἀληθείας τὸ καλόν!

» Εὐχαριστῶ ὑμῖν, Κύριοι, ἐπὶ τῷ ὅτι ἐθυσιάσατέ με πρὸς στιγμὴν διὰ τῶν ἀναμνήσεων εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα ἄλλον κόσμου. Ἰδοὺ αἱ σκέψεις, αἱ εἰς λήθην τὰ παθήματα ρίπτουσαι καὶ μέχρι γῆρατος παρηγοροῦσαι. Θὰ ἐπανιδῶ ἱερά γε τὴν τῶν Ἀθηναίων Ἀκρόπολιν; Ἀμφιβάλλω, δὲν ἐλπίζω τοῦτο. Πιστεύω ὅτι ἡ ἀπαισία ὀμίχλη τοῦ Βορρᾶ ἔσται ὁ τελευταῖος ὀρίζων, ὃν θ' ἀναζητήσωσιν οἱ ὀφθαλμοί μου. Πρὸς στιγμὴν ὅμως εἰς ὑμᾶς θὰ ὀφείλω στιγμὴν λαμπροῦ ὄνειρου. Εὐχαριστῶ ἐπὶ τῇ ἐπεσπερίδι ταύτῃ! Εὐχαριστῶ ἐπὶ τῇ χαρᾷ, ἣν ἠσθάνθηεν τοῦ νὰ εὐρεθῶ ἐπὶ τινος ὥρας μετὰ πραγματικῶν Ἑλλήνων. Προτείνω ὑμῖν νὰ πῆτε τὸ πρῶτον, ἂν θέλητε, ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τῶν ἀπαραμίλλων τούτων διδασκάλων παντὸς ὅ,τι εὐγενὲς καὶ μεγαλοπρεπές, εἶτα δὲ ὑπὲρ τῶν διαστήμων δαιτυμόνων, τῶν καλοκάγαθως μετασφόντων τοῦ ἡμετέρου συμποσίου καὶ τέλος ὑπὲρ τῶν οὗτο Συλλόγων ἱδρυτῶν, τῶν ἡδὴ πάντων σχεδὸν τεθνεῶτων. Οἱ ἱδρυταὶ οὗτοι συνέλαβον, Κύριοι, πρὸ 25ετίας ὅλης λαμπρᾶν καὶ ἀγαθὴν ἰδέαν ».

Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Ρενάν, ὁ κ. Ἐρρίκος Οὐσσαῖ, τανῦν πρόεδρος, λαθὼν τὸν λόγον προέπειν « ὑπὲρ τῶν κατ' ἐκλογὴν ἡμετέρων συμπατριωτῶν, τῶν Ἑλλήνων, τῶν ἀντιπροσωπευομένων ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ». Ὁ κ. Οὐσσαῖ ἀνεμνήσθη τῶν ὑπηρεσιῶν, ἄσπερ παρέσχον εἰς τὴν ἑταιρίαν οἱ Ἕλληνες, « Ἐν τοῖς ἀργυροῖς τούτοις γάμοις », εἶπε, « πολὺ ὑπάρχει ἑλληνικὸν ἀργύριον ».

Ὁ κ. Ραμπιὲ ἀπήγγειλε προσφώνησιν, καθ' ἣν ἐπιδειξίως ἐνεθάρρυνε τοὺς Ἑλληνιστάς, ὅσπερ ἠδύναντο ν' ἀνησυχίωσιν τὰ νέα προγράμματα, ἄτινα ἐφηρμόσθησαν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς νεωτέρας κοινωνίας. Οὐδεὶς προτίθεται, εἶπεν ὁ ἀξιοτίμος διευθυντὴς τῆς δευτεροβαθμίου παιδείσεως, νὰ μειώσῃ τὸ μέρος τῶν κλασικῶν σπουδῶν ἐν τῇ παρ' ἡμῖν δημοσίᾳ ἐκπαιδεύσει· τούναντίον πρόκειται νὰ διατηρηθῇ ἡ ἀγνοτέρα παρὰ δόσις διὰ τῆς μὴ ἐπιβολῆς αὐτῆς εἰς ὅλους ἐν γένει καὶ διὰ τοῦ μέτρου τοῦ καταστῆσαι τὰ κλασικὰ γράμματα, διὰ τοὺς ἔχοντας τὸν ἀπαιτούμενον διαθέσιμον χρόνον καὶ τὴν κλίσιν τοῦ νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν σπουδὴν αὐτῶν, οὐχί πλέον ἀντικείμενον παρέργου ἐργασίας, ἀλλὰ μίαν τῶν εὐγενεστέρων, μίαν τῶν ἐνθαρρυντικωτέρων ἐνασχολήσεων τοῦ πνεύματος.

Ὁ κ. Δηλιγιάννης ἠὐχαρίστησεν ἐν ὀνόματι τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ τῷ Συλλόγῳ τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν, ὅστις πολλὰ ἔπραξεν οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς νεωτέρας.

Πολλὰ ἐγένοντο προπόμενα ὑπὸ τῶν κκ. Μὰξ Κολλιγιόν, ἀντιπρόεδρου τῆς ἑταιρίας, τοῦ Γεωργίου Περρῶ καὶ Ἐρρίκου Βεῖλ τοῦ Ἰνστιτούτου, Δ. Βικέλα, Ἰωάννου Ψυχάρη καὶ τοῦ πρώην διοικητοῦ τῆς Κρήτης Σάββα πασσᾶ. Ὁ κ. Σολομὼν Ράϊναχ ἀνέγνω ἑλληνικὰ δίστιχα,

εὐφύως, συντεταγμένα. Οἱ δαιτυμόνες ἀπεχωρίσθησαν ἀλλήλων εὐχόμενος τῷ Συλλόγῳ, ὅστις τόσον ἀποτελεσματικῶς ἐργάζεται ὑπὲρ διατηρήσεως τῶν κλασικῶν σπουδῶν καὶ ἐκτὸς τούτου ὑπὲρ ἔργου φιλελευθέρας πολιτικῆς, πεντηκονταετηρίδα Ἰσῆς λαμπρότητος πρὸς τὸ νῦν πανηγυριζόμενον ἰωδηλαῖον.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ὁ ἐκ πτώσεως θάνατος.—Πολλοὶ θεωροῦσι τὸν ἐκπτώσεως θάνατον ὡς τὸ μείζονα περικλεῖον ἀγωνίαν εἶδος τοῦ θανάτου. Ἐν τούτοις ἐν διαλέξει αὐτοῦ ἐν Ζυρίχῃ, ὁ καθηγητῆς Χαίμ, ἐκήρυξεν ὅτι ἐσφαλμένη ἐστὶν ἡ ἰδέα αὕτη. Τὸ πρῶτον ὑπερ δέον νὰ παρατηρηθῇ κατὰ τὸν καθηγητὴν εἶναι ὅτι τὰ ὑποκειμενικὰ αἰσθήματα κατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν πτώσεων εἶναι τὰ αὐτά. Πῶς δὲ ἀποδείκνυται τούτο; Ὁ νεκρὸς δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἡμιλήσῃ. Ἄλλ' ὑπάρχουσιν οἱ μὲν δυνήθεντες νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον, οἱ προσεγγίσαντες εἰς τὴν τῆς ἀναισθησίας κατάστασιν καὶ δυνήθεντες νὰ ἐκθέσωσιν ὅ,τι ἤρθάνθησαν. Ὁ καθηγητῆς Χαίμ, ὁ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ καταγίνας βραβίζει τὰ παρατηρήσεις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς προσωπικῆς πείρας καὶ ἐπὶ πολλῶν περιπτώσεων, ἐπελθουσῶν οὐ μόνον ἐν ὄρεσιν ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ, ἐν βιομηχανικοῖς καθιδρύμασι καὶ ἐν σιδηροδρομικοῖς ἀτυχήμασι.

Ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσι τὰ αἰσθήματα ἦσαν τὰ αὐτά ἢ μᾶλλον διέφερον κατὰ βαθμὸν. Τὰ αἰσθήματα ταῦτα δὲν εἶναι οἷα ὑποτιθέσθαι οἱ ἀτυχήσαντες νὰ παραστῶσι μάρτυρες τούτου. Τὸ θῆμα δὲν αἰσθάνεται πόνον, οὔτε τρόμον παραλύοντα, ἀλλ' ἔχει πληρεστάτην συνείδησιν τῶν περὶ αὐτὸ τελουμένων. Ὁ χρόνος φαίνεται αὐτῷ μακρὸς. Ἐντὸς ὀλίγου μόνον λεπτῶν δύναται νὰ σκεφθῇ τσαυτά, ὥστε νὰ δύναται ἐπὶ δλόκληρον ὄραν νὰ διηγήται τὰ κατ' αὐτά. Αἰδιανοητικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις ἀναπτύσσονται μεγάλως. Ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς περιπτώσεσι τὸ παρελθὸν φαίνεται αἰφνιδίως ἐμφανιζόμενον καὶ ἀνεπισσόμενον ὡς δι' ἀστραπῆς. Πᾶσαι αἱ τοῦ βίου φάσεις διέρχονται πρὸ τοῦ ὄματος τῆς διανοίας, μηδενὸς μικροῦ ἢ ἀσημάντου διαταρᾶσσαντος τὴν τοῦ παρελθόντος ταύτη ἀναπαράστασιν. Τότε δὲ ἀπαλοὶ ἤχοι πλήττουσι τὰ ὦτα τινός. Ἐμφανίζονται ἅμα τῆς τῆς ἀναισθησίας ἐπελεύσει. Ἀκούει τις τὴν πτώσιν τοῦ σώματος, ἀλλὰ δὲν αἰσθάνεται αὐτήν. Ὁ κ. Χούμπερ, ὅστις ὑπέστη συνεχεῖς σφοδρὰς πτώσεις ἐν ταῖς Ἄλπεσι χωρὶς νὰ ὑποπέσῃ εἰς ἀναισθησίαν, ἐμφαντικῶς κηρύττει ὅτι, ἀπὸ βράχου εἰς βράχον ἐκτινασσόμενος, οὐδένα ἤρθάνετο πόνον. Ταῦτόν συμβαίνει καὶ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, ἢ εἰς τὸ σῶμα εἰσόδος τῆς σφαίρας δὲν εἶναι ποσῶς ἐπαισθητῆ, ὁ δὲ στρατιώτης δὲν γινώσκει τὴν πληγὴν αὐτοῦ πρὶν ἢ ἴδῃ τὸ αἷμα ρέον ἢ μέλος τι αὐτοῦ παραλύσαν. Πρῶτωπα, ὧν πολλὰ μέλη εἶχον θραυσθῆ ἐκ πτώσεως ἀγνοοῦσιν ὅποια εἶναι τὰ παθόντα μέλη, μέχρις ὅτου πειραθῶσι νὰ ἐγερθῶσι τῆς θέσεως αὐτῶν.

Πῶς ὅμως δυνάμεθα νὰ ἐρμηνεύσωμεν τὸ παράδοξον τούτο φαινόμενον. Ἀναμφιβόλως ἐν τοιαύταις περιπτώσεσιν ὁ ἄκρος διανοητικὸς ἐρεθισμὸς μέγα διαδραματίζει πρόσωπον καὶ εὐλόγως δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ πόνος ὑπνωτίζεται, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τοῦ ἐρεθισμοῦ ἐκείνου. Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς πτώσεως ἡ ὅλη διανοητικὴ ἐνέργεια ἀναπτύσσεται εἰς υπερβολικὸν βαθμὸν. Οὔτε ἴχνος ἀνητυχίας ἀναφαίνεται. Ἐν ἄκαρπῃ παρατηρεῖ τις τί συμβαίνει ἢ τί εἶναι δυνατόν νὰ συμβῇ. Τούτο ὅμως δὲν εἶναι ποσῶς συνέπεια «παρουσίας τοῦ πνεύματος», ἀλλὰ μᾶλλον προῖον ἀπολύτου ἀνάγκης. Ἰδιόζουσα τις περιουσία καταλαμβάνει τὸ θῆμα. Θάνατος ἐκ πτώσεως διεγείρει σοβαρὰς σκέψεις ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θύματος. Ὁ θάνατος οὗτος εἶναι τρομερὸς εἰς ἐκείνους μόνον, οἵτινες ὑπολείπονται, ἢ βεβηκίως ὡς ὅτι οἱ οὕτως ἀποθνήσκοντες ἀποθνήσκουσι ἀνέλγητον θάνατον, δύναται νὰ παρηγορήσῃ αὐτούς.

Ἀποκάλυψις.—Ἐὰν ὑπάρχῃ θέμα εἰς ἐξέτασιν τοῦ ὁποίου οἱ τὰς διαλέξεις ποιούμενοι δύνανται νὰ ἐπιτρέψωσι μείζονα ἔντασιν τῶν τῆς φαντασίας αὐτῶν δυνάμεων παρ' ὅσην κατὰ τὴν ἀνέλιξιν ἐτέρων θεμάτων, τὸ θέμα τούτο εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου ἐν ᾧ ζῶμεν καὶ τὸ τῆς ἀλληλουχίας τῶν περιστάσεων, ὑφ' ἃς τὸ σοβαρὸν τούτο γεγονός ἐπελεύσεται. Ὁ διάσημος γάλλος ἀστρονόμος κ. Κάμιλλος Φλαμπαριὼν ἀνέπτυξεν ἐσχάτως τὸ θέμα τούτο ἐν Παρισίοις ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκρατηρίου καὶ ἀπεκάλυψε πᾶν τὸ ἀναγόμενον εἰς τὸ τέλος τοῦ κόσμου — ἢ μᾶλλον πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ τέλη τοῦ κόσμου, καθόσον φαίνεται ὅτι τὸ μέγα γεγονός διαιρεθῆσεται εἰς δύο, οὕτως εἰπεῖν, κεφάλαια. Τὸ πρῶτον τέλος ἐπελεύσεται διὰ πλανητικῶν διαταρᾶξεων· κομήτης ἐμφανισθῆσεται κατ' εὐθείαν ἐπὶ τῆς γῆς, μετὰ τούτο δὲ δλόκληρος ἡ γῆ ἀποθήσεται μεγάλη ὑδατώδης ἐπιφάνεια, ἣς προηγηθῆσεται ἡ ἐξαφάνισις τοῦ ἡλίου. Τὸ δεύτερον τέλος ἐπελεύσεται, καθὰ ὁ κ. Φλαμπαριὼν διαβεβαίωσεν, διὰ πυρὸς ἢ διὰ ψύχους. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ ἐξαφανισθῆσεται διὰ τοῦ υπερβολικοῦ ψύχους, πᾶσαι δὲ αἱ πρωτεύουσαι τοῦ τότε κόσμου κατακλυσθήσονται ὑπὸ χιόνος καὶ πάγου. Ἡ συλλογὴ αὕτη χιόνος, πάγου καὶ ἀτμοῦ φαίνεται ὅτι θὰ ἦναι εὐρύτερα καὶ μᾶλλον κολοσσιαία παρ' ὅσον δύνανται τις νὰ φαντασθῇ, τὸ δὲ ψῆχος ὑπερ θὰ καταλάβῃ τὴν γῆν, ἔσται πολλῶν δριμύτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐν ταῖς ψυχροτάταις τῶν χωρῶν γνωστοῦ. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ ἐξαφάνισις τοῦ ἡλίου, ἢ ἀναστολὴ τῆς κινήσεως τῆς γῆς καὶ ἡ ἐμφάνισις τοῦ βορείου σέλαος θὰ συμπληρώσῃ τὸ τέλος. Τὸ τέλος τοῦ κόσμου εἶναι γόνιμον καὶ ἐνδιαφέρον ἀντικείμενον σκέψεως καὶ θὰ διατελέσῃ τοιοῦτο ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν τῷ μέλλοντι.

Καταστροφὴ τῆς θαλασσίας οὐμίχλης.—Ἐφευρέτης, ἰσχυριζόμενος ὅτι ἐφευρε τὸ καταστρέφον τὴν οὐμίχλην εὐρίσκειται, ἴδῃ ἐν Νέξ Γόρκη τελειοποιῶν τὰς λεπτομερείας τῆς ἀξιοσημειώτου αὐτοῦ ἀνακαλύψεως. Ὡς ἐπιτυχῆ παρίστανται τὰ ἐν Σένδη-Χούκ καὶ ἐν τῷ λιμένι τῆς Βοστώνης τελεσθέντα πειράματα. Ὁ ἐπιχειρήσας τὴν τῆς οὐμίχλης καταστροφὴν εἶναι ὁ Ε. Τζόνσον, κεφαλαιοῦχος ἐκ Πιτσβούργης. «Ἡ χρησιμοποιομένη δύναμις» λέγει ὁ κ. Τζόντων, «ἀποτελεῖ εἶδος ἡλεκτρικῆς ἐκκενώσεως· τὸ ἀποτέλεσμα εὐρίσκειται ἐν εὐθείᾳ ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν πυκνότητα τῆς οὐμίχλης, τούτεστιν ὅσην πυκνότερα εἶναι ἡ οὐμίχλη τόσο εὐχερέστερον διαλύεται ὑπὸ τῆς ἡλεκτρικῆς ἐκκενώσεως. Συνέπεια τούτου εἶναι τὸ ἔζη, ὅτι πυκνῆς ὑπαρχούσης οὐμίχλης εὐρύτερος χώρος δύναται νὰ καθαρισθῇ διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ ἐνεργείας. Οὐδεὶς φανταίνεται ἡλεκτρικὸς σπινθῆρ καὶ οὐδεὶς κρότος ἢ ἐκρηγῆς συνοδεύει τὴν ἐκκένωσιν. Ὁ μέγιστος χώρος ὃν ἠδυνήθημεν πρακτικῶς νὰ καθαρίσωμεν διὰ μιᾶς ἐκκενώσεως ἦτο 70,500 τετραγων. ποδῶν, ἦτοι περὶ τὰ δύο πλέθρα, τοῦθ' ὑπερ σημαίνει 150 ποδ. περίπου πρὸς ἐκάστην διεύθυνσιν ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς ἐκκενώσεως. Τούτο ἐγένετο ἐν τῷ λιμένι τῆς Βοστώνης. Μετὰ μείζονος ἐνεργείας οἷα δύναται ἀμέσως νὰ ἐπιτευχθῇ ἐπὶ ἀτμοπλοίων τοῦ ὠκεανοῦ δύναται νὰ καθαρισθῇ πολλαπλάσιον τοῦ χώρου τούτου. Ἡ οὐμίχλη πίπτει ἐν εἶδει βροχῆς, ἢ δὲ ἀτμοσφαῖρα τοῦ καθαρισθέντος χώρου ἀποβαίνει εἰς ἄκρον καθαρᾶ, ὃν τρόπον καὶ κατόπιν βροχῆς ἐν τῷ θέρει.

Ἡ περίοδος τῆς διαρκούς ἀπουσίας τῆς οὐμίχλης εἶναι πράγματι ἀπλῶς στιγμιαία ὡς πρὸς τὴν διάρκειαν. Ἡ οὐμίχλη ἀμέσως ἄρχεται σχηματιζομένη καὶ πληροῦσα τὸν καθαρισθέντα χώρον ἐκ τῶν πέριξ. Τούτο δὲ συμβαίνει τόσο ταχέως ὥστε ἐντὸς πέντε λεπτῶν ἐπικρατεῖ ἡ ἀρχικὴ κατάστασις. Ἐν τοῖς ἡμετέροις ἐν τῷ τῆς Βοστώνης λιμένι πειράμασι ἐπτά παρήλθον λεπτὰ πρὶν ἢ σχηματισθῇ ἐκ νέου ἡ οὐμίχλη. Βεβαίως ἀδύνατος ἡ πλήρης ἐξαφάνισις τῆς οὐμίχλης, διὰ διαδοχῆς ὅμως ἐκκενώσεων κατὰ διαλείμματα ἐκ δύο λεπτῶν ὁ περὶ οὗ ἀνωτέρω λόγος χώρος διατηρεῖται ἐντελῶς καθαρῶς. Ἐν τέλει ὁ κ. Τζόντων εἶπε: Ἀὐτὸ ἐπιθυμοῦμεν νὰ προδῶμεν εἰς αἴτησιν προνομίου ἂν μὴ πρότερον βεβαιωθῶμεν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἡμιγλοφθορέως. Ἦδη οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος αὐτοῦ. Ἐντὸς βραχέως τὸ μηχανήμα θ' ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ὄπλισμοῦ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Ὁ μεγαλύτερος ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος.—Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ πρώτου μυθιστοριογράφου Τουργκνεὲφ λέγεται ὅτι εἶναι ὁ μέγιστος τῶν

ζυγισθέντων ἔγκεφάλων, τοῦ δείκτου σημήναντος ὅτι τὸ βῆρος αὐτοῦ ἦτο ἀκριβῶς 2,012 γραμμαρίων. Ὁ ἔκτακτος ὄγκος τοῦ ἔγκεφάλου σαφέστερον κατανοηθήσεται ὅταν πληροφορηθῇ ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ μέσος ὄγκος τοῦ ἀνθρωπίνου ἔγκεφάλου δὲν ὑπερβαίνει ὡς πρὸς τὸ βῆρος τὰ 1390 γραμμάρια. Ὡς πρὸς τὸν ὄγκον δεύτερος ἐπέρχεται ὁ ἔγκεφαλος τοῦ φυσιολόγου Cuvier, ὅστις ἐξύγιζε 1800 γραμμάρια. Πολλὰ ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς ἔκτακτος διάνοια ἀπέδειξε κατόπιν βαρύντατον ἔγκεφαλον, ἀλλ' αἱ διαφοροὶ καθωρισμένοι στατιστικαί τοῦ βάρους τῶν ἔγκεφάλων, καταδεικνύσιν ὅτι ἄνδρες, αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἠμφισβητήθησαν, ἔσχον ἔγκεφάλους ὑστεροῦντας ὡς πρὸς τὸν μέσον ὄγκον καὶ τὸ βῆρος. Ὁ καρδινάλιος Μετσοφάντης, ὅστις ἐνόει πλείονας γλώσσας ἢ πᾶς ἄλλος ζήσας ἐν τῷ κόσμῳ εἶχε κεφαλὴν μικροτάτην, παρατηρήθη δὲ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ τοῦ Ραφαήλ κρανίον ἦτο κατώτερον τοῦ μέσου ὄρου κρανίων. Τοιοῦτο ἦτο καὶ τὸ κρανίον τοῦ Δίκενς, τοῦ λόρδου Βύρωνος καὶ τοῦ Καρόλου Λάμπ. Ἐκ τούτου καταφαίνεται ὅτι ἡ ὑπεροχὴ συνίσταται ἐν τῇ ποιότητι μᾶλλον ἢ τῷ ὄγκῳ τοῦ ἔγκεφάλου.

Ἐφημερίαι Ἀμερικανίδων.—Νέον μηνιαῖον περιοδικὸν γραφόμενον ὑπὸ γυναικῶν διὰ γυναικας ἐνεφανίσθη ἐν Νέα Ἰόρκῃ, ἐκδόσεως τῆς δεσποινίδος Ἐλεονώρας Κίρκ. Ὡς εἰς τῶν σκοπῶν αὐτοῦ ἀναφέρεται ἡ καταπολέμησις «τοῦ κακιστοῦ ψεύδους ὅτι δῆθεν αἱ γυναῖκες μισοῦσι τὰς γυναῖκας». Κυρία τις, ἐπιστείλασα δημοσίευμα τι εἰς ταύτην καὶ γράφουσα περὶ τοῦ πένθους τῶν γυναικῶν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ συγγενοῦς ἢ ἄλλου, κατακρίνει συνήθειάν τινά ἣν καλεῖ «πενθηθὲν τιμηματικῶς». «Ἐάν», λέγει ἡ κυρία αὕτη, «φέρητε πένθος ἐξωθεν (τούτέστιν ἐν τῇ περιβολῇ), πενηθορήσατε καθ' ὁλοκληρίαν καὶ μὴ νομίσητε ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν περιτετυλιγμένη, ἐπιτρέπεται νὰ φέρητε ροδόχρους περικνημίδας, καὶ ἐξ ἐρυθρᾶς φανελλας μεσοφόρια. . . Ὁ ἄνεμος εὐχερῶς ἀνακαλύπτει τὰ κάτωθεν φερόμενα ταῦτα χρωματιστὰ εἶδη τῆς ἐνδυμασίας».

Μνημεῖον τῷ Τέλλῳ.—Ἡ ἑλβετικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς ἴδρυσιν μνημείου τῷ γνωστῷ φιλοπάτριδι Γουλιέλμῳ Τέλλῳ ἀπεδέξατο τὸ σχέδιον τοῦ γλύπτου κ. Κίςλιχ. Τὸ μνημεῖον στηθήσεται ἐν Ἀλτδωρφ. Ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ Κίςλιχ κάλλιστα πραγματοποιεῖ τὴν διαγραφείσαν ἰδέαν, τὴν κατατείνουσιν εἰς τὸ ἐξῆς ὅτι τὸ μνημεῖον ἔδει νὰ διατελῇ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὰ λοιπὰ ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς ἀγορᾶς τῆς πόλεως ἐκεῖνης. Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Κίςλιχ ὁ Τέλλος παρίσταται ἐν στολῇ ὀρεινοῦ τοῦ ὄρη, κατερχομένου μετὰ τοῦ τόξου αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρου καὶ τοῦ υἱοῦ παραπλεύρως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Μπύργκλεν, ὑπερπαρίσταται ἐν τῷ ὀπισθίῳ τμήματι. Ἡ βίβρον κοσμεῖται ὑπὸ τεσσάρων ἀναγλύφων, παριστάντων ἀμοιβαίως τι ἐπὶ τοῦ μήλου τόξουμα, τὸ πήδημα ἐκ τῆς λέμβου, τὸν θάνατον τοῦ Γκέσλερ καὶ τὸν θάνατον τοῦ Τέλλου ἐν Σάχεμπαχ.

Αἱ τυρρηνικαὶ καὶ ἀρμενικαὶ γλώσσαι.—Ὁ ὡς ἀβηγεῖα ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς γλώσσαις θεωρούμενος καθηγητὴς Βουῆκε, ἀπηύθυνεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Μεξικαριστὰς τῆς Βιέννης, ἐν ἣ λέγει:— «Ἐντὸς βραχέος θὰ δημοσιεύσω βραχὺ ἄρθρον ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν Ἰνδογερμανικῶν σπουδῶν» τῇ ἐκδομένῃ ὑπὸ τῶν κκ. Βροῦγμαν καὶ Στράιτμπεργκ, ἐν ᾗ πειραθήσομαι νὰ ἐρμηνεύσω τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοὺς παραφλημένους γρόνους τοῦ ἀρμενικοῦ ρήματος. Τανῦν ἐνασχολοῦμαι ἐν τῇ μελέτῃ τυρρηνικῶν τινῶν ἐπιγραφῶν, ἐσχάτως ἀνακαλυφθεισῶν ἐπὶ τῶν ἐπιπέδμων τυρρηνικῆς μουμμίας. Ἐν τῷ ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ τυρρηνικαὶ καὶ ἀρμενικαὶ γλώσσαι» ἔργῳ μου ἐκφράζω τὴν γνώμην ὅτι ἡ τυρρηνικὴ γλῶσσα ἔχει πολλὴν τὴν σχέσιν πρὸς τὴν ἀρμενικὴν· δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ ἔτι ὡς διάλεκτος, μακρόθεν συγγενεύουσα πρὸς τὴν φιλολογικὴν ἀρμενικὴν. Πιστεύω ὅτι δυναθήσομαι νὰ ἀποδείξω ἐπαρκῶς τὴν ὀρθότητά τῆς γνώμης μου, ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ δι' ἐρμηνείας τῶν ἀνωτέρω μνημονευομένων ἐπιγραφῶν».

Σχέδις τῆς ἐνασχολήσεως πρὸς τὸ χροῶμα τῆς κόμης.—Περίεργος ἀνακάλυψις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ διδάκτορος Μπέδδο, ὅτι δηλαδὴ ἄμετος ὑπάρχει σχέσις τῶν ἀσχολιῶν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ χροῶμα τῆς κόμης αὐτοῦ. Οὕτω λέγεται ὅτι ἀσυνήθης ἀριθμὸς προσώπων μετὰ μελαίνης εὐθείας κόμης καταλαμβάνει τὰ ὑπουργεῖα, ὅτι οἱ

ἐρυθρὸν τὸν μύστακα ἔχοντες εἶναι ἀρμόδιοι νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς θήρας καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ὅτι οἱ ὑψηλοὶ, ρωμαεῖοι, ξανθότριχες καὶ μακροκέφαλοι ἀποτελοῦσι τοὺς πλείστους τῶν περιηγητῶν καὶ μεταναστῶν. Τοιοῦτος ἦτο ὁ φυσικὸς τύπος τῶν Γερμανῶν, οἵτινες μετέσχον τῆς ἀνατροπῆς τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους· φαίνεται δ' ὅτι τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ τῶν ἡγετῶν τοῦλάχιστον τῶν Γαλατῶν, οἵτινες συνήκισαν τὴν Γαλατίαν καὶ συναπήγαγον εἰς τὰ ἴδια τοὺς θησαυροὺς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας· τανῦν ὅμως ἔχει πλείονας ἀντιπροσώπους παρὰ τοῖς Σκανδιναυοῖς καὶ λοιποῖς ἢ παρ' ἄλλοις λαοῖς. Λέγεται πρὸς τούτους ὅτι τὸ χροῶμα τῶν πτερῶν τῶν καναρίων καὶ λοιπῶν κελαδούντων πτηνῶν δύνανται ἰκανῶς νὰ μεταβληθῇ πρὸς τὸ ἐρυθρὸν ἢ πορτοκαλόχρουν, ἂν ταῦτα τραφῶσι δι' ἀρωματικῆς καὶ ἐρεθιστικῆς τροφῆς—ἐρυθροῦ πεπέρους καὶ τῶν παραπλησίων. Ὁ αὐτὸς διδάκτωρ Μπέδδο φρονεῖ ὅτι δυνατόν εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ παραγωγὴ τῆς χρωματικῆς οὐσίας τῆς κόμης ν' αὐξηθῇ διὰ διαίτης, ἐλαφρῶς ὑπερεπιζούσης τὰ παράγοντα αὐτῆν ὄργανα.

Στρατιωτικὸς χάρτης τοῦ Πεκίνου.—Ὁ στρατηγὸς σίρ Ροβέρτος Βύδδαφ ἀφηγεῖται πῶς μυστικῶ τῷ τρόπῳ κατηρτίσθη στρατιωτικὸς χάρτης τοῦ Πεκίνου. Κατὰ τὸν Σινικὸν πόλεμον τοῦ 1860, ἐν ᾗ ὑπηρέτησεν ὁ σίρ Ροβέρτος, ὁ ἀγγλικὸς στρατὸς μεγάλας ἀπήνησεν δυσχεραίας ἐπὶ τῇ ἐλλείψει χάρτου τῆς πόλεως. Συνέβη ὅμως ὥστε ἡ ρωσικὴ ἐν Πεκίνῳ πρεσβεία νὰ κατορθώσῃ ἀκριβῶς πρὸ ὀλίγων μόνον μηνῶν νὰ καταρτίσῃ χάρτην τοιοῦτον παρὰ τὴν μετὰ φθόνου ἐπιτήρησιν τῶν Σινῶν. Οἱ Ρῶσοι δηλ. εἶχον στείλει ρῶσον ἀξιωματικόν, ἐντὸς μικρᾶς κλειστῆς ἀμάξης, ἐξ ἐκεῖνων, ἄσπερ χρησιμοποιοῦσιν οἱ Σῖναι πρὸς περιαγωγὴν τῶν γυναικῶν, εἰς τρόπον ὥστε καὶ ὁ ἀξιωματικὸς αὐτός νὰ μὴ φαίνεται εἰς τοὺς ἐν τῇ πόλει· ἐν τῷ τροχῷ τῆς ἀμάξης ταύτης εἶχε προσαρμοσθῆ δεῖκτης. Προχωρῶν ὁ ἀξιωματικὸς διὰ τῆς ἡς ἐπέβαιεν ἀμάξης μέχρις ἀποστάσεώς τινος εἰς ὁδόν, διασταυρουμένην ὑπὸ ἄλλης π.χ. ἐχρησιμοποίησε τὸ ὄργανον ὅπερ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ· εἶτα προῦχόμενος εἰς τὴν ἄλλην ὁδὸν καὶ τοιοτοτρόπως κατήρτισε πλήρη χάρτην τοῦ Πεκίνου μετὰ πασῶν τῶν λεωφόρων καὶ ὁδῶν ἐν τε τῇ Ταρταρικῇ καὶ τῇ Σινικῇ πόλει. Ὁ στρατηγὸς Ἰγνάτιεφ, προσέφερε τὸν χάρτην τοῦτον εἰς τοὺς Ἄγγλους πρὸς χρῆσιν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην εἰς τοὺς στρατοὺς δὲν ὑπῆρχον προσκεκολλημένοι καὶ φωτογράφοι, ὡς συμβαίνει σήμερον, ἰταλὸς ὅμως φωτογράφος, ἐρασιτέχνης, ἀκολουθήσας δὲ τὸν ἀγγλικὸν στρατὸν δι' ἰδίου αὐτοῦ σκοποῦς, ἐνασχοληθεὶς ἐν τῇ φωτογραφίᾳ τοῦ χάρτου, παρεσκεύασε πολλὰ τούτου ἀντίτυπα, ἄπερ μεγάλως ἐξυπηρέτησεν τὰ πολεμικὰ σχέδια τῶν Ἀγγλῶν.

Νέος Ὀβελίσκος.—Ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν ἐν Βενεβέντῳ τῆς κάτω Ἰταλίας ἀνασκαφῶν καθηγητὴς Μεομαρτίνη, ἀνεκάλυψε σπουδαῖον τμήμα ἀρχαίου ὀβελίσκου, καθ' ὁλοκληρίαν κεκαλυμμένου ὑπὸ ἱερογλυφικῶν. Ἐπειδὴ δὲ πρό τινας εὗρέθησαν καὶ ἄλλα τεμάχια ἀνήκοντα προφανῶς εἰς τὸν αὐτὸν ὀβελίσκον, συνουμένων πάντων ἀποτελεσθήσεται ὁλόκληρος ὀβελίσκος. Οἱ ἀρμόδιοι ἐπιδοθήσονται ἤδη εἰς ἀνάγνωσιν τῶν ἱερογλυφικῶν τούτων.

ΤΑΜΑΡΗ

Ἡ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.

Κατὰ τὴν διάρκειαν ἐνός τῶν εἰς τὸν Καύκασον ταξιδιῶν μου, λέγει εἰς τῶν περιηγητῶν, τυχῶν τῆς εὐκαιρίας νὰ διατρέψω ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐν ταῖς διαφόροις κωμοπόλεσι καὶ τοῖς χωρίοις, πολλὰς ἤκουσα ἀφηγήσεις περὶ τῆς μεγαλειτέρας βασιλείας τῆς Γεωργίας, Ταμαρῆς, βασιλευσάσης ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ κατὰ τὴν πρώτην πεντηκονταετίαν τοῦ 18 αἰῶνος καὶ ἐπαυξήσεως τὰ μεθόρια τοῦ βασιλείου αὐτῆς.

Τὸ ὄνομα αὐτῆς κατέστη δημοτικὸν οὐ μόνον παρὰ τοῖς ἰδίους αὐτῆς ὑπηκόοις ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς γείτοσιν, οἷς ἐπεβλήθη ὡς ἐκ τῆς μεγάλης αὐτῆς γενναιότητος καὶ τῶν μεγάλων αὐτῆς κατορθωμάτων. Μυρία ὕσα ἀφηγοῦνται μυθεύματα καὶ διηγήματα περὶ τῆς ἐξόχου καλλονῆς, τῆς ἰκανότητος αὐτῆς ὡς βασιλίσσης, τῆς γενναιότητος, τοῦ ἄγαν φιλοδίκαιου αὐτῆς πνεύματος κλπ.

Ἐἰς τῶν μεγίστων ρώσων ποιητῶν, ὁ Λακμοντώφ, ἐπροσωποποίησε καὶ ἐξύμνησε διὰ τοῦ ἀρίστου καὶ ἀνωτάτου τῶν ποιημάτων αὐτοῦ τὴν βασιλισσαν τῆς Γεωργίας, Ταμαρῆν. Ὁ διάσημος μουσικὸς Ἀντώνιος Ρουμπινστάν εὗρε τὸ ποίημα τοῦτο τόσον ὡραῖον ὥστε ἐμελοποίησε τοῦτο καὶ ἤρατο μεγάλας ἐπιτυχίας.

Ταμαρῆ εἶναι τὸ δημοτικώτατον ἱστορικὸν πρόσωπον ἐν Γεωργίᾳ, περὶ αὐτὴν δὲ περιστρέφονται αἱ πλείστα τῶν διηγήσεων. Ἔστι δὲ μυθολογικὸν πρόσωπον ἀνευρισκόμενον ἐν πᾶσι τοῖς ἄσμασι τῆς Γεωργίας, ἐν πάσαις ταῖς παροιμίαις καὶ τοῖς μύθοις. Ἀφ' οὗτο ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Γ' ἐπεσκέψατο τὸν Καύκασον διάσημος ζωγράφος ἐπειράθη νὰ ἐκθέσῃ ἐπὶ τῆς ὀθόνης αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ἐργασίαν, ἣν καὶ ὁ Λερμόντωφ ἐξετέλεσε διὰ τοῦ καλῆμου. Ὁ ζωγράφος οὗτος εἶναι ὁ ζωγράφος τῆς αὐλῆς Μιχαὴλ Ζίσης, οὐγγρος τὸ γένος.

Μεταξὺ τῶν μυθωδῶν ἀφηγήσεων, ἄσπερ ἤκουσα περὶ τῆς βασιλίσσης Ταμαρῆς, λέγει ὁ ἐν λόγῳ περιηγητῆς, ἐνθυμούμαι ἕνια κάλλιστα ἐξεικονίζοντα τὴν ὡραίαν ταύτην βασιλισσαν.

Περιηγούμενός τις τὴν Γεωργίαν ἐκπλήσσειται καθορῶν μακρὰν σειρὰν ὀρέων, ἀρχομένων ἀπὸ τῆς Κουταΐδος καὶ χωρῶντων ἐν ἴσῃ ἀποστάσει καθ' ὅλην τὴν πεδιάδα τοῦ Κιού. Κατὰ τοὺς γεωλόγους τῆς Γεωργίας οἱ λόφοι οὗτοι ἐχρησίμευον ὡς σημεῖα τῆς ὁδοῦ τῶν συνοδιῶν πρὸς τὸν Εὐξείνιον. Τὰ τοιαῦτα ὅμως ἀποτελοῦσι μᾶλλον εἰκασίας. Οἱ τῆς Γεωργίας κάτοικοι, ἀποκαλοῦσιν ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν τὰ ὕψωματα ταῦτα Ν α κ ο σ ἄ ρ ι, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει σ α ν δ ἄ λ ι α, ὁ δὲ λαὸς ἐρμηνεύει αὐτὰ ὡς πῶς : Ἡ βασιλισσα Ταμαρῆ εἶχε στρατὸν ἀμαζόνων ἡμέραν δὲ τινα ἐκίρριξε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ βασιλέως τοῦ Γεράν (Ἰράν). Συναθροίσασα λοιπὸν τὸν ἐξ Ἀμαζόνων στρατὸν αὐτῆς ἤρξατο τῆς πρὸς τὸν Εὐξείνιον πορείας. Τοῦτο ὅμως εἶχε συμβῆ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βροχῶν αἱ δὲ ἀμαζόνες αὐταὶ ἠναγκάσθησαν νὰ σταθμεύωσι συγνάκις, ἵνα καθαρίσωσι τὰ σανδάλια αὐτῶν ἀπὸ τοῦ βορβόρου, ὅστις εἶχε περικαλύψει αὐτὰ. Τοσοῦτος ὅμως ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν πολεμιστριῶν τοῦτων ὥστε ἐσηματίσθη ἐκ τοῦ ἀποτιναχθέντος πηλοῦ, σειρὰ ὅλην λόφον κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ, ἣν ἠκολούθησαν.

Καὶ σήμερον ἔτι ἀνευρίσκονται τὰ ἑρείπια τῶν ἀνακτόρων τῆς Ταμαρῆς ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Βατούμ, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Τσουρόχ. Ταῦτά εἰσι τ' ἀνάκτορά, ὧν ἐν ἴδρυσται ἐπὶ τοῦ λόφου Εὐφράτου, ἐν οἷς ἡ Ταμαρῆ διήρξατο τὸ θέρος. Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ τελευταίου τούτου ἀνακτόρου ἡ ἐξῆς φέρεται παράδοσις. Ἡ Ταμαρῆ εἶδε νύκτα τινὰ μέγα φῶς ἐπὶ τοῦ ὕψωματος τούτου. Ἐπιθυμοῦσα ὅμως ἀντὶ πάσης θυσίας νὰ γνωρίσῃ πόθεν τὸ φῶς ἐκεῖνο προήρχετο, ἐν χώρῃ ὅπου μόνον ἄγρια θηρία εὐρίσκοντο, ἐν ἣ νυχθημέρῳ βαθυτάτον ἐπεκράτει σκότος καὶ ἐν ἣ εὐρίσκοντο ἡ κατοικίαι τῶν δύο μεγάλων πονηρῶν πνευμάτων τοῦ Κατσῆ καὶ τοῦ Ἐσμακῆ, ἅτινα ἀμφοτέρω ἐφοβοῦντο τὸ φῶς, ἔπεμψε πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν προσώπων ἵνα πληροφωρηθῶσι πόθεν προήρχετο τὸ μυστηριῶδες τοῦτο φῶς. Τὰ πρόσωπα ὅμως ταῦτα ὑπέστρεψαν πάντα λέγοντα ὅτι οὐδὲν κατώρθωσαν νὰ ἀνακαλύψωσι. Ἡ Ταμαρῆ κατενόησεν ἐκ τούτου ὅτι τὸ φῶς ἀπετέλει σημεῖον τοῦ Θεοῦ πρὸς ἴδρυσιν αὐτοῦ παρεκκλησίῳ, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ὁ Χοτζᾶ Χασάν ἐφεύρης, μουαμεθανὸς ἐκ τοῦ χωρίου Σεδᾶ-Τσου-νετῆ ἀφηγεῖται τὸ ἐξῆς ἱστορικόν : Ὑπ' ἄρχῃ ποτε μέγας πέρας βασιλεὺς, ἰσχυρότατος καὶ βασιλεὺς ἐφ' ὅλοκλήρου τοῦ κόσμου. Πάντες οἱ κάτοικοι τοῦ κόσμου ἦσαν ὑπήκοοι αὐτοῦ. Ἡ βασιλισσα Ταμαρῆ ἦτο ἡ μόνη, ἣτις ἀπέστρεψε ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν βασιλέα ἡ συζευχθῆ αὐτόν. Ὁ βασιλεὺς λίαν ἐξωργισμένος ἐπὶ τῇ ἀρνίσει ταύτη συνίθρυσε ἐλόκληρον αὐτοῦ τὸν στρατὸν καὶ ἤρξατο προβαίνων ἐναντίον τῆς βασιλίσσης τῆς Γεωργίας, κατοικίῳσας τότε ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ ὕψωματος Εὐφράτου ἀνακτόρῳ αὐτῆς. Ὁ περσικὸς στρατὸς διέτλετο τὰ μεθόρια τῆς Γεωργίας καὶ ἠθέλησε νὰ καταλάβῃ τὸ ἀνάκτο-

ρον, ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκειτο ἡ βασιλισσα. Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐπιθέσεις καὶ ὁ ἀρξάμενος λιμὸς δὲν ἴσχυσαν ν' ἀναγκάσωσι τὴν βασιλισσαν νὰ παραδοθῆ. Ὁ βασιλεὺς ὅμως μαθὼν ὅτι ἡ βασιλισσα δὲν ἔπιπε πλέον οἶνον, ἀλλ' ὕδωρ μόνον, ἔπεμψεν αὐτῇ οἶνον τοῦ Μουρζούμπ μετὰ τῆς δηλώσεως : « Ἡ βασιλισσα θὰ εὐχαρισθηθῆ ἴσως πίνουσα οἶνον, ὃν δὲν δύναται πλέον νὰ εὕρῃ ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῆς ». Εἰς τοῦτο ἡ βασιλισσα ἀπήντησε πέμψασα αὐτῷ ἰχθὺν ζῶντα Σ α μ α ἰ α δ ῆ (ἀρμενιστί) καλούμενον μετὰ τῆς δηλώσεως : « Ὁ ζῶν Σαμαῖα θὰ ὑπομνήσῃ πιθανῶς τῷ βασιλεὶ τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ θὰ προτρέψῃ αὐτῷ νὰ εὐχηθῆ τὴν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Γκιρκάν (Κασπίας) ἐπιστροφὴν αὐτοῦ ». Ἡμέραν τινὰ ὅμως ἡ βασιλισσα ἀπόλεσε τὸν υἱὸν αὐτῆς διὰ τῆς προδοσίας μαύρου δούλου, πωλήσαντος αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας, ὅστις διειμήνυσσε τῇ βασιλίσσῃ Ταμαρῆ ὅτι ἂν μὴ παραδίδοτο καὶ δὲν ἤθελε νὰ συζευχθῆ αὐτόν θ' ἀπέστειλεν αὐτῇ ὀλίγον κρέας ἵνα ἀντιστῆ εἰς μακροτέρην ἔτι πολιορκίαν. Διὰ τῆς λέξεως ὅμως κ ρ ε ἰ α ε ἰ νόσει τὸν πωληθέντα αὐτῷ υἱὸν τῆς βασιλίσσης. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ἠνάγκασε τὴν βασιλισσαν νὰ παραδοθῆ καὶ νὰ συζευχθῆ αὐτόν, διότι ἡ μητρικὴ στοργὴ ἦν παρ' αὐτῇ μείζων τῆς ἀποστροφῆς, ἣν ἠσθάνετο πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΣΙΚΑΓῶ, ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΕΚΘΕΣΕΩΣ.

Αἱ ἐξῆς νεώτεροι λεπτομέρειαι ἀναφέρονται περὶ τῶν εἰς τὴν ἐν Σικάγῳ ἐκθεσιν ἀφορῶντων.

Ἡ Νέα Φιλανδία ἀπεφάσισε νὰ μετάρχη τῆς Ἐκθέσεως.

Τὸ χρονικὸν ἔριον μέχρι τοῦ ὁποῦ Πολιτεῖαι καὶ ξένοι γῶραι ὀφείλουσι νὰ ἀποδεχθῶσι τὸν ὀρισθέντα αὐτοῖς χῶρον ἐν τῷ ἔδαφει τῆς Ἐκθέσεως ὠρίσθη εἰς τὴν 20/1 ἰουνίου 1892.

Ὁ ἐκ Νεβράδας τῆς Πολιτείας Μοντάνας κ. Σ. Ι. Χάνταρ ἔχει συλλογὴν ἐξ ὑπερδεκακισχιλίων διαφόρων εἰδῶν ξύλων, ἀπολιθωμάτων κλπ. ἄσπερ προτίθεται νὰ ἐκθέσῃ ἐν τῇ ἐν Σικάγῳ ἐκθέσει.

Ἡ πρὸς συμμετοχὴν τῆς πολιτείας Ἀρκανσᾶ ἐν τῇ ἐν Σικάγῳ ἐκθέσει ἐπιτροπὴ ἐξελέξατο δέκα στρέματα γῆς (acres) παρὰ τὸν Μικρὸν Βράχον, ἄσπερ θὰ καλλιεργήσῃ πρὸς παραγωγὴν διαφόρων γεωργικῶν προϊόντων, ἅτινα ἐκτεθήσονται ἐν τῇ ἐκθέσει. Πρὸς τούτοις ἐλήφθησαν μέτρα πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὸ δασονομικὸν τμήμα τῆς ἐκθέσεως εἶδη πίτυος, λευκῆς δρυός, ἐρυθρᾶς δρυός, γλυκέος κόμμιως, κυπαρίσσου καὶ καρυῆς.

Ἡ διὰ τὴν ἐκθεσιν ἐπιτροπὴ τῆς Νέας Νοτίου Οὐαλλίας σκέπτεται ν' ἀποστείλῃ εἰς τὴν ἐκθεσιν ἀντίτυπα τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ διαστήμου ἀρχηγῶν ἄντρου τῆς Β. Κουκσολάνδης ὡς καὶ ὀλόκληρον φῶλον αὐτοχθόνων.

Ὁ διδασκαλικὸς σύλλογος τῆς Δρέσδης, ὁ μουσικὸς σύλλογος τοῦ Βερολίνου, ὁ μουσικὸς ἀνδρικός σύλλογος τῆς Βιέννης καὶ λοιποὶ ὑπεσχέθησαν πάντες νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Παγκόσμιον Ἐκθεσιν τοῦ Σικάγου ἀφοῦ προηγουμένως παραστῶσιν εἰς τὴν ἐν Κλίβελανδ μουσικὴν ἑορτὴν τῷ 1893, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθησαν.

Ὁ ἄρτι εἰς Ἀμερικὴν ἐκ μακρᾶς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διαμονῆς ἐπιτρέψας καλλιτέχνης Γ. Α. Π. Χίηλυ, προτίθεται νὰ ἐκθέσῃ ἐνίας τῶν λαμπροτέρων αὐτοῦ εἰκόνων. Ἀφ' ἐξῆς τοῦδε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὀρισθεῖσαι εἰκόνες αὐτοῦ εἶναι εἰκὼν φυσικοῦ μεγέθους τοῦ δουκὸς τῆς Ὀμάλης, τριτοτόκου υἱοῦ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ὡς καὶ εἰκόνες τοῦ Ἰουλίου Σίμωνος, τοῦ Χορὰττλώου Ρήϊδ καὶ τοῦ Γεωργίου Πίκωτ.

Ὁ χῶρος, ὅστις περιβάλλει τὸ γαλλικὸν τμήμα τῆς Ἐκθέσεως, διακοσμηθήσεται ὑπὸ τοῦ Βιλιμρέν, ὅστις εἶναι ὁ διασημότερος ἀνθοκόμος ἐν Γαλλίᾳ καὶ προτίθεται τοῦ μεγίστου ἐμπορικοῦ οἴκου σπόρων

ἐν τῷ κόσμῳ. Ὁ Βιλιμρέν προέβη εἰς λαμπράς ἐξ ἀνθῶν διακόσμους ἐν πάσαις τοῖς Παγκοσμίαις ἐκθέσεσιν ἐπὶ 25 καὶ ἐπέκεινα ἔτη· λέγεται δὲ ὅτι ἀγωνίζεται ἤδη νὰ υπερβῇ πάσας τὰς προηγουμένας αὐτοῦ προσπάθειάς.

Ἡ Ἀτμοπλοικὴ Ἐταιρία Cunard ἐζήτησε χῶρον ἐν τῷ τοῦ ναυτικοῦ τμήματι, ἵνα ἐκθέσῃ σειρὰν σχεδίων, ἀναπτυσσόντων τὴν ταχύτητα τῶν τῶν Ὠκεανὸν διασχίζοντων σκαφῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὑπερωκεανείου ναυσιπλοίας.

Ἡ πόλις τῆς Φιλαδελφείας θὰ προσθήσῃ εἰς τὰ τῆς Πενσυλβανίας ἐκθέματα ἐκλεκτὴν συλλογὴν ἱστορικῶν κειμηλίων.

Ἰσπανικὴ λέσχη διωργανώθη ὑπὸ πολλῶν γυναικῶν τοῦ Σικάγου ὁμιλουσῶν τὴν ἰσπανικὴν. Σκοπὸς τῆς λέσχης ταύτης εἶναι νὰ καταστήσῃσιν εὐχάριστον ὑπὸ πάσαν ἔποψιν τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἰσπανῶν ἐπισκεπτῶν εἰς τὴν ἔκθεσιν διὰ τῆς εἰς αὐτὰς παροχῆς ὁδηγῶν καὶ ἐρμηνέων καὶ διὰ μερίμνης ἐν γένει ὑπὲρ τῆς ἀναπαυτικῆς αὐτῶν καὶ τερπνῆς διαμονῆς ἐν Σικάγῳ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων τῶν οἰκοδομῶν τῆς Ἐκθέσεως δέκα ἰδιαίτεροι ἀμαξοστοιχίαι τεθήσονται εἰς κίνησιν ἀπὸ Νέας Ὠρκῆς κατὰ διαλείμματα δέκα λεπτῶν μετὰ λαμπροῦ δὲ διακόσμου καὶ μουσικῆς. Πρὸς τούτοις ἐν Νέῃ Ὠρκῆ σκοπεῖται πρὸ τῆς θριαμβευτικῆς ταύτης ἀναχωρήσεως τῶν ἀμαξοστοιχιῶν καὶ μετ' αὐτὴν ἡ τέλεσις ἐπιθλητικῶν τελετῶν πρὸς μνήμην τοῦ γεγονότος. Αἱ τελεταὶ αὗται περιλαμβάνουσι καὶ ἀστικὴν καὶ βιομηχανικὴν πομπήν, παριστώσαν τὴν νεωτέραν πρόοδον, ἐτέραν πομπὴν παριστώσαν τὴν ἀπόβασιν τοῦ Κολόμβου καὶ ἱστορικὰς σκηνὰς τοῦ βίου αὐτοῦ, τὰ ἀποκαλυπτῆρια ἀνδριάντος τοῦ Κολόμβου ἐν τῷ Κεντρικῷ Ἄλσει, μεγαλοπρεπῆς συμπόσιον καὶ ὀρχήσεις. Προέχοντες πολῖται τῆς Νέας Ὠρκῆς, περιλαμβανόντες μέλη ἰσπανικῶν καὶ ἰταλικῶν ἑταιριῶν, τελειοποιοῦσι τὰ σχετικὰ σχέδια.

Νεαρὸς παῖς, υἱὸς τοῦ ἐκδότου τῆς Σημείας τῆς Φλωρίδος, παρασκευάζει διὰ τὴν ἔκθεσιν πίνακα τοῦ ἐπὶ ὁποίῳ φαίνεται χάρτης, ἐν ᾧ δι' ἐνθεθειμένων ἰδίων τεμαχίων ἐπιτοπίου ξύλου τῆς Φλωρίδος θὰ παρίσταται ἐκάστη χώρα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Ἡ ἐν τῇ διευθύνσει Ἐπιτροπῆ τῶν Κυριῶν προτίθεται νὰ ἰδρῦσῃ πλησίον τοῦ κτερίου τῶν γυναικῶν καταστήμα διὰ παιδῶν ἢ σκηνὴν κοινῆς ἀναπαύσεως διὰ μητέρων καὶ παιδῶν. Ἡ διὰ τὸ ἴδρυμα τοῦτο δαπάνη ὑπολογίζεται εἰς 28,000 δολλαρίων, ἡ δὲ πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ τοιαύτη εἰς 10,000 δολλαρίων, σκοπεῖται δὲ ἡ συλλογὴ τῶν ποσῶν τούτων διὰ συνδρομῶν. Πιστεύεται ὅτι τοιοῦτο τι ἴδρυμα ἐν τῷ νεαροῖ παῖδες δύναται νὰ ἦναι ἀσφαλῆς καὶ νὰ περιθάλπωνται, καθ' ἣν στιγμήν οἱ γονεῖς αὐτῶν ἐπισκέπτωνται τὰ διάφορα τμήματα τῆς ἐκθέσεως, θ' ἀποβῇ ἀληθὲς καὶ μέγα εὐεργέτημα.

Ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τοῦ μέτρου τοῦ νὰ εὐρίσκηται ἀνοικτὴ ἢ ἔκθεσις κατὰ τὰς κυριακάς ἢ κατ' αὐτοῦ γίνονται δεκτὰ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς τῇ 24/6 ὀκτωβρίου.

Ἡ Ἀμερικανικὴ Βιβλικὴ Ἐταιρία θὰ ἐκθέσῃ ἀντίτυπα τῆς Βίβλου ἐν ὑπερδιακοσμίαις διαφόροις γλώσσαις.

Ἐν τῶν μάλιστα ἐνδιαφερόντων ἐκ θεμάτων τῆς βρετανικῆς ἐν τῇ τοῦ Σικάγου ἐκθέσει ἐπιτροπῆς ἔσται πίναξ ἐν μεγάλῃ κλίμακι, δεικνύων τὰς ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ ὑπὸ Ἀγγλων γενομένας ἀνακαλύψεις. Μολονότι ὁ Κολόμβος ἀνεκάλυψε τὰς δυτικὰς Ἰνδίας ἡ τιμὴ τῆς πρώτης ὄψεως τῆς ἀμερικανικῆς ἡπειροῦ φαίνεται ὀφειλομένη εἰς τὸν Σεβαστιανὸν Κάμποτ ἢ δὲ σειρὰ τῶν μετέπειτα ὀνομάτων ἄγγλων ἐξερευνητῶν τῆς Ἀμερικῆς εἶναι μακροτάτη καὶ διάσημα περιλαμβάνει πρόσωπα, ὡς τὸν Ράλεϊ, τὸν σὶρ Χάμπερϋ Γκίλμπερτ, τὸν σὶρ Χιούγκ Γουίλλουμπάη, τὸν Φόρμπισαρ, τὸν Δαίηδρις, Οὐδσονα, Μπάφφιν (17 αἰών), Σκομπόμπάϋ καὶ Κούκ (18 αἰών)· τὸ δ' ἔργον, οὗτοι οὗτοι καθήρξαντο, συνεχίσθη κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ρός, Πάρρυ, Φραγκλίνου, Κόλλιντον, Μακλούαρ, Μάκ Κλίντση, Ναίαρς καὶ Μάρκσμ. Ἐκ τούτου καταφαίνεται ὅτι πολλὴ ὑπάρχει ὕλη πρὸς καταρτισμὸν χάρτου, ὅς ὁ σχεδιαζόμενος.

ΤΑ "ΦΑΣΜΑΤΑ".

Ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐγένοντο ἐσχάτως ἀποκαλύψεις τινὲς περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν πρόσωπα, ἄγνωστα μὲν καὶ ἀφανῆ, ἱκανῶν ὅμως κατέχοντα τὴν πρὸς παραγωγὴν τοιοῦτου ἢ τοιοῦτου φιλολογικοῦ ἔργου ἱκανότητα, ἀναγκάζονται ἐλλείψει τοῦ ἀκτινοβόλου ὀνόματος συγγραφῆος τοῦ συρμού (ἂν δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν οὕτω τὸν auteur à la mode), ἢ νὰ καταρτίζωσι συλλογὴν τῶν κατὰ δωδεκάδας ἐπιπροστιθεμένων ἀλλήλοις χειρογράφων αὐτῶν ἢ νὰ καθυποτάσσωσι τὴν μετρίαν ἐστὼ φιλολογικὴν αὐτῶν ἐνέργειαν καὶ παραγωγικότητα εἰς τὴν φήμην ἄλλου—πολλάκις φήμην μόνον κτησαμένου—καὶ ἀποβαίνουσιν οὕτως ἔργα τῆς τοῦ δημοσίου προλήψεως. Ἴδου τί ἀναφέρεται.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχει μυθώδης ἀριθμὸς ἐφημερίδων καὶ περιοδῶν. Οἱ τῆς φήμης συγγραφῆος ὅμως ἀπολαύοντες, καταπεπονημένοι ἐκ τῆς ἐργασίας, δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς πάσας τὰς διαβιβαζόμενας αὐτοῖς αἰτήσεις. Τί λοιπὸν πράττουσιν; Προσκαλοῦσιν ἐν «φάσμα», ἦτοι ἓνα ἢ πλειοτέρους νέους ἀγαθῆς θελήσεως, ἀφανῆς ὅμως καὶ ἀγνώστους, οἵτινες, ἀδυνατοῦντες νὰ διαθέσωσι τὰς ἰδίας αὐτῶν συγγραφάς, εἰσὶν ἔτοιμοι εἰς δημοσίευσιν τῶν ἔργων αὐτῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἄλλου ἀντὶ ἐντίμου ἀμοιβῆς.

Εἰς τῶν νέων τούτων (τῶν φασμάτων, ὡς καλοῦνται) παρέσχεν εἰς τὴν ἐφημερίδα «Tit-Bits» λίαν περιέργους πληροφορίας περὶ τε αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν τῷ φασματικῷ τούτῳ ἔργῳ συναδέλφων αὐτοῦ.

Αἱ σκικαὶ αὗται τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἐπαξίως ἀνταμείβονται.

Ἄγνωστος συγγραφεὺς πλείονα ὠφελῆται, διατιθεμένου τὸν κάλαμον αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν περηντισμένου μυθιστοριογράφου, παρὰ ὅσα θὰ ἐπορίζετο ἀν' αὐτὸ εὐθείας εἰς τὸν ἐκδότην ἀπετείνετο.

Ὁ διάσημος συγγραφεὺς, ὅστις θὰ κερδίσῃ ἐκ τῆς δημοσιεύσεως ἔργου τινὸς 500 λίρας στερλίνας (ἦτοι 12,500 φράγκα) παραδίδωσι τὰς 200 λίρας στερλίνας (ἦτοι 5,000 φράγκων) εἰς τὸν ἀφανῆ αὐτοῦ συνεργάτην, ἐνῷ ἂν ὁ τελευταῖος οὗτος ἐδημοσίευσεν τὸ αὐτὸ ἔργον ὑπὸ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ὄνομα θὰ ἐκέρδιαιεν κατ' ἀνώτατον ὄρον 100 λίρας στερλίνας (ἦτοι 2500 φράγκα).

«Πλῆρες λοιπὸν ἔχομεν συμφέρον νὰ ἐξακολουθῶμεν τὴν ὁδὸν ταύτην καὶ νὰ τηρῶμεν πιστῶς τὸ ἀπόρητον, — λέγει ὁ συντάκτης τοῦ «Tit-Bits». Ἐνιοὶ τῶν συγγραφέων, ὑπὲρ ὧν εἰργάσθη μοὶ ἐδίδον τὸν σκελετὸν τοῦ μυθιστορήματος ἢ ἄλλου παραπλησίον ἔργου, ὑπερῶφελον νὰ γράψω, οὕτως ὥστε ἀπέμεινεν εἰς ἐμὲ νὰ προσθέσω τὸν ἀπαιτούμενον διάκοσμον.

«Ἄλλοι μοὶ ἐπέτρεπον νὰ ἐνεργήσω κατὰ βούλησιν, ὑπεχρεούμην δηλονότι νὰ παραδώσω ἀριθμὸν τινα γραμμῶν ἢ σελίδων καὶ νὰ εὔρω ὁ ἴδιος τὸν τίτλον καὶ τὸν μῦθον τοῦ μυθιστορήματος. Συγγραφεὺς, ἡ φήμη τοῦ ὁποίου στερρῶς εἶναι πεπαγωμένη δύναται νὰ πράξῃ τὰ πάντα· οὕτω, τὸ φάσμα δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ βασανίσῃ τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ καὶ δύναται νὰ παραγάγῃ εἰς φῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πατρωνος αὐτοῦ ἔργα, φροῦδα τὸν χαρακτῆρα, ἕτινα οὐδέποτε ἰδύνατο νὰ σκεφθῇ ὅτι θὰ κατάρθου νὰ υποβάλλῃ εἰς ἐκδότην πρὸς ἐκδοσιν, ἂν ὁ ἴδιος ὑπέγραφε τὰ χειρόγραφα αὐτοῦ».

Φάσμα τι διηγῆται ὅτι λαθὼν ἐντολὴν ὑπὸ γνωστοτάτου συγγραφέως νὰ καταρτίσῃ ἔργον, ἐπωφελήθη τῆς περιστάσεως πρὸς ἐξάντησιν ἡμισείας δωδεκάδας χειρογράφων, ἀποτελούντων τὰ πρώτα αὐτοῦ δοκίμια, ἕτινα εἶχον τελῆσαι τὸν κύκλον πάντων τῶν ἐκδοτῶν τοῦ Λονδίνου, ἀλλ' ἀνεπιτυχῶς. Ἄρθρον, δι' ἐκάστην στήλην τοῦ ὁποίου διευθυντῆς ἐφημερίδος ἱρνήθη νὰ πληρώσῃ δέκα σελλίδια, κοσμηθὲν ἅπαξ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέως τῆς ἐποχῆς, ἐπρομήθευσεν εἰς τὸν γράφαντα αὐτὸ 75 φράγκα δι' ἐκάστην στήλην· ὁ συγγραφεὺς ἐγκατέλιπε τὸ ἔν τρίτον τῆς ἀμοιβῆς εἰς τὴν σκικαν αὐτοῦ, ἥτις ὠφελήθη ἐπαρκῶς διὰ τοῦ μέσου τούτου.

Οἱ μεγάλοι μυθιστοριογράφοι, οἵτινες καταφεύγουσιν εἰς τὰ ταπεινὰ ταῦτα μέσα θεωροῦσι τὸ ἐκ τούτων κέρδος αὐτῶν ὡς ὅλως θε-

μιτόν, διότι ἡ πληρωομένη ἀνωτέρα τιμὴ πληθύνεται διὰ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφῆως, ὅπερ τὸ δημοσιευόμενον ἔργον φέρει. Οἱ ἄγγλοι δὲ ἐκδίδται οὐδαμῶς ἀγνοοῦσι τὴν ὑπαρξίν τῶν φασμάτων, ἀλλὰ προτιμῶσι νὰ καλύψωσι διὰ χρυσοῦ τὸ εἶδωλον τῆς ἡμέρας, ὅπερ προκαλεῖ τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκδομένων ἀντιτύπων καὶ τὸν τριπλασιασμόν τῆς πωλήσεως τῶν τόμων ἢ ν' ἀναλάβωσι τὴν εὐθύνην τοῦ παρουσιάσαι εἰς τὸ δημόσιον νεοφωτιστούς.

Τὸ φάσμα, ὅπερ ἀποκαλύπτει ἡμῖν τὸ ἀπόρητον τοῦ ἀπιθάνου παραγωγικοῦ πλούτου ἐνίων συγγραφέων, εἰρίσκει ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ἀξιοκατάκριτον ἐν τῇ συνήθειᾳ ταύτῃ, τοῦ δημοσίου ποσῶς μὴ ἀδικουμένου, ἐνῶ ταύτοχρόνως ὁ ἐκδότης, ὁ κατὰ φαντασίαν συγγραφεὺς καὶ ὁ πραγματικὸς τοιοῦτος ἀνευρίσκουσιν ἕκαστος τὸν ἴδιον λογαριασμόν ἐν τῷ αὐστημάτι τούτῳ.

« Δὲν εἶναι πολλῷ προτιμώτερον διὰ τὸν ἀναγνώστην — παρατηρεῖ τὸ ἀνωτέρω φάσμα — νὰ χρηρηθῆται αὐτῷ ὑπὸ δάνειον ὄνομα ἔργον εὐσυνειδήτως συντελεσθὲν ὑπὸ ἀφανοῦς καὶ ἀγνώστου ἢ τὰ συνονθυλεύματα βικεῖνα, τὰ καλλιτεχνικὸν μόνον φέροντα ἐπιχρίσμα καὶ προσερχόμενα ἐκ τοῦ καλῆμου ἀπομωρανοθεῖτων διαστημοτήτων; »

Ἐν ταῦτοις δυσχερέστατον θὰ ἦτο εἰς τὸν Γεώργιον Ἐλιοτ π. γ., τὸν Ὀυακερλίη ἢ ἄλλον νὰ καταστήσωσιν ἀποδεκτὸν ὑπὸ τοῦ δημοσίου τὸ ὄνομα ἀρχαρίου ἀντὶ τοῦ ἰδίου αὐτῶν τοιοῦτου ἢ τῶν φασμάτων ἐπιτυχία ἀποτελεῖ ἢ ἄρα γε σημεῖον παρακμῆς τῶν ἄγγλων συγγραφέων τῆς ἡμέρας ἢ ἀπόδειξιν ὅτι ἡ φιλολογικὴ καλαισθησία τοῦ δημοσίου κατέπεσον; Ὅστε τὸ ἐν συμβαίνει πιθανῶς οὔτε τὸ ἄλλο.

« Ὑπάρχουσι — λέγει τὸ ἐνταῦθα μνημονεύμενον φάσμα — πολλοὶ συγγραφεῖς πενημισμένοι, οἵτινες θὰ ποσούτιμων νὰ κοπῆ αὐτῶν ἢ χεῖρ ἢ νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτῶν καὶ τὴν ἰδίαν ὑπογραφὴν δημοσιεύσιν καὶ μίαν γραμμὴν μὴ ὑπ' αὐτῶν γραφείσης, ὃν τρόπον καὶ πολλοὶ ὑπάρχουσιν ἐκδῶται, οἵτινες οὐδεμίαν θέλουσι νὰ ἔχωσι σχέσιν μετὰ διαστημοτήτων, περὶ ὧν ὑπάρχουσιν ὑπόνοιαι ὅτι διατηροῦσιν ἐν τῇ ὑψηρῇ αὐτῶν σκιά, πλλαπλασιαζούσας τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιτύπων ».

Τέλος αὐτὰ ταῦτα τὰ φάσματα δὲν πρέπει ποσῶς νὰ θεωρῶνται θύματα ἐκμεταλλεύσεως.

« Ἡδυνάμην νὰ μνημονεύσω ἡμισεῖας δωδεκάδος μεγιστάνων τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου — γράφει ὁ συνεργάτης τοῦ Tit-Bills — οἵτινες κατ' ἔργον τοῦ φιλολογικοῦ σταδίου διὰ τῶν μετριοφροσύνην ἀποπνεύτων τούτων ἔργων. Πάντα τὰ φάσματα τὸν αὐτὸν ἐπιδιώκουσι σκοπόν· νὰ ἀνέλθωσιν ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν πρώτην τάξιν ἂν δ' εὐμοιρῶσιν ἐμπορικοῦ πνεύματος καὶ ἂν λάβωσι τὸν κόπον νὰ μελετήσωσι τὰ τεχνάσματα τῶν πατρῶνων αὐτῶν ὥστε νὰ ἐπιτύχωσι τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐπικρατίσεως — μήπως δὲ ἡ ρε κ λ ἄ μ α δὲν ἀπέθῃ χρησιμώτερα τῆς ἐκάνότητος — οὐδὲν ὑπάρχει τὸ παρακωλύον ἵνα καὶ αὐτοὶ οὗτοι ἀνέλθωσιν εἰς τὴν δόξαν καὶ χρησιμοποιοῦσιν ἐν τῷ μέρει ὀλοκλήρον λεγεῶνα φασμάτων, πρὸς ἃ θὰ παράσχωσιν ὠφελεῖας ».

Ἡ ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΗΤΗΡ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

— Κλῦσε μαζὶ μου, εἶπεν ἡ Ὀδύλη, πείνουσα αὐτῷ τὴν χεῖρα. Παῦσε νὰ βιάζης τὸν ἑαυτὸν σου, υἱέ μου! Ριψὸν τὸ προσωπεῖον τῆς ἀδιαφορίας τὸ ὅποιον δύναται ν' ἀπατήσῃ καὶ ἐκείνους οἱ ὅποιοι σὲ ἀγαπῶσι πολύ. Ἐσο εὐγενὴς νέος καὶ εὐλικρινὴς μετὰ τῶν ἀδυναμιῶν σου, αἵτινες εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἡλικίας καὶ τῶν ἥρωισμῶν οἱ ὅποιοι εἶναι ἀνώτεροι.

— Δὲν δύναμαι! ἀπήνησεν ὁ Ἐδμόνδος, κρύπτων τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐντὸς τῶν χειρῶν τῆς μητρὸς, αἵτινες προσέφερον αὐτῷ καταφύγιον. Ἐχω ἀνάγκην νὰ ἀγαπῶμαι καὶ ἐδῶ δὲν μὲ ἀγαποῦν ἀκούοντας.

— Ἀγνώμων! εἶπε χαμηλοφώνως ἡ δευτέρα μήτηρ.

— Ναί, σεῖς μὲ ἀγαπᾶτε, ἀλλ' οἱ ἄλλοι! Ἡξεύρετε, μητέρα, νομίζω ὅτι ἀγαπῶν σᾶς, ἔχασα μέρος τῆς ἀγάπης τὴν ὅποιαν ἠσθάνομην πρὸς τοὺς ἄλλους...

— Εἶσαι πολὺ ἀποκλειστικὸς! ὑπέλαβεν ἡ κ. Ριχάρδου μετὰ τινος μελαγχολίας. Σὺ παρημέλησες τοὺς ἄλλους, Ἐδμόνδε!...

— Ἀναμφιβόλως... ἀλλ' ἐὰν ἀποτύχω κανεὶς, ἐκτὸς ὑμῶν, δὲν θὰ μὲ λυπηθῆ.

Καθόσον ἡ ἐποχὴ τῶν ἐξετάσεων ἐπλησίαζεν ὁ Ἐδμόνδος ἠσθάνετο αὐξάνουσαν τὴν ταραχὴν αὐτοῦ. Ἡ μεγίστη αὐτοῦ ὑπερηφάνεια καθίστα αὐτῷ ἐπίπονον τὴν διατύπωσιν τῆς δοκιμασίας. Ἀνῆκεν εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι χάνουσι τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης ὅταν ἐρωτῶνται, κἄν τε εἰσὶν εἰς ἄκρον προπαρεσκευασμένοι. Ὁ τρόμος μὴ δὲν ἠξεύρη ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐρωτήσεις παρέλυεν αὐτὸν προκαταβολικῶς.

Τῇ προτεραίᾳ τῆς ὀρισμένης ἡμέρας, ἡ κ. Βρίς, ἔσχε τὴν ἀτυχὴν ἰδέαν ν' ἀπευθύνῃ αὐτῷ ἐπιτίμησιν.

— Ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐπιτύχῃς, εἶπεν αὐτῷ, διότι ἐὰν ἀπορριφθῆς θὰ προξενήσῃς εἰς ἐμὲ προσωπικῶς λύπην μεγαλειτέραν παρὰ εἰς πάντα ἄλλον τῶν συγγενῶν σου. Ἐννοῶ τώρα ὅτι δὲν διηύθυνον καλῶς τὰς ἀρχὰς τῶν σπουδῶν σου καὶ ὅτι, κατὰ συνέπειαν, εἶμαι ὑπεύθυνος ἐν τινι μέτρῳ διὰ τὰ σφάλματά σου. Ἀφ' ὅτου ὅμως ἐπέρασες εἰς χεῖρας ἐμπειροτέρας, θὰ εἶχες τὸν καιρὸν καὶ τὴν περίστασιν νὰ τροποποιήσῃς τὸν χαρακτήρα σου καὶ νὰ κήρῃς καλὰς σπουδὰς. Φοβοῦμαι πολὺ μήπως δὲν ἔκαμες οὔτε τὸ ἐν, οὔτε τὸ ἄλλο. Λάβε ὑπὸ σημείωσιν ὅτι ἐὰν ἀποτύχῃς τὸ αἶσχος θὰ ἀντανάκλῃ ἐπ' ἐμοῦ μᾶλλον παρὰ ἐπὶ σοῦ, ὅπερ ὅμως δὲν θὰ εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου δίκαιον.

Διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ ἐκ τοῦ λόγου τῆς τούτου μέρος τῆς πραγματικῆς αὐστηρότητος, ἡ κ. Βρίς ἠσπάσατο τρυφερῶς τὸν ἔργον αὐτῆς, ὅστις ἀπεσύρθη εἰτα εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ ἔνθα διήλθεν ἀγωνιώδη νύκτα. Ἡ Ὀδύλη ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ τὸν ἐνθαρρύνῃ, ὁ Ριχάρδος ὅμως ἐκράτησεν αὐτὴν μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὑπέθεσεν ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀπεκοιμήθη καὶ ἐπομένως δὲν ἠθέλησε νὰ κινδυνεύσῃ νὰ τὸν ἀφυπνίσῃ, ἐὰν τυχὸν ἐκοιμάτο.

Τοιοιουτρόπως προετοιμασθεὶς ὁ Ἐδμόνδος ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰς γραπτὰς ἐξετάσεις. Τὸ πρόβλημα, ὅπερ ἔτυχεν αὐτῷ νὰ λύσῃ, ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ συνεταυτίσθη πρὸς ἕτερον, ἐπομένως συνέχεεν αὐτὰ καὶ τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὸ ν' ἀπορριφθῆ.

Ἡ Ὀδύλη ἐν ἀγωνίᾳ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφὴν, ἅμα δι' ἰδοῦσα τὸν Ριχάρδον ἐκ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔγνω τὴν ἀλήθειαν, ἐπομένως περιττὸν ἔκρινε νὰ ἐρωτήσῃ κἄν.

— Τὸν ἀπέρριψαν, εἶπεν ὁ Ριχάρδος, καί, ὅπερ χεῖρον, τὸ ἔκαμην ἐπίτηδες.

— Πάτερ μου, εἶπεν ὁ Ἐδμόνδος, σοὶ ὀρκίζομαι...

Ὁ Ριχάρδος διὰ χειρονομίας ἐπέβλεπεν αὐτῷ σιγῆν.

— Τὸ ἔκαμες ἐπίτηδες, ἐπανελάβεν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν μ' ἐκπλήσσει διότι μοὶ τὸ εἶχες προαγγεῖλει!

— Ἐγώ; ὑπέλαβεν ὁ δυστυχὴς παῖς ὠχρίων.

— Ναί, σὺ, καθ' ἣν ἡμέραν σὲ ἠπείλουν διὰ τῆς ἐν τῇ σχολῇ πειθαρχίας. Νομίζω νὰ μὴ τὸ ἐλπυμόνησες. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπιστέγασμα ἀνατροφῆς κακῶς γενομένης... Ἐὰν εἶσαι δυστυχὴς, κανένα δὲν πρέπει νὰ αἰτιάζῃς διότι τὸ ἠθέλησες σὺ μόνος σου!

Ὁ Ἐδμόνδος ἠσθάνετο τὸ ἔδαφος κινούμενον ὑπὸ τοὺς πόδας του. Τί δὲν θὰ ἔλεγεν ἐὰν ἠδύνατο νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἰδέας του! Πλὴν ὅμως τῆς δυσχερείας, ἣν πάντοτε ἔδοκίμασε διὰ νὰ ἀναπτύξῃ τὰ αἰσθήματά του, ἡ ἀδικος κατὰκρισις, ἡ βαρύνουσα νῦν αὐτόν, ἐπέβαλλε τὴν σιγὴν εἰς τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ. Ὑπέφε-

ρεν εἰς ὅ,τι ἐν ἑαυτῷ εἶχε τὸ πολυτιμότερον καὶ ἠσθάνετο ὅτι πᾶς λόγος ἐξερχόμενος τοῦ στόματός του, κατὰ παραπλησίαν περιστάσεις, θὰ ἐξηγεῖτο ὡς ἐκδήλωσις τῶν κακῶν αὐτοῦ ἰδιωμάτων. Διηυθύνθη λοιπὸν πρὸς τὴν θύραν, τὸ ὄμμα ἔχον τεθολωμένον, τὴν κεφαλὴν κενήν, σχεδὸν κλυδωνιζόμενος καὶ ἔρμαιον τοῦ χειρίστου φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ πόνου ἐξ ὧσων ἠσθάνθη ποτέ.

— Ἐδμόνδε, εἶπεν αὐτῷ ἡ προμήτωρ μὲ ὕψος ἐπιτιμῆσεως, αὐτὸ δὲν τὸ ἐπερίμενα ἀπὸ σέ. Ἦξεύρεις τί σέ εἶχον εἰπεῖ!

Ἐκλινεν ἐκεῖνος τὴν κεφαλὴν καὶ ἐξῆλθεν.

Ὅταν ἡ θύρα ἐκλείσθη, οἱ γονεῖς ἐπὶ τινὰς στιγμὰς διετέλεσαν σιγῶντες. Ἡ κυρία Βρίς ἔκλαιεν, ὁ Ριχάρδος ἔψαυε τὰς παραγναθίδας αὐτοῦ καὶ ἡ Ὀδὶλη παρετήρει ἀμφοτέρους ἐναλλάξ. Αἰφνης ὠμίλησεν.

— Ἐφάνητε πολὺ σκληροί! εἶπεν αὐτῷ διὰ τῆς θωπευτικῆς αὐτῆς φωνῆς.

Ἀμφοτέροι ἐερίγησαν, ὁ δὲ Ριχάρδος ἠτοιμάζετο ν' ἀπαντήσῃ, ἐκεῖνη ὅμως προέλαβεν αὐτόν.

— Μάλιστα, πολὺ σκληρὸς καὶ πλειότερον ἄδικος, ἐξηκολούθησε. Πληγώνετε τὴν καρδίαν του εἰς τρόπον ἀνίατον καὶ κινδυνεύετε νὰ μεταβάλετε αὐτὸν εἰς κακὸν ἄνθρωπον. . . Ὑπερέβητε τὰ δικαιώματά σας.

Ἦτο γαλήνιος εἰς βαθμὸν τοιοῦτον ὥστε τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς ἀπέκλειε πᾶσαν πιθανότητα τάσεως αὐτῆς πρὸς διαπληκτικισμόν, μολοντί οἱ λόγοι αὐτῆς ἦσαν λίαν προκλητικοί. Ἡ πενθερὰ καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς τὴν παρετήρουν, ἡ μὲν ἐκπληκτος, ὁ δὲ ἐν ἀναγκάσει.

— Σὺ, Ὀδὶλη, ὀμιλεῖς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; ἠρώτησεν ὁ Ριχάρδος.

— Ναί, ἐγώ. Ὡς ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας ἔχεις δικαιώμα καὶ καθήκον νὰ ἐπιπλήτῃς τὸν υἱόν σου, ὡς πατὴρ ὅμως δὲν ἔπρεπε νὰ τῷ εἴπῃς ὅτι ἐπίτηδες ἀπέτυχεν. . . ἔστω καὶ ἂν ἦτο ἀληθές, μολοντί δὲν εἶναι ἀληθές.

Ἡ κ. Βρίς ἤκουε τὴν Ὀδὶλην μετ' ἐκτάκτου θλίψεως. Κατ' ἀρχὰς ἠθέλησε νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἠσθάνθη ὅμως εἴτα ὅτι ἡ νύμφη αὐτῆς εἶχε δίκαιον. Ὁ χαρακτήρ τοῦ Ἐδμόνδου ἦτο δύσκολος, ἀπότομος, οὐδέποτε ὅμως ἐκατηγορήθη ἐπὶ κακῇ πίστει ἢ ὀπισθολογοισμῷ, ἐπομένως μετενοεῖ νῦν διότι ὑπῆρξε τόσο ἀπότομος.

— Θὰ ὑπάγω νὰ τὸν ἰδῶ εἰς τὸ δωμάτιόν του, εἶπεν ἔγειρομένη.

Ὁ Ριχάρδος ὅμως ἠμπόδισεν αὐτὴν δι' ἀποτόμου χειρονομίας.

— Σὲ παρακαλῶ, μητέρα, νὰ μὴ κἀμης τίποτε. Ὁ υἱός μου ἔχει ἀνάγκην σπουδαίου μαθήματος, ἀναδέχομαι δ' ἐγώ νὰ τῷ δώσω θὰ μείνῃ εἰς τὸ δωμάτιόν του ἕως ὅτου τῷ ἐπιτρέψω νὰ ἐξέλθῃ καὶ μόνος ἐγώ θὰ συγκοινωνῶ μετ' αὐτοῦ.

Ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ ἡ κυρία Βρίς θὰ διεμαρτύρετο δι' ὅλης τῆς δυνάμεως αὐτῆς καὶ πιθανῶς θὰ παρέβαινε τὴν διαταγὴν ταύτην ἢ ἡλικία ὅμως καὶ ἡ κατάστασις τῆς υγείας αὐτῆς ἀφῆρσαν αὐτὴν μέγα μέρος τῆς δραστηριότητος. Ἀφοῦ ἀπηύθυνεν εἰς τὸν υἱὸν αὐτῆς λόγους τινὰς ὅπως τὸν καταπέσει νὰ εἶναι συγκρατατικός, ἐπανήλθεν εἰς τὸ δωμάτιον αὐτῆς ὅπως κλαύσῃ ἐλευθέρως.

Ὁ Ριχάρδος καὶ ἡ Ὀδὶλη ἔμειναν μόνον ὁμοῦ· ἐκεῖνη μὲν ὠχρὰ ἀλλὰ ἀποφασιστικῆ, ἐκεῖνος δὲ λίαν ἐξηρηθισμένος, τρέφων ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὀργὴν μεγάλην τὴν ὅποιαν ἠγνόει πῶς νὰ ἐκφορᾷ.

— Ὀδὶλη, εἶπεν ἐν τέλει, πρώτην φοράν σήμερον ἀπὸ τοῦ γάμου μας, βλέπω νὰ ἔχῃς ἀντιθέτους πρὸς ἐμὲ ἰδέας, ἐκπλήσσομαι δὲ διότι τοῦτο συμβαίνει προκειμένου τοῦ υἱοῦ μου.

Ἐκεῖνη παρετήρησεν αὐτόν κατὰ πρόσωπον, οὐχὶ μὲν προκλητικῶς ἀλλὰ καὶ ἀνευ φόβου, ὁ δὲ Ριχάρδος ἐν τοῖς τεθλιμμένοις αὐτῆς ὀφθαλμοῖς παρετήρησεν ὅτι δὲν θὰ καθυπέτασεν αὐτὴν εὐκόλως.

— Εἶναι πρώτη φορά, ἀπάντησεν ἐκεῖνη, καθ' ἣν σὲ βλέπω νὰ πρῆτῃς σφάλμα.

— Σφάλμα; ἐπανελάβεν ὁ Ριχάρδος, τοῦ ὁποῦ τοῦ χεῖλη ἐγένοντο ὡς σουδάριον.

— Ναί. σύζυγέ μου, σφάλμα ἀπέναντι τοῦ υἱοῦ σου, τὸν ὁποῖον καθήκον ἔχεις νὰ τιμωρῆς ἐὰν πρῆτῃ κακῶς καὶ οὐχὶ νὰ ἐπιπλήτῃς ὅταν εἶναι ἀθῶος.

— Ἀθῶος! ὑπέλαβεν ὁ Ριχάρδος γελῶν πικρῶς.

— Ἀθῶος, σήμερον, ναί, καὶ ὀρκίζομαι ἂντ' αὐτοῦ. Ἐνῶ ὠφείλεις νὰ τὸν παρηγορήσῃς, σὺ τὸν κατασυντρίβεις!

— Τότε λοιπὸν δὲν γνωρίζω τὰ καθήκοντά μου ὡς πατὴρ;

— Τὰ παραγνωρίζεις κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν.

— Καὶ ἔχεις τὴν ἀξίωσιν νὰ μὲ τὰ μάθῃς σὺ;

Ἡ Ὀδὶλη ἠρρυθρίασεν ἀσθενῶς.

— Δὲν εἶμαι μήτηρ του, εἶπε μὲ ἠλλοιωμένην φωνήν, ἀλλὰ δι' αὐτόν εἶμαι ὡς νὰ ἦμην πράγματι μήτηρ του. Ἐπραξα τὸ μητρικόν μου καθήκον ἄλλοτε, καὶ θὰ τὸ πράξω καὶ σήμερον καὶ ἂν ἀκόμη ἀναγκασθῶ ὡς ἐκ τούτου νὰ σὲ ἐναντιωθῶ.

— Τοῦτο σημαίνει, ἀνέκραξεν ὁ Ριχάρδος ἐκμανεῖς, ὅτι τὸν ἐχάλασες μὲ τὰς ἀδυναμίας σου καὶ τὸν κατέστρεψες μὲ τὰς συγκαταβάσεις σου. . . Νὰ σὲ εἴπω τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἤξιζε τὸν κόπον ν' ἀπαλλάξω αὐτόν τῆς ἐπιρροῆς τῆς μητρὸς μου διὰ νὰ τὸν κἀμω νὰ ὑποπέσῃ ὑπὸ τὴν ἰδικὴν σου. Σεῖς οἱ δύο τὸν ἐφέρατε εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν καὶ τώρα συνομωτεῖτε καὶ αἱ δύο ἐναντίον μου!

Ἡ Ὀδὶλη ἴστατο ὀρθή, αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐκινουῦντο σπασμωδικῶς, τὴν κεφαλὴν εἶχε ὑψωμένην καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κἀτω νεύοντας.

— Λοιπὸν δὲν ἀπαντᾷς; εἶπεν ὁ Ριχάρδος, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀνάγκην ἀπαντήσεως διὰ νὰ διαθρέψῃ τὴν ὀργὴν του.

— Δὲν τὸν γνωρίζεις, ἀγαπητέ! εἶπεν ἡ σύζυγος του. Ἐσχάτην καταβάλλουσα προσπάθειαν διὰ νὰ μείνῃ ἡσυχος. Ὑπὸ τὴν ἀνυπότακτον καὶ ὀρμητικὴν αὐτοῦ φύσιν κρύπτει ἄλλην τρυφεράν καὶ εὐαίσθητον ὡς ἡ φύσις γυναικός, αὕτη δὲ, Ριχάρδε, πάσχει, ὑποφέρει, ἀκούεις καλῶς; Ὑποφέρει, τὸ αἰσθάνομαι ἐγώ, διὰ τῆς καρδίας μου, διὰ τῆς μητρικῆς μου καρδίας. . . ναί, Ριχάρδε! Δύνασαι νὰ μειδιᾷς. . . τὰ σπλάχνα μου δὲν ἐφεράν ποτε τέκνον, ἡ καρδία ὅμως ἀνήκει εἰς αὐτόν, τὸν υἱόν σου, διότι καὶ αὐτὸς ἀνήκει εἰς σέ, τὸν σύζυγόν μου. . . Σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὠθῆς εἰς τὰ ἐσχάτα τὰς ἀποτόμους καὶ ἐμπαθεῖς ταύτας φύσεις. . . Ἄφες με νὰ ὑπάγω πλησίον του, Ριχάρδε, σοὶ λέγω ὅτι σπαράσσεται ἡ καρδία του καὶ θέλω νὰ τὸν ἰδῶ. . . δὲν θέλω νὰ ὑποφέρῃ. . .

— Τὸ ἀξίζει, εἶπεν ὁ Ριχάρδος συγκεκινημένος ὢν πλειότερον ἢ ὅσον ἐπεθύμει νὰ φαίνεται.

— Θέλεις λοιπὸν νὰ ὑποφέρῃ ἀδίκως καὶ νὰ σὲ καταρᾶται; ὑπέλαβεν ἡ Ὀδὶλη.

Ἡ τελευταία αὕτη φράσις ἀνῆψε πάλιν τὴν ὀργὴν τοῦ Βρίς.

— Παραδέχομαι ὅτι ὑποφέρει πιθανῶς ἀδίκως· ἀλλὰ νὰ μὲ καταρᾶται; Λοιπὸν φυλάττει τὴν συμπάθειάν σου δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μὲ καταρῶνται; Ἄρκει πλέον, Ὀδὶλη, φθάνει, δὲν θὰ τὸν ἰδῆς ποτέ, σοὶ τὸ ἀπαγορεύω.

Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐξῆλθεν ἀφῶν τὴν Ὀδὶλην ἐν ἐσχάτῃ θλίψει.

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἔμεινεν ἐκεῖνη ἀκίνητος, διερωτωμένη τί ὠφείλει νὰ πράξῃ. Ἀναμφισβύτως εἶδει νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν σύζυγόν τῆς καὶ ὅμως δύναμις, εἰς ἣν δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιστῇ, ὤθει αὐτὴν πρὸς τὸν τιμωρούμενον υἱόν· προσεπάθησε νὰ διασκεδάσῃ τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῆς, ἐφ' ᾧ ἔλαβε βιβλίον, ἠνοιξεν αὐτὸ καὶ μετ' ὀλίγον ἔρριψε πάλιν αὐτό, μὴ δυναμένη νὰ σκεφθῇ τι ἕτερον.

Ἐνόμιζεν ὅτι ἐκ τοῦ δωματίου ἐκείνου, οὗ ἡ εἴσοδος ἦν αὐτῇ ἀπηγορευμένη, ἐξήρχετο φωνὴ καλοῦσα εἰς βοήθειαν καὶ στοναχὴ ἀπευθυνομένη πρὸς αὐτήν.

— Μητέρα μου, μητέρα μου, έλεγε φωνή παρακλητική, με ήγαπήσατε, σ' αγαπώ, ω! μητέρα μου!

Έκαμε δύο, τρία βήματα προσπαθούσα ν' αποφύγη το βίρος όπερ ήσθάνετο, είτα όμως, μη δυναμένη πλέον ν' αντιστη είς τόν πειρασμόν, προύχώρησε κατ' εύθειαν προς τό δωμάτιον του νεανίου και έστρεψεν ήσυχως και άνευ κρότου τό έλατήριο τό άνοιγον τήν θύραν. Η θύρα άντέστη, έπομένως εκείνη, άντι νά έπιμείνη, άψοφητεί πάντοτε βαινούσα, έβη προς διάδρομον και διήλθε διά του κομμωτηρίου, αλλά και εκείθεν ή θύρα ήν κεκλεισμένη. Τότε έροθήθη σπουδαίως και έδραμε προς τόν Ζαφρέ.

Ο Έδμόνδος είσελθών είς τόν θάλαμον αυτού, άσυναίσθητως όλως, εκλείσθη έν αύτῷ όπως μη διαταραχθή έν τή θλίψει του, είτα δ' έλάθησεν ένώπιον του γραφείου αυτού.

Τά άνοιχτά βιβλία και τετράδια αυτού έμαρτύρουν τήν έργασίαν τών νελευταίων ήμερών.

— Επίτηδες! ω, Θεέ μου! επίτηδες! είπε χαμηλοφώνως. Τό νομίζει όμως, άρα είμαι ήτιμασμένος!

Και επί τινα λεπτά έμεινεν ως συντριβείς υπό τήν λέξιν ταύτην, μη σκεπτόμενος, μη προσπαθών, διά λογικού τινος δεσμού, νά συνδέση τάς άκανόνιστως έν τῷ πνεύματι αυτού τῆ δε κακεισε ήπταμένους ιδέας.

— Και ή μητέρα μου Όδίλη και εκείνη ούτω νομίζει, έσκέφατο αίφνης, διότι δέν είπε τίποτε, και με παρετάρει. . . τί νά έσκέπτετο άρα γε;

Μάτην προσεπλάθει ν' αναπολήση τήν έκφρασιν τών όφθαλμών τῆς Όδίλης, ή μνήμη αυτού ήρνειτο νά τόν ύπηρετήση.

— Πρέπει νά φρονή ό,τι και ό πατήρ μου, είπεν έν τέλει. Πόσον τόν αγαπή! Τόν σέβεται και πάντοτε τόν πιστεύει. Και όμως, πατήρ μου, μάρτυς μου ό Θεός, όσι τήν φοράν ταύτην δέν έχετε δικαίον!

Η πικρία τῆς κατηγορίας ήτο τόσον μεγάλη ώστε ήσθάνετο γεύσιν χολῆς έν τῷ στόματι αυτού, απέχθεια και άηδία προς πάντα κατέλαβεν αυτόν.

— Τετέλεσται, τό στήδιόν μου κατεστράφη! ποτέ δέν θά είμαι καλός διά τίποτε. . . και κανείς δέν με αγαπή πλέον. . . Πόσον θά με περιφρονή ό πατήρ μου άφού με μετεχειρίσθη με τοιοῦτον τρόπον! . . . Είμαι ήτιμασμένος!

Εύρισκεν ήδονήν άγωνιῶντος έν τῆ έπαναλήψει τῆς λέξεως τούτης, ήσθάνετο εύχαρίστησιν όταν άφινεν αυτήν νά καταπίπτη ως σφύρα επί τῆς κεφαλῆς του. Ο άρχαίος παίς, ό κλεισθείς έν τῷ δωματίῳ αυτού, ένυπῆρχεν έτι έν τῷ Έδμόνδῳ μετ' άλλης όμως δυνάμεως, μετ' άλλων πύθων, μετά πικρίας, τήν όποιαν ό παίς δέν είχε γνωρίσει, μετ' άηδίας προς τόν βίον τήν όποιαν ένίστε ή εικοσαετής ηλικία πρεσβεύει, διότι άγνοεί τήν σημασίαν τῆς ύπέρξεως.

— Ητιμασμένος! έσκέπτετο ό Έδμόνδος. Υπάρχουσιν άνθρωποι οι όποιοι ζούν κατ' αυτόν τόν τρόπον, έγώ όμως δέν δύναμαι! . .

Εσκέφατο αίφνης τήν Όδίλην, τήν άσθενείαν του, τόν άσπισμόν, όστις μετέβαλεν αυτούς είς μητέρα και υίόν και έδίψησε τάς θωπειάς αυτής.

— Ω, μητέρα μου! άνέκραξε, πάσαν αυτού τήν καρδίαν προς αυτήν νοητικῶς στέλλων, με ήγαπήσατε, σ' αγαπώ! Ω, μητέρα μου, Όδίλη, δύναμαι νά ζήσω άνευ τών θωπειῶν σου, υπό τήν περιφρόνησίν σου! Αφού οι λόγοι μου είναι μάταιοι, μία πράξις θά σε καταπέσει, πιθανόν. Μητέρα μου Όδίλη, όταν αποθάνω θά με πιστεύσης, θά με κλαύσης!

Ηνοιξε σύρτην του γραφείου του και έλαβε τό πολύκροτον τό όποιον συνώδευεν αυτόν κατ' τάς έκδρομάς άνά τάς γαίαις του Πινόν. Αφήρσε τά καψύλια, έδοκίμασε τό κομψόν όπλον, έπλήρωσεν αύθις αυτό, τό έθεσε πλησίον του και είτα, λαβών χάρτην, έγραψε τά εξής:

« Μητέρα μου Όδίλη:

» Αφ' ότου μοι έσώσατε τήν ζωήν σ'ς ήγάπησα εξ ολοκλήρου και άνευ περιορισμού. Είπητε είς τόν πατέρα μου ότι δέν τό έκαμα επίτηδες ν' αποτύχω είς τάς εξετάσεις και θά σ'ς πιστεύω. Εμέ, άρνείται νά με πιστεύση, ένῶ ούδέποτε τῷ είπον ψεύδη. Ο κύπος όμως ήτο πολύ δυνατός δι' αυτόν, έπομένως είχε δικαίον νά όργισθῆ. Αποθήσκω άνευ λύπης, μητέρα μου Όδίλη, διότι δέν θά με περιφρονήτε πλέον όταν αποθάνω.»

Έστη καικρατήσας τήν κεφαλήν αυτού διατῶν δύο χειρῶν ήρξατο νά κλαίη.

Ποίον τό νεαρόν εκείνο έν, όπερ, ήττώμενον υπό τῆς τύχης, κατ' τήν στιγμήν καθ' ήν προετοιμάζεται ν' αφαιρέση τήν ζωήν έαυτού, δέν κλαίει; Η κόρη του Έσθῆ μετέβη είς τά όρη νά κλαύση μετά τών φίλων τῆς νεαρῆς αυτής ηλικίας, οι απέλπιδες όμως του νεωτέρου βίου κλαίουσι μόνοι, άνευ ποιήσεως, έν τῷ δωματίῳ όπου ή μοίρα ώθησεν αυτούς. Τά δάκρυα όμως ταύτα είσι τά αυτά και τά επί τών όρέων τῆς Ιουδαίας: είναι πάντοτε τά αυτά θερμά και ζωηρά δάκρυα, άπερ ρέουσιν άνά μέσον τών δακτύλων, ως ή ρητινή άνά μέσον του χαραχθέντος φιλοίου τῆς πεύκης.

Όταν παρετάρησεν ότι έστείρευσεν ή πηγή τών δακρύων αυτού, άνήγειρε τήν κεφαλήν, άνέγνω αύθις εκείνο τό όποιον έγραψε και προσέθηκε, ταχέως γραφών: « Ασπάζομαι τήν γιαγιά και τήν άδελφήν μου Υβελίνην» και είτα υπέγραψε θαρραλέως διά του όνόματος αυτού, « Έδμόνδος Βρίς».

Η κλείς, τῆς προς τό κομμωτήριο θύρας του δωματίου αυτού, έστράφη, αλλά δέν ήκουσε τίποτε, διότι έσκέπτετο περι σπουδαιότητων και ήν άπεροφρημένος. Ο έγωισμός τῆς νεαρῆς αυτού ηλικίας άπέκρυπτεν αύτῷ τό βδελυρόν τῆς πράξεως αυτού. Έν τι μόνον έβλεπεν ότι έγκατελείμπανε δύσκολον βίον διά νά εισέλθῆ. . . πού; ήγνώσει. Αί φιλοσοφικαί ιδέαι ύποψηφίτου άπορριφθέντος δέν είναι δυνατόν νά ώσι καθαραί. Συγκεκριμένως πως έφρόνει ότι θά εύρη τήν αληθῆ αυτού μητέρα.

« Δέν θά ζηλεύση τήν μητέρα μου Όδίλην», έσκέφατο και ή σκέψις αύτη ήν ή τελευταία καλή ιδέα ή όποία διήλθε τό πνεύμα αυτού.

Έν μιᾷ στιγμήν είδε τήν Όδίλην έναντι αυτού και ήσθάνθη ότι ήρπαζεν άπ' αυτού τό όπλον. Τό όπλον εξεπυρσοκρότησε και ή σφαίρα ένεπήγη είς τόν ξύλινον πόδα του γραφείου.

— Δέν έντρέπεσαι; έκραξεν ό Ζαφρέ, κινών αυτόν άπό του τραχήλου.

Ησθάνθη ότι ή Όδίλη έλάμβανεν αυτόν είς τούς βραχίονάς της και τόν ήσπάζετο, ή δ' έκ τούτου έντύπωσις ήν τόσον ζωηρά ώστε έλειποθύμησεν.

— Μήπως κτύοκτόνησεν ήδη; ήρώτησεν ό Ζαφρέ, άνοίγων τούς όφθαλμούς είς τρόπον ώστε ένόμιζε τις ότι θά εξετινάσσοντο τών κογχῶν.

— Όχι, απήντησεν ή Όδίλη, έλειποθύμησε μόνον.

— Τότε καλά, νά τόν τρίψωμεν, υπέλαβεν ό ύπηρετής, άρχόμενος του έργου.

Ο Ριχάρδος Βρίς εισήρχετο κατ' τήν αυτήν στιγμήν ως ένεός, συλλαβών ύπονοίας ένεκα του θορύβου.

— Σε παρήκουσα, είπεν άπλῶς ή σύζυγός του, παραδίδουσα αύτῷ συνάμα τό όπλον. Βλέπεις καλά ότι δέν τό έκαμεν επίτηδες. Νά σε 'πώ, Ριχάρδε, ό υίός σου είναι εύγενής ψυχή, ή καρδιά του όμως είναι άσθενής και αύτην πρέπει νά θεραπεύσωμεν.

(Ακολουθεϊ).

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΑΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.